

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Івано-Франківський коледж**

**EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM
ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ**

013 (5.01010201) «Початкова освіта» (ОКР «Молодший спеціаліст»)

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОЛЕДЖУ

1.1. Адреса: вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

Контактні телефони:

тел. (0342) 57-00-08

e-mail: college_if@ukr.net

Веб-сторінка: www.ifk.pu.if.ua

Адреси відділень:

Педагогічне відділення

вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

тел. (0342) 57-00-08

Відділення дошкільної освіти

вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ, 76025

Тел.: (0342) 75-23-91

Юридичне відділення

вул. Шевченка, 44а, м. Івано-Франківськ, 76025

тел. (03422) 59-61-75, (0342) 59-60-87

Верховинське відділення

вул. Князя Мстислава, 2 «б», смт. Верховина,
Івано-Франківська область, 78700

тел. (0232) 2-17-78

Інформація про склад дирекції:

Директор коледжу: Москаленко Юрій Михайлович-

кандидат філософських наук, професор тел.: (0342) 57-00-08

e-mail: dir_if_kol@pu.if.ua; 60moskalenko@ukr.net

Заступник директора коледжу з навчально-методичної роботи:

Никорак Ярослав Ярославович

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: nykorak@pnu.edu.ua; jaroslav.nykorak@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виробничної роботи:

Чупровська Марта Ярославівна

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: marta.chuprovska@pu.if.ua,
chuprovska.marta@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виховної роботи:

Нестеренко Світлана Василівна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: snesterenko_@ukr.net

Завідувач педагогічного відділення: Полякова Тетяна Вікторівна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: tetiana.poliakova@pu.if.ua

Завідувач відділення дошкільної освіти: Сидорук Оксана Миколаївна
тел.: (0342) 75-23-91
e-mail: oksana.sydoruk@pu.if.ua; zubivoks@gmail.com

Завідувач юридичного відділення: Наконечна Іванна Миколаївна
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: ur_kol@pu.if.ua; iva37@ukr.net

Завідувач навчально-методичного кабінету: Дзвінчук Г.М.
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: turver_kol@ukr.net

1.2. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КОЛЕДЖУ:

1. Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

Івасів Я.І.	– спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська література», голова циклової комісії
Бадицька О.М.	– спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисципліни «Зарубіжна література»
Багрій М.А.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Українська література»
Горецька О.П.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Українська література», «Українська мова»
Гоцанюк Т.В.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Фізика»
Зіняк Т.Р.	– спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Географія»
Кравченко І.М.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Країнознавство»
Кліщ Л.І.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Українська література»
Похила Д.Д.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико–санітарна підготовка)»

- Скиданчук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література»
- Скоморовська Н.Б. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Українська література»
- Терновська І.І. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Зарубіжна література»
- Хруськова Г.Т. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико–санітарна підготовка)»

2. Циклова комісія гуманітарної та соціально–економічної підготовки

- Гой Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат економічних наук, викладач дисциплін «Основи економічної теорії», «Економічна теорія», «Вступ до спеціальності», «Основи банківської справи», «Основи менеджменту і маркетингу», **голова циклової комісії**
- Андріїв І.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Людина і світ»
- Бурдуланюк Г.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Історія України (вища)», «Всесвітня історія», «Основи правознавства»
- Гнатюк Я.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Логіка юриста», «Основи філософських знань», «Філософія»
- Гусля Л.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)», «Методика навчання іноземної мови (нім.)», «Практикум усного і писемного мовлення», «Іноземна мова (нім.)»
- Копцюх Н.І. – спеціаліст, викладач дисциплін, «Економіка та організація діяльності», «Менеджмент та економіка соціокультурної сфери», «Основи економічної теорії»
- Кудряк І.Б. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Фізична культура»
- Кучера І.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Соціологія»
- Максимець Б.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат політичних наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ», «Історія України (вища)», «Політологія»

- Надурак Н.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ»
- Николайчук С.М. – спеціаліст, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Нестеренко С.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Культурологія»
- Петришин М.Й. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, кандидат філологічних наук, доцент кафедри загального та германського мовознавства, викладач дисципліни «Латинська мова»
- Полякова Т.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Сучасна українська мова з практикумом», «Основи культури і техніки мовлення»
- Пятківський Р.О. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисципліни «Основи філософських знань»
- Слижук І.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Серман Т.В. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»
- Суковата Д.І. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Хопта С.П. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізична культура»

3. Циклова комісія природничо–наукової підготовки

- Горблянська І.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Біологія», **голова циклової комісії**
- Бойчук В.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат хімічних наук, доцент кафедри теоретичної та експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика і астрономія»
- Воробель А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат медичних наук, доцент, викладач дисципліни «Захист Вітчизни», «Основи медичних знань»
- Гамбург М.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи екології», «Хімія», «Екологія», «Природничі науки»
- Грушевський Р.Є. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, викладач дисципліни «Інформаційно–комунікаційні технології, технічні засоби навчання»,

- Довгий О.Я. «Основи економічної теорії», «Комп'ютерні технології в юридичній діяльності»
– спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисципліни «Астрономія»
- Познанський Р.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (англ.)», «Країнознавство»
- Поплавський О.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисциплін «Фізика», «Безпека життєдіяльності»
- Петрашук О.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисципліни «Хімія»
- Рудейчук-Кобзева М.Я. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Анатомія», «Валеологія, анатомія, фізіологія і анатомія для дітей шкільного віку»
- Яблонь Л.С. – спеціаліст вищої категорії, доктор фізико–математичних наук, доцент, професор кафедри теоретичної і експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика»

4. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дизайн»)

- Стребкова І.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Основи композиції», «Композиційна організація форм», «Синтез творів мистецтва в дизайні», «Спеціалізований живопис», **голова циклової комісії**
- Бедрій Т.Р. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Інформаційно–комунікаційні технології, технічні засоби навчання», «Основи інформатики і обчислювальної техніки», «Комп'ютерна графіка проектування дизайну середовища», «Практичний курс інформатики з елементами програмування»
- Бейлах О.Д. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисципліни «Основи теорії дизайну», «Основи декоративно-прикладного мистецтва»

Макогін Г.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисципліни «Спеціалізований рисунок»
Максимлюк І.В.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Робота в матеріалі»
Мельник У.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Шрифти», «Ергономіка», «Основи проектної графіки»
Лотоцька В.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисципліни «Технологія процесу», «Методика дизайну»
Плотнікова В.В.	– спеціаліст, викладач дисциплін «Комп'ютерне проектування»
Салабай В.Б.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Матеріалознавство», «Художнє проектування»
Сорока О.В.	– спеціаліст, викладач дисциплін «Живопис», «Кольорознавство», «Декор і орнамент», «Рисунок»
Французенко Т.І.	– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Макетування та робота в матеріалі», «Основи формоутворення та конструювання», «Основи креслення і нарисної геометрії», «Спеціалізований рисунок»
Чмелик І.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Історія мистецтва», «Живопис», «Історія української культури», «Культурологія», «Мистецтво і живопис»
Шпільчак В.А.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Ландшафтний дизайн», «Основи архітектури»
Хомин В.М.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Прикладна перспектива», «Основи іконографії», «Основи проектування інтер'єру», «Проектування в дизайні»

.5. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Початкова освіта»)

Максимчук Г.М.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Основи психології», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Дитяча психологія», голова циклової комісії.
----------------	---

- Битківська Я.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Гнатюк М.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання», «Малі архітектурні форми»
- Гонтар А.Ф. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисциплін «Методика навчання математики»
- Гоцуляк К.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Педагогіка», «Дидактика»
- Грицан А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, професор, заслужений працівник культури України, заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки театральних діячів України, член Національної спілки краєзнавців України, викладач дисципліни «Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання»
- Довбенко С. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисциплін «Теорія та методика виховної роботи», «Педагогіка»
- Карпенко Г.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат психологічних наук, викладач дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням (англ.))»
- Ликтей Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання української мови», «Дитяча література»
- Москаленко Ю.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, керівник практики
- Павелко Р.О. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи ритміки і хореографії з методикою», «Хореографія (теорія і методика сучасного танцю)», «Хореографія (теорія і методика класичного танцю)», «Народно–сценічний танець», «Ритміка», «Мистецтво балетмейстера», «Історико–побутовий танець»
- Плетеницька Л.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Основи початкового курсу математики»

- Процишин Н.А. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Методика навчання іноземної мови (англ.)», «Дитяча англійська література», «Передовий досвід та авторські методики навчання англійської мови», «Англійська література»
- Прокопів Л.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б. Ступарика, керівник практики
- Стамбульська Т.І. – спеціаліст, викладач дисциплін «Каліграфія (графіка письма)», «Культура мовлення і практикум з виразного читання», «Етика ділового спілкування», «Сучасні інформаційні технології в початковій школі», «Методика навчання інформатики»
- Сороколита О.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання предмета «Я у світі», «Методика навчання предмета «Основи здоров'я», «Методика навчання природознавства», «Народознавство»
- Цюняк О.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Методика трудового навчання з практикумом»
- Чепіль М.М. – доктор педагогічних наук, професор, керівник практики
- Якимів С.М. – спеціаліст вищої категорії, вчитель–методист, викладач дисципліни «Основи педагогічної майстерності», голова державної екзаменаційної комісії

6. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»)

- Селепій О.Д. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Методика формування елементарних математичних уявлень», «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою», «Педагогічні технології в ДНЗ», «Основи педагогічної майстерності», **голова циклової комісії**
- Березовська Л.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, викладач дисципліни «Педагогіка»
- Бай І.Б. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти, викладач дисциплін «Малювання

- і ліплення», «Методика організації образотворчої діяльності дітей»
- Балкова О.В. – спеціаліст вищої категорії, старший вихователь, викладач дисципліни «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти»
- Богославець Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи дефектології», «Логопедична ритміка»
- Гурей О.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Народознавство в ДНЗ», «Онтогенез мовленнєвої діяльності», «Педагогіка»
- Данів Т.Ю. – спеціаліст, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Художня праця», «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою»
- Кучеренко Н.Б. – спеціаліст вищої категорії, голова державної екзаменаційної комісії
- Мельник О.Й. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура», «Теорія і методика фізичного виховання»
- Никорак Н.Ю. – спеціаліст, викладач дисциплін «Методика музичного виховання», «Співи і музична література», «Культурологія»
- Недільський С.А. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти, член державної екзаменаційної комісії
- Поміркована Т.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»
- Салига І.М. – спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, викладач дисциплін «Логопедія», «Теорія і практика логопедії»
- Сидорів С.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)»
- Сидорук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сучасна українська мова»
- Скавінська Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Логопедичні технології», «Основи корекційної педагогіки (дефектологія)»
- Трохимчук М.О. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Логопедичні практикуми»

- Ціник М.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Раннє навчання англійської мови», «Методика навчання англійської мови в дошкільних закладах»
- Червінська І.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, керівник практики
- Чупровська М.Я. – спеціаліст, викладач дисципліни «Література для дітей дошкільного віку»

7. Циклова комісія фундаментальної, спеціальної, професійної та практичної підготовки (спеціальність «Право», юридичне відділення)

- Савчин Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Цивільне процесуальне право України», «Цивільне право України», «Правові та організаційні основи підприємницької діяльності», «РАЦС», «Судочинство в господарських судах», «Основи римського приватного права», **голова циклової комісії.**
- Багай Н.О. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Аграрне право України».
- Банасевич І.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Цивільне право України».
- Блаженко Т.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Історія вчень про державу і право», «Нотаріат в Україні», «Право соціального забезпечення»
- Зеліско А.В. – спеціаліст вищої категорії, доктор юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Цивільне право України»
- Зінич Л.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, викладач дисципліни «Право інтелектуальної власності»
- Квасниця С.М. – спеціаліст першої категорії, викладач дисциплін «Юридична деонтологія», «Державне управління та місцеве самоврядування в Україні», «Митне право України»
- Королик А.М. – спеціаліст, голова державної екзаменаційної комісії
- Малиновська І.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Адміністративне право України»

- Мороз Г.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Екологічне право України»
- Наконечна І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінальне право України»
- Петровська І.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисциплін «Податкове право», «Фінансове право»
- Розвадовський В.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Конституційне право України»
- Харченко І.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінально–процесуальне право України», «Організація судових і правоохоронних органів», «Правова статистика»
- Хруслов Б.Г. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Конституційне право зарубіжних країн», «Конституційно–процесуальне право»

8. Циклова комісія загальної та практичної підготовки (Верховинське відділення)

- Кречуняк В.В. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Країнознавство», «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ», «Художня культура», «Професійний етикет», **голова циклової комісії.**
- Аксюк Н.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)»
- Гавучак Г.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література», «Українська мова за професійним спрямуванням»
- Глушко В.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Фізика», «Астрономія», «Математика»
- Вольвин Е.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи менеджменту», «Основи маркетингу», «Стандартизація в готелях»
- Данильчик П.В. – спеціаліст другої категорії, викладач дисциплін «Основи філософських знань», «Етика і естетика»
- Дзвінчук Г.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Біологія», «ОМЗ івалеологія», «Гігієна і санітарія в підприємствах готельного типу»
- Дзвінчук Ю.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Географія туризму»

- Зуб'юк Н.В – спеціаліст першої категорії, викладач дисципліни «Основи психології»
- Кречуняк М.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Інформатика», «Математика», «Інформатика і комп'ютерна техніка», «Інформаційні системи та технології», «Вища математика»
- Мартищук В.Ф. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи охорони праці», «Екологія», «Безпеки життєдіяльності», «Основи охорони праці»
- Микитин Л.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Організація харчування та етнічні кухні» «Навчальна та виробнича практика»
- Николук С.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Польська мова», «Світова література»
- Палійчук У.С. – спеціаліст, викладач дисципліни «Хімія»
- Плитчук М.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання» «Захист Вітчизни»
- Стефлюк Н.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Друга іноземна мова (за проф. спрямуванням) німецька », «II Іноземна мова готельної та туристичної індустрії(німецька)»
- Яцків Г. Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англійська)», «Іноземна мова (англійська) за проф. спрямування», «Іноземна мова (англійська) готельного та туристичного бізнесу».

9. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Туризм»)

- Павлюк С.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат географічних наук, викладач дисциплін «Організація екскурсійного обслуговування», «Рекреаційна географія», «Організація та технологія обслуговування в готелях», , **голова циклової комісії.**
- Блищук Д.В. - спеціаліст I категорії викладач дисциплін «Технологія і організація туристичного обслуговування», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Економіка (Економічна

- теорія)», «Ціноутворення», «Навчальна та виробнича практика»
- Вівчаренко О.А. - спеціаліст вищої категорії, доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, «Правове регулювання в туристичній діяльності»
- Дудка О.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисципліни «Інформаційні системи і технології», «Інформатика»
- Лазарович О.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов, викладач
- Лояк Л.М. - спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства»
- Максим'юк Н.М. - спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Технологія (Історія розвитку світового туризму та готельного господарства)», «Естетичне оформлення готелів», «Організація анімаційних послуг в туризмі», «Будівлі і устаткування», «Світове готельно-ресторанне господарство», «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства»
- Марковецька О.П. – спеціаліст, викладач дисципліни «Технологія та організація туристичного обслуговування», «Біологія»
- Орлова В.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, доцент кафедри організації туризму та управління соціокультурною діяльністю, доцент. Голова ДЕК.
- Сав'юк Г.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисципліни «Безпека життєдіяльності».

10. Циклова комісія математичної підготовки

- Гой Т.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, кандидат фізико–математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математична логіка та теорія алгоритмів», **голова циклової комісії**

- Василів М.М. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Інформатика», «Бази даних та інформаційні системи», «Розробка WEB-застосунків»
- Гаріджук О.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Математика», «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Охорона праці в галузі»
- Казмерчук А.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, відмінник освіти України, викладач дисципліни «Рівняння математичної фізики», «Основи наукових досліджень»
- Кондур О.С. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат фізико-математичних наук, доцент, викладач дисциплін «Теорія ймовірності та математична статистика», «Моделювання виробничих та економічних процесів»
- Козич О.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Об'єктивно-орієнтоване програмування»
- Лабачук О.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математика», «Основи алгоритмізації та дискретної математики»
- Никорак Я.Я. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Програмне забезпечення обчислюваних систем», «Програмне забезпечення ЕОМ», «Основи Інтернет»
- Поштар В.М. – спеціаліст, викладач дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології», «Архітектура обчислювальних систем»
- Савка І.Я. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Дискретна математика», «Теорія функції комплексної змінної»
- Томашевська А.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, викладач дисципліни «Методи оптимізації»

11. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»)

- Драган О.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Офісне програмне забезпечення», «Математика», «Диференціальні рівняння», **голова циклової комісії**
- Бердій М.Я. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Алгоритмічні мови та програмування»

Власій О.О.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисциплін «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Інженерна та комп'ютерна графіка», «Інформатика»
Воробець Л.М.	– спеціаліст, викладач дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології»
Калина Л.І.	– спеціаліст вищої категорії, викладач–методист, викладач дисциплін «Фізика і астрономія», «Чисельні методи», «Математика».
Ковбас Л.П.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика», «Основи метрології і стандартизації»
Мазуренко В.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико–математичних наук, викладач дисципліни «Теорія систем і керування»
Махней О.В.–	спеціаліст вищої категорії, кандидат математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Математичне моделювання», «Математичне забезпечення автоматизації прикладних досліджень», «Основи криптології», «Імітаційне моделювання»
Пікуляк М.В.	– спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, викладач дисциплін «Обчислювальні системи, мережі та комп'ютерні комунікації», «Інформатика»
Солонець М.В.	– спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Комп'ютерна схемотехніка», «Операційні системи та операційне програмування», «Практичний курс з інформатики»
Тринога Л.О.	– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика», «Моделювання природничих процесів»

Усі педагогічні працівники, які викладають загальноосвітні предмети 100 % мають повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.

Станом на 1 вересня 2017 року у коледжі працює 167 педагогічних працівників, з них:

- основні працівники – 64;
- сумісники – 103.

Кількість викладачів, які мають:

- вчене звання професора – 2;- 0.011%;
- вчене звання доктора наук – 3;- 0.017%;
- вчене звання доцента – 40;- 23%;
- науковий ступінь кандидата наук – 59; - 35%;

- почесне звання України «Заслужений юрист України» – 1; - 0.005%;

- педагогічне звання «Викладач-методист» – 20;- 11%.

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Спеціальність	Ліцензійний обсяг	Термін навчання
5.01010101 (012) «Дошкільна освіта»;	90	4р.
5.01010201 (013)«Початкова освіта»;	120	4р.
5.02020701 (022)«Дизайн»;	50	4р.
5.04030101 (113)«Прикладна математика»;	50	4р.
5.03040101 (081)«Правознавство»(«Право»);	40	4р.
5.14010101 (241)«Готельне обслуговування» («Готельно-ресторанна справа»);	20	3р.5м.
5.14010301 (242)«Туристичне обслуговування» («Туризм»).	25	2р.5м.

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ КОЛЕДЖУ)

Коледж створений у формі відокремленого структурного підрозділу університету без права юридичної особи. Матеріальна база, соціальна, інформаційна структура університету повною мірою використовується для потреб коледжу, навчальні площі та матеріально-технічне оснащення в цілому забезпечують проведення теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів.

За функціональним призначенням в університеті використовується 60933,66 м² навчальних приміщень, в тому числі 54777,21 м² - аудиторії, лабораторії, кабінети тощо, 3071,05 м² - комп'ютерні лабораторії, 3085,4 м² -

спортивні зали. Наукова бібліотека разом зі спеціалізованими читальними залами займає 3954,7 м².

У виділених для коледжу приміщеннях загальною площею 4440 м² знаходяться лекційні аудиторії, навчально-методичні кабінети, 2 комп'ютерні класи, читальний зал, бібліотека, їдальня, актовий зал. Забезпечено підключення до мережі Інтернет через Центр інформаційних технологій завдяки оптоволоконній системі передачі даних. Виходячи з обсягу ліцензійного прийому за денною та заочною формами навчання, в цілому, кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів коледжу становить 11,3.

Всі навчальні приміщення коледжу відповідають санітарно-технічним нормам та правилам протипожежної безпеки.

Коледж забезпечено навчальними кабінетами, обладнаними відповідно до вимог. З метою забезпечення належного рівня виконання навчального плану циклу загальноосвітніх дисциплін функціонують:

- навчально-методичний кабінет української мови та літератури;
- навчально-методичний кабінет суспільних дисциплін;
- навчально-методичний кабінет математики;
- навчально-методичний кабінет теорії дизайну та історії мистецтва;
- навчально-методичний кабінет анатомії;
- лабораторія інформаційних технологій;
- навчально-методичний кабінет біології;
- навчально-методичний кабінет педагогічної майстерності;
- навчально-методичний кабінет іноземної мови;
- навчально-методичний кабінет географії;
- навчально-методичний кабінет педагогіки і психології;
- навчально-методичний кабінет трудового навчання і образотворчого мистецтва;
- навчально-методичний кабінет математичного моделювання.

З метою якісного проведення навчальних занять із дисциплін циклу загальноосвітньої підготовки задіяно 8 комп'ютерних лабораторій на 185 робочих місць Центру інформаційних технологій університету. Комп'ютери розміщені в аудиторіях відповідно до чинних санітарних норм.

У всіх комп'ютерних класах є доступ до мережі Internet. Комп'ютери об'єднані в локальну мережу. Окрім цього, студенти мають можливість використовувати ресурси безпроводної Wi-Fi мережі університету, підключеної до Internet.

Під час навчального процесу використовуються мультимедійні комплекси.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У процесі викладання курсів навчальних дисциплін викладацький склад використовує різні методи та форми викладання та навчання (лекції: вступні, тематичні, підсумкові, оглядові лекції, лекції-диспути) практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій, методу конкретних ситуацій (кейсів), групової дискусії, проблемного навчання, проектної технології), консультації (колективні, індивідуальні, групові), а також реалізує різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, виконання практичних завдань, розв'язування географічних, фізичних, математичних та ін. задач, написання рефератів, звітів практики, письмові та усні заліки та екзамени, контрольні, курсові роботи).

Практичне навчання студентів за спеціальностями організоване згідно із Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти від 08.04.1993 р. № 93 та внесеними змінами до нього від 20.12.1994 р. №351, Положенням про проведення практики студентів Івано-Франківського коледжу, навчальними планами, програмами практик і графіком навчального процесу.

Студенти, відповідно до навчальних планів, проходять різні види практик: навчальну, технологічну, виробничу, а також готують протягом навчання курсові роботи. Практика проводиться на туристичних базах області. Під час практики студенти виконують завдання з різних напрямів відповідно до спеціальності, науково-дослідну роботу, проводять дослідження результатів власних курсових робіт.

“Затверджую”

Ректор

І.Є. Цепенда

" (підпис) (прізвище та ініціали)
" 20__ року
М.П.

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ `Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника`

Форма № Н- 3.01

Кваліфікація **вчитель початкових класів з додатковою спеціалізацією**

Строк навчання **3 роки 10 місяців**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки **молодшого бакалавра** з галузі знань **01, Освіта/Педагогіка** на основі **базова загальна середня освіта**

за спеціальністю **013 Початкова освіта**

спеціалізацією **Англійська мова; Хореографія; Інформатика;**

Форма навчання **денна**

I. Графік навчального процесу

Курс	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
1	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	С	Пз	К	К	К	К	К	К	К	К	К
2	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	П	С	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К
3	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К
4	П	П	П	П	П	П	П	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	К	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	А	А										

ПОЗНАЧЕННЯ:

Т - Теоретичне навчання; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; Пз - Польові збори; П - Практика; А - Атестація;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	Канікули	Екзаменаційна сесія	Польові збори	Практика	Атестація	Всього
1	35	14	2	1			52
2	33	13	5		1		52
3	34	13	5				52
4	18	4	3		16	2	43
Разом	120	44	15	1	17	2	199

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
З основ природознавства та краєзнавства	4	1
Спостереження за навчально-виховною роботою вчителя (класовода в перші дні дитини)	5	1
Виробнича		19
Позакласна та позашкільна виховна робота	5	3
Пробні уроки та заняття	7	8
З додаткової спеціалізації	8	2
Безперервна	8	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проєкт (робота))	Семестр
Історія України	екзамен	2
Комплексний кваліфікаційний іспит	екзамен	8
Математика	екзамен	4
Українська мова	екзамен	4

V. План навчального процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ЄCTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами																
		Екзамени	Заліки	Курсові			Загальний обсяг	Аудиторних у тому числі					Самостійна робота	I курс				II курс				III курс				IV курс			
				проекти	роботи			Всього	Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні		Індивідуальні	1		2		3		4		5		6		7		8
		17	18												16	17	12	18	9	9									
		Семестри														Кількість тижнів в семестрі													
1. Цикл загальноосвітніх дисциплін																													
1	Українська мова	4				210	152			152				58	2	2	3	2											
2	Українська література		4			210	154			154				56	3	3	2	1											
3	Зарубіжна література		2			104	70			70				34	2	2													
4	Іноземна мова		4			160	136			136				24	2	2	2	2											
5	Історія України	2				80	70			70				10	2	2													
6	Всесвітня історія		2			104	87			87				17	3	2													
7	Людина і світ		3			34	32			32				2			2												
8	Математика	4				280	206			206				74	4	4	2	2											
9	Фізика		2			140	105			105				35	3	3													
10	Астрономія		3			34	32			32				2			2												
11	Біологія		2			122	87			87				35	3	2													
12	Географія		2			52	36			36				16		2													
13	Хімія		2			70	70			70					2	2													
14	Інформатика		2			80	70			70				10	2	2													
15	Фізична культура		2,4			160	136			136				24	2	2	2	2											
16	Захист Вітчизни(медико-санітарна підготовка)		2			140	100			70	30			40	2	4													
Разом за розділом (п. 1):			14			1980	1543			1513	30			437	32	34	15	9											
2. Варіативна частина. Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу																													
17	Народознавство		4		1,5	54	17	8		9				37				1											
18	Політологія		8		1,5	54	27	8		19				27															3
Разом за розділом (п. 2):			2		3	108	44	16		28				64				1										3	
3. Дисципліни спеціалізації `Інформатика`																													
19	Програмне забезпечення ЕОМ	6			9	324	120			120				204					4	4									
20	Основи алгоритмізації та дискретної математики		7		6	216	72	36		36				144													8		
21	Основи програмування		8		6	216	72	36		36				144													8		
22	Сучасні інформаційні технології в посатковій школі		7		6	216	72	36		36				144												8			

23	Основи Інтернет		6		6	216	72	36		36			144					4			
24	Курсовий проект зі спеціалізації `Інформатика`			8	3	108							108								
25	Педагогічна практика зі спеціалізації `Інформатика`				3	108							108								
Разом за розділом (п. 3):		1	4	1		39	1404	408	144		264		996					4	8	16	8
4. Дисципліни спеціалізації `Хореографія`																					
26	Хореографія (теорія і методика сучасного танцю)	6			9	324	120			120			204					4	4		
27	Хореографія (теорія і методика класичного танцю)		7		6	216	72			72			144							8	
28	Мистецтво балетмейстера		8		6	216	72			72			144								8
29	Народно-сценічний танець		7		6	216	72			72			144							8	
30	Основи теорії музики і сольфеджіо		6		6	216	72	36		36			144						4		
31	Курсовий проект зі спеціалізації `Хореографія`			8	3	108							108								
32	Педагогічна практика зі спеціалізації `Хореографія`				3	108							108								
Разом за розділом (п. 4):																					
5. Дисципліни спеціалізації `Англійська мова`																					
33	Практичний курс англійської мови	6			9	324	120			120			204					4	4		
34	Країнознавство		7		6	216	72	36		36			144							8	
35	Методика навчання англійської мови в початкових класах		8		6	216	72	36		36			144								8
36	Англійська література		7		6	216	72	36		36			144							8	
37	Передовий досвід та авторські методики навчання		6		6	216	72	36		36			144						4		
38	Курсовий проект зі спеціалізації `Англійська мова`			8	3	108							108								
39	Педагогічна практика зі спеціалізації `Англійська мова`				3	108							108								
Разом за розділом (п. 5):																					
6																					
Разом за розділом (п. 6):																					
7. Цикл математичної, природничо-наукової підготовки																					
40	Інформаційно-комунікаційні технології навчання, технічні засоби навчання		3		1,5	54	32			32			22					2			
41	Практичний курс інформатики (з елементами програмування)	3			2,3	81	32			32			49					2			
42	Охорона праці та безпека життєдіяльності		7		1,5	54	18	8		10			36								2
43	Основи екології		4		1,5	54	34			34			20					2			

44	Основи медичних знань		5		1,5	54	24	12		12			30				2		
45	Анатомія, фізіологія і гігієна дітей шкільного віку	4			2,3	81	51	17		34			30			3			
46	Основи валеології		7		1,5	54	36	18		18			18				2		
47	Основи початкового курсу математики	5			3	108	48	24		24			60				4		
48	Основи початкового курсу природознавства	3			3	108	48	16		32			60		3				
49	Сучасна українська мова з практиком	6			6	216	72	36		36			144				4		
50	Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова)	6			3	108	36			36			72				2		
Разом за розділом (п. 7):		6	5		27,1	972	431	131		300			541		7	5	6	8	2
8. Цикл професійної та практичної підготовки																			
51	Психологія (загальна, вікова, педагогічна)	4			3,8	135	85	42		43			50			5			
52	Вступ до спеціальності		3		1,5	54	32			32			22		2				
53	Педагогіка	4			7,5	270	134	67		67			136		2	6			
54	Основи корекційної педагогіки (дефектології)		8		1,5	54	27	8		19			27						3
55	Основи педагогічної майстерності		8		1,5	54	27	9		18			27						3
56	Дитяча література з основами культури і техніки мовлення	5			6	216	72	36		36			144			6			
57	Методика навчання іноземної мови	7			2,3	81	27	9		18			54						3
58	Методика української мови	6			4,5	162	108	54		54			54				6		
59	Каліграфія (графіка письма)		5		1,5	54	24	12		12			30			2			
60	Методика навчання математики	6			4,5	162	108	54		54			54				6		
61	Методика навчання природознавства	4			2,3	81	34	16		18			47		2				
62	Методика навчання предмета `Я у світі`	7			1,5	54	18	8		10			36						2
63	Методика навчання предмета `Основи здоров`я`		7		1,5	54	18	8		10			36						2
64	Теорія і методика фізичного виховання		5		1,5	54	24	12		12			30			2			
65	Методика трудового навчання з практикумом		5		3,8	135	48	12		36			87			4			
66	Методика навчання інформатики	7			2,3	81	27	8		19			54						3
67	Образотворче мистецтво з методикою навчання	8			3	108	36	18		18			72						4
68	Музичне виховання з методикою навчання		6		2,3	81	36	18		18			45				2		
69	Основи ритміки і хореографія з методикою		4		1,5	54	34			34			20		2				
70	Основи сценічного та екранного мистецтва		7		1,5	54	18	8		10			36						2
71	Курсова робота (проект) з педагогіки та методик			5	3	108							108						

72	Навчальна (польова) практика					1,5	54						54							
73	Навчальна (психолого-педагогічна) практика					1,5	54						54							
74	Комплексний кваліфікаційний іспит	8				3	108						108							
75	Педагогічна практика. Позакласна та позашкільна робота					4,5	162						162							
76	Педагогічна практика. Пробні уроки та заняття					12	432						432							
77	Педагогічна практика. Безперервна практика					9	324						324							
Разом за розділом (п. 8):		10	10	1		90,3	3240	937	399		538		2303		4	15	14	14	12	10
9. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки																				
78	Українська мова (за професійним спрямуванням)	8				1,5	54	27	8		19		27							3
79	Культурологія		4			1,5	54	34			34		20			2				
80	Основи філософських знань	8				1,5	54	27	8		19		27							3
81	Історія України	3				1,5	54	32	16		16		22		2					
82	Основи економічної теорії	3				1,5	54	32			32		22		2					
83	Соціологія		8			1,5	54	27	8		19		27							3
84	Основи правознавства		3			1,5	54	32			32		22		2					
85	Іноземна мова за проф. спрямування	5				6	216	72			72		144				6			
86	Фізичне виховання		6,7			4,5	162	78			78		84				2	2	2	
Разом за розділом (п. 9):		5	5			21	756	361	40		321		395		6	2	8	2	2	9
Загальна кількість						180	8460	3724	730		2964	30	4736	32	34	32	32	32	32	30
Кількість годин на тиждень													73							
Кількість екзаменів													22		4	4	3	5	3	3
Кількість заліків													40	9	5	7	4	3	7	5
Кількість курсових проєктів													2				1			1
Кількість курсових робіт													0							

Декан факультету _____

АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН

напрямок підготовки (для ОКР «Молодший спеціаліст»):

5.01010201 (013) «Початкова освіта»

Нормативні дисципліни

Цикл дисциплін загальноосвітньої підготовки

Дисципліна: **Історія України.**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1,2 семестри

Мета: формувати соціальну компетентність, тобто здатність жити в українському соціумі, яка змістовно представлена сукупністю політичної, соціально-економічної, соціально-комунікативної, полікультурної, інформаційно-інструментальної, індивідуально-особистісної компетентностей, а також предметні компетентності такі, як хронологічна, просторова, інформаційна, мовленнєва, логічна, аксіологічна.

Завдання: формування історичного мислення, наукового світогляду; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Зміст дисципліни. Зміст курсу включає такі теми: «Україна на початку ХХ ст.», «Україна в Першій світовій війні», «Українська державність 1917–1921 рр.», «УСРР в період непу (1921–1928 рр.)», «Радянська модернізація України (1929–1938 рр.)», «Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.», «Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.)», «Повоєнна відбудова України», «Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.)», «Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.)», «Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985–1991 рр.)», «Україна в умовах незалежності», «Наш край у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.».

Викладацький склад: Максимець Б.В., Бурдуланюк Г. В.,

Андріїв І. М., Надурак Н. М.

Оцінювання: поточне, «Дошкільна освіта», «Початкова освіта» – диференційований залік, «Правознавство» – державна підсумкова атестація.

Дисципліна: **Всесвітня історія**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр

Мета: формування компетентностей, які базуються на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню, уміння оперувати науковими знаннями та фактичним матеріалом, накопичення історичних знань, а на їх основі вирішення проблем, які виникають у різних життєвих ситуаціях, розвивати здатність до системного мислення, яке включає індивідуальний досвід участі в навчальному процесі або вміння вчитися,

розуміння практично-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, вміння застосовувати історичні знання і набуті уміння для практичної діяльності в суспільстві, виховання у студентів соціальних компетентностей, пов'язаних з соціальною діяльністю особистості, життям суспільства, виховання патріотизму і вміння жити в багато культурному суспільстві, розвивати здатність студента орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя, навчити оцінювати найважливіші досягнення національної, європейської та світової культури, їх взаємовплив та діалог культур різних народів, підготовка до активного громадського життя в Українській державі.

Завдання: головним завданням вивчення предмета є надання майбутнім фахівцям системи історичних знань, умінь та навичок, здатність до творчого мислення, судження, усвідомлення загальнолюдських цінностей у світлі історичних подій, навчити студента рухатись у просторі ідей, фактів, понять, допомогти виробити цілісний погляд на світ, формувати повноцінного громадянина в умовах розбудови незалежної України, формувати функціональні, мотиваційні та соціальні компетентності, виходячи з понять Батьківщина, самовираження, права і свободи людини, держава, громадянин, людина, сім'я тощо.

Зміст дисципліни. Вступ. Світ на початку ХХ століття. Перша світова війна 1914-1918 роки. Повоєнне облаштування світу. Період повоєнної кризи та революцій (1917-1923 роки). Період стабілізації в Європі та в Північній Америці (1924-1929 роки). Світ у період економічної кризи 1929-1933 роки та подолання її наслідків. Назрівання Другої світової війни. Друга світова війна. Міжнародні відносини (1945 – початку ХХІ століття). Американський континент: США, Канада та Латинська Америка (1945 роки – початок ХХІ століття). Країни Західної Європи (1945-початок ХХІ століття). Країни Центральної та Східної Європи (1945 роки – початок ХХІ століття). Країни Азії та Африки в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. Розвиток культури (1945 роки – початок ХХІ століття). Глобальні проблеми людства.

Викладацький склад: Максимець Б. В., Бурдуланюк Г. В.,
Надурак Н. М., Андріїв І. М.

Оцінювання: поточне оцінювання, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Українська мова**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 роки, 1,2,3,4 семестри

Мета: виховання студента як компетентної мовної особистості, яка відзначається високою мовленнєвою культурою, формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого

етикету; вироблення вмінь за лексемами й граматичними формами пізнавати національне світосприймання, ментальність рідного народу.

Завдання: виховання свідомого прагнення до вивчення української мови; вироблення у студентів компетенцій комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях; ознайомлення з мовною системою як основою формування мовних умінь і навичок — орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних; формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, прилучення через мову до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Зміст дисципліни. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичнi засоби фонетики. Стилiстичнi засоби лексикологiї та фразеологiї. Словотворчi засоби стилiстики. Сприймання чужого мовлення. Вiдтворення готового тексту. Практична стилiстика i культура мовлення. Морфологiчнi засоби стилiстики. Стилiстика простих речень. Стилiстика складних речень. Дiловi папери. Інформаційні документи. Звіт. Стилiстика речень з рiзними способами вираження чужого мовлення. Функцiональна стилiстика i культура мовлення. Студентський проект удосконалення власного мовлення. Риторика.

Викладацький склад: Івасів Я. І., Ликтей Л. М.,
Полякова Т. В., Сидорук О. М., Скиданчук О. М.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю - ДПА (4 семестр).

Дисципліна: Українська література

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: підвищення загальної освіченості майбутніх молодших спеціалістів, заохочення до читання та вивчення художньої літератури, „а через неї до фундаментальних цінностей культури”, розширення культурно-пізнавальних інтересів студентів; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному громадянському, морально-етичному, соціальному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі;

формування й утвердження гуманістичного світогляду особистості, орієнтованої на вищі національні та загальнолюдські ідеали й цінності.

Завдання: формування гуманістичного світогляду молодих громадян, розвиток їх духовного світу, утвердження загальнолюдських морально-етичних орієнтирів, сприяння національному самоусвідомленню і стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти, бачення в українській художній творчості ментальних особливостей українця; піднесення загальної освіченості студентів у цілому, гуманітарної зокрема; набуття ними базових знань з української літератури, необхідних для повноцінної самореалізації в суспільстві; ознайомлення із визначними творами української художньої літератури, розвиток уміння сприймати літературний твір як явище мистецтва слова; формування читацької культури студентів, розвиток їх естетичних уподобань і смаків, уміння розрізняти явища класичної і масової

культури; піднесення престижу національної літератури, виховання її читача й шанувальника, формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва; вивчення української літератури в національному і світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках; розвиток творчих та інтелектуальних здібностей студентів, логічного і критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументувати власну думку, орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі; вироблення вміння застосовувати здобуті на уроках літератури знання, навички у практичному житті; розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності навчатися.

Зміст дисципліни. Література 70-90 рр. XIX ст. Українська література 10 рр. XX ст. Українська література 20-30 рр. XX ст. Поняття про «розстріляне Відродження». Поезія 20-30 рр. XX ст. Проза. Загальний огляд. Драматургія 20-30 рр. XX ст. Українська література за межами України. Література в Західній Україні (до 1939 р.). Еміграційна література. Організація МУР. Українська література 40-50 рр. XX ст. Українська література за межами України. Українська література другої половини XX – початку XXI ст. Загальні зауваження до характеристики літературного процесу. Поети-шістдесятники (загальна характеристика культурологічного явища «шістдесятництва»). Українська проза другої половини XX – початку XXI ст. Українська «химерна проза» XX ст. Література «українського бароко». Українська історична проза. Сучасна «молода» українська література. Сучасна поезія. Сучасна проза. Творчість Марії Матіос, Євгенії Кононенко, Дари Корній, Люко Дашвар. Література рідного краю.

Викладацький склад: Багрій М. А., Івасів Я. І., Ликтей Л. М., Полякова Т. В., Скиданчук О. М., Скоморовська Н. Б.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік (4 семестр).

Дисципліна: Світова література

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1,5 року, 1, 2, 3 семестри

Мета: формування широкої читацької компетенції у студентів, яка базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого характеру, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо.

Завдання: формувати у студентів уявлення про художню літературу як мистецтво слова, ознайомити студентів із сукупністю відомостей про вершинні явища світового літературного процесу означеного періоду, висвітлити найважливіші періоди творчого шляху визначених програмою авторів, розкрити проблематику та ідейно – тематичну основу художніх творів, визначити місце і значення творчості письменника у розвитку світової культури, виявити нові засоби та форми художнього самовираження митця, навчити визначати національну своєрідність творів.

Зміст дисципліни. Соціально-психологічна проза XIX ст. Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст., розквіт соціально-психологічної прози. Література другої половини XIX ст. та на межі XIX –

XX ст. Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини XIX ст. Декадентські настрої в літературі та інших видах мистецтва. Поетична революція. Література першої половини XX ст. Історико-соціальна характеристика доби. Найвідоміші представники авангардистських і модерністських течій першої половини XX ст. Література другої половини

XX ст. Специфіка літератури другої половини XX ст. Розвиток існуючих і виникнення нових літературних напрямів, течій і тенденцій. Постмодерністська проза останніх десятиліть XX ст. Література на межі XX – XXI ст. Загальна характеристика історико-культурної ситуації к. XX-поч. XXI ст. Постмодернізм як один із провідних напрямків мистецтва кінця XX ст.

Викладацький склад: Бадицька О. М., Терновська І. І.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Математика**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: забезпечення рівня підготовки студентів з математики, необхідного для спеціальної підготовки та майбутньої професійної діяльності.

Завдання: формування у студентів наукового світогляду, уявлень про ідеї і методи математики, її ролі у пізнанні дійсності, усвідомлення математичних знань як невід’ємної складової загальної культури людини, необхідної умови повноцінного життя в сучасному суспільстві; стійкої мотивації до навчання; оволодіння студентами мовою математики в усній та письмовій формах, системою математичних знань, навичок і умінь, потрібних у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, достатніх для успішного оволодіння іншими освітніми галузями знань і забезпечення неперервності освіти; інтелектуальний розвиток особистості, передусім розвиток у студентів логічного мислення і просторової уяви, алгоритмічної, інформаційної та графічної культури, пам’яті, уваги, інтуїції; екологічне, естетичне, громадянське виховання та формування позитивних рис особистості; формування життєвих і соціально-ціннісних компетентностей студента.

Зміст дисципліни. Вступ. Основні види рівнянь та нерівностей з однією змінною. Дійсні числа. Числові функції. Корінь n -го степеня. Степенева функція. Тригонометричні функції кута. Тригонометричні рівняння та нерівності. Показникова функція. Логарифмічна функція. Похідна функції. Застосування похідної для дослідження функцій. Первісна. Визначений інтеграл. Застосування інтегралів. Елементи комбінаторики. Елементи теорії ймовірностей та математичної статистики. Вступ. Аксиоми планіметрії. Система опорних фактів курсу планіметрії. Початкові поняття стереометрії. Взаємне розміщення прямих у просторі. Паралельність прямої

та площини. Паралельність площин. Перпендикулярність прямої і площини. Перпендикулярність площин. Відстані та кути у просторі. Вектори та координати у просторі. Геометричні тіла та многогранники. Тіла обертання. Об'єми многогранників. Об'єми та площі поверхонь тіл обертання.

Викладацький склад: Гой Т. П., Драган О. Б., Ковбас Л. П.,
Лабачук О. В., Тринога Л. О.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – ДПА

Дисципліна: **Іноземна мова**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: забезпечити студентів системними знаннями фонетичної, лексичної, граматичної структури англійської мови та сформувати практичні мовленнєві навички, забезпечити практичне володіння усним і писемним літературним мовленням; вільно і граматично правильно спілкуватися іноземною мовою в різних ситуаціях повсякденного і професійного спілкування.

Завдання: сформувати у студентів системні знання з англійської мови і навчити правил їх функціонування та застосування у процесі спілкування; сформувати комунікативну компетенцію - здатність сприймати та адекватно реагувати на англійське мовлення різного функціонального спрямування; вдосконалити вміння студентів сприймати на слух монологічне та діалогічне англійське мовлення; навчити студентів спонтанно відтворювати діалогічне та монологічне мовлення відповідно до тематики, що вивчається; сформувати вміння здійснювати різні види письмових завдань (тести, диктанти, перекази, твори тощо) з метою вдосконалення навичок писемного мовлення; виробити у студентів навички правильної англійської вимови, максимально наближеної до літературно-фонетичних норм та навчити застосовувати фонетичні групи у практичному оволодінні англійською мовою; сформувати артикуляційну базу англійської мови; сформувати країнознавчу компетенцію – систему знань про особливості соціокультурного розвитку країн, мова яких вивчається (США, Великобританія, Австралія, Нова Зеландія); розвивати вміння здійснювати комунікацію англійською мовою на професійному рівні;

Зміст дисципліни. Люди та стосунки між ними. Якості особистості. Стосунки з товаришами, взаємодопомога. Мої друзі. Спілкування у сім'ї. Вибір професії. Робота та професії. Вимоги до професійних якостей та кваліфікації. Школа. Шкільне життя. Національна кухня Великої Британії та України. Сучасні засоби комунікації. Природні катаклізми. Види катаклізмів, їх причини та наслідки. Живопис в Україні. Живопис у Великобританії. Світ спорту. Спорт у моєму житті. Важливість англійської мови в світі. Вчимо мову самостійно. Готуємось до екзаменів . На екзамені. Плани на майбутнє. Вибір професії та пошук роботи. Взаємовідносини в сім'ї . Батьки і діти. У

ресторані. Культура харчування в Україні. Культура харчування в Британії. Смаки та уподобання. Заклади громадського харчування. Природа і довкілля. Забруднення і його види. Поговоримо про мистецтво і його жанри. Молодь і молодіжна культура. Проблеми зайнятості молоді. Представницькі місії за кордоном. Міжнародне співробітництво.

Викладацький склад: Кравченко І.М., Рилюк Р.М., Турчин О.В., Шиян З.М., Сидорів С. М., Суковата Д. І., Познанський В. Р., Угриновська Л. П., Приймак Л. Б.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – ДПА, залік.

Дисципліна: **Біологія**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр.

Мета: забезпечення підготовки молодших спеціалістів знаннями з біології, формування наукової картини живої природи, екологічної культури, зміцнення духовного і фізичного здоров'я, формування ключових компетентностей, яких потребує сучасне життя.

Завдання: засвоєння студентами знань про хімічну будову, властивості, структуру і функціонування живих систем на різних рівнях організації живого; взаємозв'язки між живими системами, неживою природою; оволодіння методологією наукового пізнання; вміннями самостійного вивчення основних понять, законів, біологічних закономірностей; уміннями спостерігати, досліджувати і пояснювати явища природи; застосовувати теоретичні знання з метою професійного самовизначення у прикладних сферах людської діяльності (медицина, сільське господарство, біотехнологія, педагогіка); формування вмінь встановлювати гармонійні стосунки з природою на основі поваги до життя як найвищої цінності, до всього живого як унікальної частини біосфери; емоційно-ціннісного ставлення до природи, до себе, до людей, до загальнолюдських духовних цінностей; формування умінь використовувати набуті знання для оцінки наслідків своєї діяльності по відношенню до навколишнього середовища, здоров'я інших людей, власного здоров'я, обґрунтування та дотримання заходів профілактики захворювань, правил поведінки у природі; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей та якостей особистості, прагнення до самоосвіти; виховання переконаності у можливості пізнання живої природи, необхідності дбайливого ставлення до оточуючого середовища, власного здоров'я.

Зміст дисципліни. Розділ I. «Молекулярний рівень організації життя». Розділ II «Клітинний рівень організації життя». Розділ III «Організмний рівень організації життя». Розділ IV «Надорганізмні рівні організації життя». Розділ V «Історичний розвиток органічного світу».

Викладацький склад: Горблянська І. Ю., Павлюк В. С.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Географія**

Статус: нормативна.

Рік, семестр:

Мета: вдосконалити уяву студентів про географічну картину світу, утверджувати поняття про географію як конструктивну науку і формувати географічне мислення на основі історичного, територіального, комплексного, типологічного, проблемного і конструктивного підходів.

Завдання: формування соціальної та поглиблення функціональної, інформаційної та ціннісно-сміслової компетенції.

Зміст дисципліни. Вступ. Предмет соціально-економічної географії світу. Історико-географічні регіони світу. Видатні економ-географи світу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНА ЕКОНОМІКО – ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СВІТУ. Політична карта світу. Населення світу. Взаємодія суспільства і природи. Світові природні ресурси. Світове господарство. Промисловість. Глобальні проблеми людства. Розділ II. РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ СВІТУ. Країни Європи. Країни Азії. Країни Північної Америки. Країни Латинської Америки. Країни Африки, Австралії та Океанії.

Викладацький склад: Зіняк Т. Р.

Оцінювання: поточне оцінювання, форма підсумкового контролю – залік («Початкова освіта», «Дошкільна освіта», «Дизайн»; ДПА («Правознавство»)).

Дисципліна: **Фізика**

Статус: нормативна.

Рік, семестр:

Мета: ознайомити студентів з основними принципами і законами фізики та їх математичними виразами, ознайомити студентів з основними фізичними явищами, методами їх спостереження та експериментального дослідження. Навчити формувати і розв'язувати фізичні задачі, дати студентам уявлення про границі застосування фізичних моделей.

Завдання: студенти повинні **знати:** теоретичний матеріал в рамках програмних вимог; основні підходи розв'язування задач з курсу фізики; теоретичні основи обробки результатів вимірювань; **вміти:** формулювати основні закони фізики; розв'язувати задачі з курсу фізики; проводити експеримент по визначенню фізичних величин та перевірці законів фізики.

Зміст дисципліни. Задачі та експериментальний метод фізики. Абстракції та моделі у фізиці. Фізичні величини та їх вимірювання. Система одиниць фізичних величин. Кінематика матеріальної точки. Кінематика твердого тіла. Динаміка матеріальної точки. Перетворення Лоренца. Рух системи матеріальних точок. Закон збереження імпульсу. Закон збереження енергії. Рух тіл змінної маси. Кінетична енергія твердого тіла Рух при наявності сил тертя. Рух у полі сил тяжіння. Коливання. Гармонічні коливання. Згасаючі коливання. Вимушені коливання. Явище резонансу. Механіка пружних тіл. Механіка рідин і газів. Гідростатика. Хвильовий рух.

Елементи акустики. Основне рівняння кінетичної теорії газів; термодинамічні величини; статистичний і термодинамічний метод опису речовини; кінетичні характеристики молекулярного руху; задачі термодинаміки (поняття роботи, теплоти, внутрішньої енергії); процеси в ідеальних газах; закони реального газу; процеси, що відбуваються в рідких розчинах; молекулярний опис явищ в твердих тілах. основні ідеї, поняття і закони електрики і магнетизму, закони постійного струму, діелектричні властивості кристалів, механізми електропровідності, електропровідність металів та напівпровідників, електромагнітну індукцію, рівняння Максвелла, електромагнітні коливання і хвилі, основні методи вимірювання електричних і магнітних величин та обробки даних експериментальних вимірювань. Основні поняття, визначення та закони оптики; теоретичні основи оптичних явищ; будова та принцип дії основних оптичних приладів. Основні властивості атомних ядер, основні властивості ядерних сил, основні закономірності і теоретичні уявлення про механізми α -, β -, γ -розпаду, моделі атомних ядер, ядерні реакції та їх класифікація, реакція поділу атомних ядер та її практичне використання, основні положення фізики елементарних частинок.

Викладацький склад: Бойчук В. М., Гарпуль О. З., Гоцанюк Т.В.

Оцінювання: поточне: контрольні роботи, усні відповіді, захист лабораторних робіт; форма підсумкового контролю - залік.

=

Дисципліна: **Хімія**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр.

Мета: підвищення загальної освіченості майбутніх молодших спеціалістів, заохочення до вивчення даного предмета; формування засобами навчального предмета ключових компетентностей, необхідних для соціалізації, творчої самореалізації особистості, розуміння природничо-наукової картини світу; вироблення екологічного способу й стилю мислення, поведінки; утвердження гуманістичного світогляду особистості, орієнтованої на вищі національні та загальнолюдські ідеали й цінності.

Завдання: засвоєння системи знань про фундаментальні закони та факти хімії; висвітлення ролі хімії як науки, що забезпечує вирішення глобальних проблем людства, таких як енергетична, сировинна, продовольча та проблеми створення нових матеріалів; уміння здійснювати пошук, опрацьовувати та систематизувати наукову інформацію, оцінювати її достовірність; уміння самостійно й умотивовано організувати власну пізнавальну діяльність, виконувати лабораторні експерименти, проводити розрахунки за хімічними формулами і рівняннями; орієнтуватися і приймати рішення у проблемних наукових та практичних ситуаціях; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей студентів у процесі вивчення предмета «Хімія»; формування розуміння впливу хімії на технічний прогрес людства; пояснення хімічних процесів, що відбуваються в природі, побуті та на

виробництві; вироблення навиків екологічно правильної поведінки в довіллі; екологічне виховання студентів у цілому; розуміння небезпеки хімічних забруднень та їх впливу на організм людини, ризику безпечного поводження з легкозаймистими, токсичними та вибуховими речовинами; використання набутих знань та вмінь у практичному житті та побуті для визначення можливостей перебігу хімічних перетворень у різних умовах і розуміння їх наслідків; виготовлення розчинів необхідної концентрації в побуті та на виробництві.

Зміст дисципліни. Повторення питань курсу хімії основної школи.

Неметалічні елементи та їх сполуки. Металічні елементи та їх сполуки. Органічні сполуки. Хімія і життя.

Викладацький склад: Петрашук О. П., Гамбург-Безрука М. В.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Астрономія**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 3 семестр.

Мета: забезпечення рівня підготовки студентів з астрономії, необхідного для спеціальної підготовки та майбутньої професійної діяльності.

Завдання: формування у студентів наукового світогляду, уявлень про ідеї і методи астрономії, її ролі у пізнанні дійсності, усвідомлення знань з астрономії як невід'ємної складової загальної культури людини, необхідної умови повноцінного життя в сучасному суспільстві; стійкої мотивації до навчання; оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок з астрономії, потрібних у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності; інтелектуальний розвиток особистості; екологічне, естетичне, громадянське виховання та формування позитивних рис особистості; формування основ знань про методи та результати вивчення законів руху, фізичної природи, еволюції небесних тіл та Всесвіту в цілому; формування життєвих і соціально-ціннісних компетентностей студента.

Зміст дисципліни. Вступ. Предмет астрономії, її розвиток та значення в житті суспільства. Основи практичної астрономії. Методи та засоби астрономічних досліджень. Сонячна система. Зорі та еволюція зір. Наша Галактика. Будова й еволюція Всесвіту.

Викладацький склад: Довгий О. Я.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Захист Вітчизни (Медико-санітарна підготовка)**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр.

Мета: підготовка студентів до надання першої медичної допомоги постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій мирного і військового часу

при отриманні механічних травм, радіаційних уражень та різноманітних отруєнь і укусів.

Завдання: знати заходи, ліки і засоби першої медичної підготовки при різноманітних ушкодженнях і хворобах; вміти надавати першу допомогу постраждалим від надзвичайних ситуацій; набути первинних навичок у проведенні реанімаційних заходів, прийомів зупинки кровотеч, іммобілізації, накладання пов'язок при пораненнях, оволодінні засобами медичної допомоги при різноманітних отруєннях.

Зміст дисципліни. Основні травми та перша допомога при них.

Основні методи реанімації потерпілих та правила надання першої допомоги. Фізіологічні основи статевих відносин. Профілактика інфекційних захворювань та догляд за хворими.

Викладацький склад: Косяк С. Д., Похила Д. Д., Хруслова Г. Т.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Інформатика**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр.

Мета: формування у студентів теоретичної бази знань з інформатики, умінь і навичок ефективного використання сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій у своїй діяльності, що має забезпечити формування у студентів основ інформаційної культури та інформатично-комунікативної компетентності.

Завдання: формування в студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті; розвиток в студентів умінь самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, використовувати електронні засоби обміну даними; формування в студентів умінь застосовувати інформаційно-комунікаційні технології з метою ефективного розв'язання різноманітних завдань щодо отримання, обробки, збереження, подання інформації, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю в умовах інформаційного суспільства.

Зміст дисципліни. Основні поняття інформатики. Програмне забезпечення ПК. Операційна система Windows. Сервісне програмне забезпечення. Текстовий процесор. Комп'ютерні презентації та публікації. Створення й показ комп'ютерних презентацій. Основи створення комп'ютерних публікацій. Служби Інтернету. Електронна пошта. Інтерактивне спілкування. Інформаційні технології у навчанні. Основи програмування. Засоби візуальної розробки програм.

Викладацький склад: Гейко О. Я., Василів М.М., Дудка О. М., Бедрій Т. Р.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік («Початкова освіта», «Дошкільна освіта», «Дизайн», («Правознавство»), ДПА («Прикладна математика»).

Дисципліна: **Людина і світ**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 3 семестр.

Мета: оволодіння основами суспільствознавчих дисциплін як от філософія, соціологія, психологія, культурологія, політологія та інших шляхом формування цілісного уявлення про людину і суспільство та їхні взаємозв'язки.

Завдання: сприяти самовизначенню учнів і формуванню у них свідомої життєвої та соціальної позиції; запропонувати учням систему теоретичних знань з основ суспільствознавчих дисциплін таким чином сформувавши базу для більш ґрунтовного їх вивчення у закладах вищої освіти в майбутньому; сформувати знання про світогляд, його структуру форми функції та історичні типи; забезпечити набуття учнями узагальнених знань про процеси та явища суспільного буття, про філософські, культурні, політико-правові та соціально-економічні основи життя демократичного суспільства; залучити учнівську молодь в суспільне життя, виховання в учнів таких громадянських рис як правова відповідальність, толерантність, ініціативність, громадянська активність, національна самосвідомість.

Зміст дисципліни. Вступ до курсу «Людина і світ». Поняття «людина як біосоціальна істота». Поняття «соціалізація». Гендерна соціалізація особистості. Поняття субкультури. Молодіжна субкультура. Школа. Однолітки. Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства. Толерантність. Ксенофобія. Расизм. Гендерні стереотипи. Поняття «конфлікт». Типи конфліктів. Зародження конфліктів та шляхи їх подолання. Поняття соціуму. Історичні типи стратифікованих суспільств. Поняття соціальної мобільності. Спілкування та співпраця як перспектива розвитку соціуму. Еволюція уявлень про права людини в історії людства. Фундаментальні права і свободи людини, їх класифікація. Поняття громадянського суспільства: суть, атрибути та функції. Політика як суспільне явище. Політична система: сутність, структура, функції. Поняття, форми та принципи демократії. Вибори як інструмент демократії. Поняття громади. Територіальне громадське та місцеве самоврядування. Участь громадян в управлінні суспільством. Засоби масової інформації та їх роль у суспільному житті. Поняття нації. Нація і націоналізм. Нація етнічна і політична. Поняття полікультурності як добросусідства культур. Шляхи розв'язання міжнаціональних, міжконфесійних конфліктів. Місце України в інтеграційних процесах в Європі та у світі. Я — член сім'ї, громадянин держави, громадянин планети Земля.

Викладацький склад: Будз Г.І.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Назва дисципліни: **Фізичне виховання.**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 3, 4 рік; 5, 6, 7 семестри.

Мета: послідовне формування фізичного виховання особистості фахівця відповідного рівня освіти.

Завдання : формування розуміння ролі фізичної культури в розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, установа на здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом; формування системи знань з фізичної культури та здорового способу життя, необхідних у процесі життєдіяльності, навчання, роботі, сімейному фізичному вихованні; зміцнення здоров'я, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, профілактика захворювань, забезпечення високого рівня фізичного стану, працездатності на протязі всього періоду навчання; оволодіння системою практичних умінь і навичок занять головними видами і формами раціональної фізкультурної діяльності, забезпечення, зберігання і зміцнення здоров'я, розвиток й удосконалення психофізичних можливостей, якостей і властивостей особистості.

Зміст дисципліни. Теоретична підготовка

1. Фізична культура і спорт у системі загальнолюдських цінностей, забезпечення здоров'я і фахової дієздатності.

2. Фізична культура і система фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

3. Фізична культура і основи здорового способу життя студента.

4. Фізична підготовка в системі фізичного вдосконалення людини.

5. Контроль і самоконтроль у процесі фізичного удосконалення.

Методична підготовка

1. Засоби перевірки і оцінки головних рухових якостей (витривалість, сила, швидкість, спритність, гнучкість) та навичок і умінь (плавання, легка атлетика, ігрові види спорту, туризм, орієнтування тощо)

2. Організація і методика проведення самостійних занять з фізичного виховання в умовах вищого навчального закладу.

3. Методика самоконтролю в процесі занять фізичними вправами.

4. Основи методики побудови визначеної форми занять системами фізичних вправ.

5. Основи методики загартування.

Викладацький склад: Мельник О.Й., Лучко О.Б., Кудряк І.Б., Николайчук С.М.

ЦИКЛ ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Назва дисципліни: **Українська мова (за професійним спрямуванням).**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 4 рік, 8 семестр.

Мета: формування комунікативної компетенції студентів; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання : сформувані правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів; виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; сформувані навички оперування фаховою термінологією вчителя, редагування, коригування та перекладу наукових педагогічних текстів.

Зміст дисципліни. Поняття національної та літературної мови. Мова професійного спілкування. Професійна мовно-комунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Словники у професійному мовленні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Спілкування і комунікація. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації.

Викладацький склад: Багрій М.А., кандидат філологічних наук, спеціаліст другої категорії.

Тривалість: 1,5 кредити ECTS / 54 години — 12 тижнів, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Історія України**

Статус: Нормативна Рік 2, семестр3:

Анотація: Навчальна дисципліна орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами сутності соціально-політичних процесів, що

відбувалися і відбуваються в Україні. Вивчення явищ соціально-політичної історії ґрунтується на їх систематизації та періодизації в хронологічній послідовності. Студенти повинні знати стан основних проблем історичної науки; суспільний лад на різних етапах історичного розвитку української державності; загальне та особливе в історичному розвитку українських земель

Мета вивчення курсу – формувати соціальну компетентність, тобто здатність жити в українському соціумі, яка змістовно представлена сукупністю політичної, соціально-економічної, соціально-комунікативної, полікультурної, інформаційно-інструментальної, індивідуально-особистісної компетентностей, а також предметні компетентності такі, як хронологічна, просторова, інформаційна, мовленнєва, логічна, аксіологічна.

Завдання курсу:

- формування історичного мислення, наукового світогляду;
- набуття навичок науково-історичного аналізу;
- виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу;
- виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Короткий зміст курсу. Вивчаючи курс «Історія України» студенти повинні **вміти:**

- аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- порівнювати історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, есе, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи.

Вивчаючи курс «Історія України» студенти повинні **знати:**

- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;

- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб і політичних партій.

Зміст курсу включає такі теми: «Україна на початку ХХ ст.», «Україна в Першій світовій війні», «Українська державність 1917–1921 рр.», «УСРР в період непу (1921–1928 рр.)», «Радянська модернізація України (1929–1938 рр.)», «Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.», «Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.)», «Повоєнна відбудова України», «Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.)», «Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.)», «Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985–1991 рр.)», «Україна в умовах незалежності», «Наш край у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.».

Викладацький склад: Максимець Б.М., Бурдуланюк Г.В.

Тривалість: 1,50 кредит ECTS/ 54 години-17 тижнів, 2 години на тиждень

Оцінювання – поточне оцінювання, підсумковий контроль-екзамен.

Назва дисципліни: **Культурологія.**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр.

Мета: формування системи знань про культурологію та закономірності культурного процесу; про культуру як специфічний та унікальний феномен людства, її роль у формуванні особистості й розвитку суспільства; засвоєння навичок аналізу явищ культури, вміння орієнтуватися в основних проблемах культурології, розуміння культурної зумовленості економіки і здатність ураховувати культурну специфіку при вирішенні соціально-економічних проблем.

Завдання : оволодіння основними термінами і поняттями культурології на рівні відтворення, тлумачення та використання у повсякденному житті; вивчення культури в розвитку, в єдності та суперечності різних процесів і тенденцій, засвоєння сутності та цінностей основних здобутків культури, її суттєвих рис; розгляд української культури в контексті її історичного розвитку та досягнень світової і європейської культур; формування вмінь і навичок застосування знань з культурології для визначення лінії власної поведінки в умовах розмаїття культур.

Зміст дисципліни. Основні концептуальні парадигми культурології; історичний, філософський і мистецький чинники культурного процесу; етапи та закономірності розвитку культури; процес створення, поширення та засвоєння цінностей культури; досягнення в різних галузях духовної та художньої культури.

Викладацький склад: Нестеренко С.В., спеціаліст вищої категорії.

Тривалість: 1,5 кредити ECTS / 54 години — 17 тижнів, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни «**Основи філософських знань**»

Рік підготовки: IV, семестр VIII

Тривалість: 81 година (8 лекційних, 10 семінарських, 63 самостійна робота)

Форма контролю: екзамен

Мета викладання навчальної дисципліни – розкрити зміст філософії як універсального способу самоусвідомлення і теоретичної основи розвитку світоглядних знань людини та суспільства. Викладання курсу спрямовується на розширення світоглядних орієнтирів особи, осмислення дійсності, себе в навколишньому світі й сенсу людського буття, на формування філософської культури майбутніх фахівців, на розкриття їх творчого потенціалу у всіх сферах життя.

Основним завданням вивчення дисципліни «Основи філософських знань» є ознайомити студентів з ключовою філософською проблематикою, із головними напрямками і течіями філософії, сутністю релігії та загальним змістом світових релігій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- специфіку предмету філософії, її методи та функції;
- ключові концепти і основне коло філософських питань;
- головні положення та проблеми учення про буття, матерію, свідомість, філософські концепції розвитку, основні закони й категорії діалектики, вузлові питання та принципи гносеології, аксіології, найважливіші питання сутності й специфіки буття людини та суспільства;
- основні етапи розвитку світової філософії та їх характерні ознаки.

вміти:

- давати визначення основним філософським поняттям;
- аналізувати зміст основних філософських проблем;
- висловлювати та захищати власні думки по змісту дискусійних питань;

- критично переосмислювати набуті знання та стереотипи у сприйнятті та розумінні дійсності;

- толерантно відноситися до поглядів інших людей стосовно розуміння світу та місця людини у ньому;

- використовувати філософські знання для поглиблення самопізнання й пізнання світу, духовного розвитку своєї особистості та гуманізації відносин у суспільстві.

Короткий зміст курсу:

Тема 1. Предмет та завдання філософії.

Світогляд, його структура та історичні типи.

Поняття філософії. Філософія як мудрість і наука. Відношення “людина-світ” як предметне поле філософії та основне коло філософських питань. Структура та функції філософії. Місце і роль філософії у житті людини та суспільства.

Головні напрями філософії. Загальнолюдське та національно-особливе у філософії.

Філософія та філософування. «Софійний» та «епістемний» способи філософування.

Теми 2. Онтологія. Метафізика і діалектика

Онтологія як філософська теорія буття, зміна її предмету в історії філософії.

Поняття буття та його форми: природне, духовне, соціальне, буття людини.

Проблема субстанції у філософії. Субстанція та її ознаки. Матеріалізм та ідеалізм як основні онтологічні напрями, їх різновиди.

Поняття матерії та її атрибути (рух, простір, час). Поняття ідеального, духу, душі, свідомості у філософії.

Діалектика і метафізика як способи і методи пізнання світу. Основні метафізичні та діалектичні поняття та принципи. Закони діалектики: єдності протилежностей, переходу кількісних змін в якісні, заперечення заперечення.

Тема 3. Гносеологія.

Гносеологія як філософська теорія пізнання. Пізнання та його структура (суб’єкт, об’єкт, знання). Проблема можливостей людського пізнання: позиції гносеологічного оптимізму, агностицизму, скептицизму.

Рівні та форми пізнання. Специфіка чуттєвого, раціонального та синтезуючого рівня пізнання. Поняття відчуття, сприйняття уявлення, поняття, судження, умовиводу, досвіду, експерименту та практики. Раціоналізм, емпіризм, сенсуалізм та інтуїтивізм як гносеологічні напрямки.

Поняття істини, істина абсолютна і відносна. Основні концепції істини та проблема її критерію у філософії. Істина і правда.

Тема 4. Філософська антропологія.

Філософська антропологія та її проблематика.

Проблема сутності людини у філософії. Основні антропологічні поняття людина, індивід, індивідуальність, особистість, честь, гідність, гуманізм.

Проблема походження людини та основні концепції антропосоціогенезу.

Аксіологія як філософська теорія вартостей. Цінності та їх роль у житті людини та суспільства. Види цінностей. Поняття блага та щастя.

Проблема свободи та відповідальності людини. Основні розв'язки проблеми свободи у філософії: позиції фаталізму, волюнтаризму, детермінізму та окаянізму.

Філософський зміст проблеми життя, смерті, безсмертя та смислу життя людини.

Тема 5. Соціальна філософія та філософія історії.

Суспільство як система, його структура та функції. Історичні форми спільності людей.

Співвідношення природи і суспільства, історичні етапи їх взаємин. Матеріальні і духовні основи розвитку суспільства. Зміст та співвідношення понять культура і цивілізація.

Поняття історія і проблема її спрямованості та сенсу у філософії. Рушійні сили та суб'єкт історичного процесу.

Погляди на майбутнє суспільства та соціальне прогнозування.

Тема 6. Основні етапи розвитку філософії.

Поняття історії філософії та її основні етапи розвитку.

Поняття античної філософії та її специфіка. Основні етапи розвитку античної філософії та зміна пріоритетів філософської проблематики. Космоцентризм і антропоцентризм античної філософії. Сократ, Платон і Аристотель як взірці античного філософування.

Теоцентризм середньовічної філософії. Християнська апологетика, патристика і схоластика: зміст понять та основні представники. Проблема

взаємин віри та розуму. Августин Блаженний і Тома Аквінський – ключові постаті середньовічної філософії.

Основні риси філософії Відродження: антропоцентризм, гуманізм, пантеїзм, секуляризація філософської теорії. Філософське підґрунтя Реформації.

Особливості філософії Нового часу: гносеологічний оптимізм та ідея Просвітництва, механічний матеріалізм, деїзм, лібералізація соціальної філософії, філософія як методологія науки. Проблема методу пізнання у філософії Нового часу: Ф.Бекон і Р.Декарт. Поняття природних прав людини і суспільного договору.

Феномен німецької класичної філософії. І.Кант і його внесок у розв'язання філософських проблем.

Особливості сучасної філософії та причини постання некласичного філософування. Основні напрямки і теми сучасної філософії: «філософія життя», екзистенціалізм, філософський психоаналіз, позитивізм, прагматизм.

Назва дисципліни: – **Основи економічної теорії**

Статус: Нормативна Рік 2, семестр3:

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є оволодіння студентами основами системи знань про економічні відносини, економічні закони й принципи, які визначають поведінку людей в умовах виробничої та побутової діяльності, вивчення проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи економічної теорії” є:

- дати студентам систему теоретичних знань з основ економічної теорії;
- сформувати знання про закономірності функціонування й розвитку системи економічних відносин, а також діяльності економічних суб'єктів і економіки в цілому;
- забезпечити студентів уміннями аналізувати тенденції розвитку суспільства та аргументувати необхідність ринкових перетворень; визначати основні макроекономічні показники; пояснювати механізм ринкового саморегулювання, конкуренції, особливості функціонування ринкової економіки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка» є оволодіння студентами основами системи знань про економічні відносини, економічні закони й принципи, які визначають поведінку людей в умовах виробничої та

побутової діяльності, вивчення проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Економіка” є:

- дати студентам систему теоретичних знань з основ економічної теорії;
- сформувані знання про закономірності функціонування й розвитку системи економічних відносин, а також діяльності економічних суб’єктів і економіки в цілому;
- забезпечити студентів уміннями аналізувати тенденції розвитку суспільства та аргументувати необхідність ринкових перетворень; визначати основні макроекономічні показники; пояснювати механізм ринкового саморегулювання, конкуренції, особливості функціонування ринкової економіки.

Короткий зміст

Становлення й розвиток економічної теорії. Економічна думка в Україні. Методи дослідження економічних процесів і явищ. Функції економічної теорії. Суспільне виробництво. Поняття власності, суть відносин власності. Типи економічних систем. Товарне виробництво. Товар і його властивості. Функції грошей. Сутність ринку. Суб’єкти й об’єкти ринку. Основні функції і типи ринку. Попит. Пропозиція. Підприємство і підприємництво. Витрати виробництва та його структура. Конкуренція і монополія. Теорія ринкових структур. Економічне зростання та його фактори. Економічні цикли. Зайнятість і безробіття. Інфляція. Міжнародна економіка. Міграція робочої сили. Державне регулювання ринкової економіки.

Викладацький склад: Гой Н.В.– спеціаліст вищої категорії, голова циклової комісії

Тривалість: 1,50 кредит ECTS/ 54 години-17 тижнів,2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль- екзамен.

Навчальна дисципліна: **Соціологія**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Мета: ознайомити студентів з головними підходами, концепціями та методологічними постулатами соціологічного трактування суспільства, вихідними засадами соціологічного розуміння явищ соціальної реальності, основами методології та методики прикладного соціологічного дослідження.

Завдання: сформувані у студентів цілісне уявлення про специфіку соціологічного знання, історію зарубіжної і вітчизняної соціології, перспективи її подальшого розвитку; окреслити розуміння суспільства як

цілісної системи, розкрити розуміння соціальної структури та природи соціальної нерівності; розвинути у студентів вміння теоретично осмислювати й аналізувати соціальні явища та процеси, які відбуваються у світовому співтоваристві і сучасному українському суспільстві; проаналізувати процес соціалізації особистості, спираючись на існуючі теорії соціалізації; дати студентам уявлення про культуру, освіту та сім'ю як соціальні інститути, їх види соціальної діяльності; виробити у майбутніх спеціалістів навички організації і проведення конкретно-соціологічних досліджень та використання їх результатів у практичній діяльності.

Викладацький склад: Кучера І.В.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Назва дисципліни: **Основи правознавства**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2 рік, 4 семестр.

Мета: формування системного уявлення в студентів про державу та право як основні засоби впорядкування суспільних відносин та вміння використовувати їх у практичному житті.

Завдання : ознайомити студентів з основами теорії держави та права і на цій основі сформулювати їхнє уявлення про державно-правові реалії України; поглибити знання студентів про виникнення, типи та форми держави, історію розвитку української державності, сучасну українську державу та її органи; поглибити знання про соціальні норми, сформулювати системне уявлення про правові норми, галузі права, правовідносини, правопорядок, правопорушення та юридичну відповідальність; сформулювати системне уявлення про способи підтримання правопорядку, механізми захисту прав і свобод; виховувати переконаність у необхідності дотримання правових норм, непримиренність до протиправної поведінки; виробити в студентів уміння аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою; формувати в студентів навички діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях; сформулювати в студентів уміння використовувати набуті знання у практичному житті тощо.

Зміст дисципліни. Основи теорії держави. Основи теорії права. Основи публічного права України.

Викладацький склад: Карабінович В.В., спеціаліст.

Тривалість: 1,5 кредити ECTS / 54 години — 18 тижнів, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни : **Іноземна мова за професійним спрямуванням. Англійська.**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 3, 4 рік; 5, 6, 7 семестри.

Мета: забезпечити студентів системними знаннями фонетичної, лексичної, граматичної структури англійської мови та сформувати практичні мовленнєві навички, забезпечити практичне володіння усним і писемним мовленням, що допоможе у майбутній професійній діяльності.

Завдання : сформувати у студентів системні знання з англійської мови і навчити правил їх функціонування та застосування у процесі спілкування; сформувати комунікативну компетенцію - здатність сприймати та адекватно реагувати на англійське мовлення різного функціонального спрямування: вдосконалити вміння студентів сприймати на слух монологічне та діалогічне англійське мовлення; навчити студентів спонтанно відтворювати діалогічне та монологічне мовлення відповідно до тематики, що вивчається; сформувати вміння здійснювати різні види письмових завдань (тести, диктанти, перекази, твори тощо) з метою вдосконалення навичок писемного мовлення; виробити у студентів навички правильної англійської вимови, максимально наближеної до літературно-фонетичних норм та навчити застосовувати фонетичні групи у практичному оволодінні англійською мовою; сформувати артикуляційну базу англійської мови; сформувати країнознавчу компетенцію – систему знань про особливості соціокультурного розвитку країн, мова яких вивчається (США, Великобританія, Австралія, Нова Зеландія); розвивати вміння здійснювати комунікацію англійською мовою на професійному рівні.

Зміст дисципліни. Способи утворення і функціонування граматичних форм і конструкцій; моделі побудови речень і словосполучень та застосування їх у практиці мовлення; правила артикуляції англійських голосних і приголосних звуків; граматичний матеріал: часи англійського дієслова, граматичні категорії іменника, артикль, займенник, прикметник (ступені порівняння), модальні дієслова.

Викладацький склад: Сидорів С.М., спеціаліст першої категорії.

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 216 годин — 44 тижні, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання**

Статус: Нормативна Рік 2, семестр3:

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері інформаційно-комунікаційних технологій з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнення науково-технічного прогресу.

Завданням вивчення дисципліни є засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Тематичний план дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання»:

1. Операційна система Linux Ubuntu
2. Робота з документами в текстовому редакторі LibreOffice Writer
3. Створення документів за допомогою табличного процесора LibreOffice Calc
4. Використання LibreOffice Impress для створення презентацій
5. Комп'ютерні мережі. Глобальна мережа Інтернет
6. Спілкування в мережі Інтернет
7. Мультимедійне обладнання. Програмне забезпечення мультимедійного комплексу.

Викладацький склад: Грушевський Р.Є., Бедрій Т.Р.

Тривалість: 1,50 кредит ECTS/ 54 години-17 тижнів,2 години на тиждень

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної:

для денної форми навчання – 62,96% до 37,04%

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль-залік

Назва дисципліни:**Практичний курс Інформатики з елементами програмування**

Метою курсу є формування у студентів теоретичної бази знань з основ інформатики, умінь і навичок ефективного використання сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій у своїй діяльності, що має забезпечити формування у молодших спеціалістів інформаційної культури та інформатично-комунікативної компетентності.

Мета курсу досягається через практичне оволодіння студентами навичками роботи з прикладним програмним забезпеченням загального та навчального призначення, ознайомлення з функціональним призначенням основних пристроїв комп'ютера та принципами їх будови і дії

Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

формування у студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті;

розвиток у студентів уміння самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, використовувати електронні засоби обміну даними;

формування у студентів уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології з метою ефективного розв'язання різноманітних завдань щодо отримання, обробки, збереження, подання інформації, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю в умовах інформаційного суспільства.

В результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

визначення інформації, її властивості, інформаційні процеси та інформаційні системи;

загальні принципи розв'язування задач за допомогою комп'ютера з використанням програмного забезпечення загального та навчального призначення;

принципи будови та дії комп'ютера;

призначення офісних пакетів для вирішення прикладних задач;

можливості використання глобальної мережі Інтернет, пошук потрібних відомостей.

вміти:

проводити основні операції над інформаційними об'єктами, зокрема створювати та опрацьовувати інформаційні об'єкти в різних програмних середовищах;

здійснювати пошук необхідних інформаційних матеріалів (відомостей) з використанням пошукових систем, зокрема в Інтернеті;

використовувати офісні пакети (текстовий процесор MS Word, табличний процесор MS Excel) для розв'язку задач прикладного рівня;

алгоритмічно, логічно та критично мислити;

вміти використовувати середовище програмування;

складати лінійні програми та програми з розгалуженнями в середовищі програмування;

висувати нескладні гіпотези навчально-пізнавального характеру і перевіряти їх при розв'язуванні практичних задач з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);

використовувати засоби ІКТ для обміну повідомленнями та організації співпраці при розв'язуванні навчальних, в тому числі які виникають при навчанні інших предметів, дослідницьких і практичних життєвих завдань;

планувати, організовувати та здійснювати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі;

безпечно працювати з інформаційними системами.

Короткий зміст курсу.

Тема. 1. Основні поняття інформатики. Типова архітектура комп'ютера

*

Тема. 2. Файлова система. Робота з об'єктами файлової системи *

Тема 3. Основи функціонування Інтернет *

Тема 4. Текстовий процесор MS Word. Стильове оформлення документа *

Тема 5. Текстовий процесор MS Word. Робота з об'єктами текстового процесора *

Тема.6. Табличний процесор MS Excel. Автоматизація обчислень у середовищі табличного процесора *

Тема. 7. Табличний процесор MS Excel. Аналіз даних у середовищі табличного процесора *

Тема. 8. Системи управління базами даних. Розробка моделі «Сутність-зв'язок» *

Тема. 9. Системи управління базами даних. Створення запитів, форм та звітів *

Тема 10. Основи програмування. Введення й виведення даних, робота зі змінними *

Тема. 11. Основи програмування. Розробка програм з лінійною структурою *

Тема 12. Основи програмування. Складання програм з розгалуженнями *

Форма підсумкового контролю

Екзамен

Викладач.

Василів Микола Миколайович

Навчальна дисципліна: Охорона праці

Статус: нормативна

Рік IV, семестр VII

Мета: « Охорона праці" - нормативна дисципліна, у процесі вивчення якої у майбутніх фахівців формується необхідний рівень знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці гігієни праці, виробничої санітарії, технічної та пожежної безпеки, визначених відповідними державними стандартами освіти, а також активна позиція щодо практичної

реалізації принципів пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників щодо результатів виробничої діяльності.

Завдання: студенти повинні знати: принципи державної політики у галузі охорони праці; основний зміст законодавчих та інших державних нормативних актів охорони праці; основні положення чинних нормативних актів та інших документів з виробничої санітарії, особистої гігієни, технічної та пожежної безпеки; конструкції та технічні характеристики засобів індивідуального захисту працівників;

Викладацький склад: Сав'юк Г.П.

Тривалість: 1,5 кредити, 54 години, 1 година на тиждень, 9 тижнів.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю - залік.

Навчальна дисципліна: Безпека життєдіяльності

Статус: нормативна

Рік IV, семестр VIII

Мета: підготовка особи до активної участі в забезпеченні тривалого повноцінного життя в суспільстві, що динамічно змінюється. Молодший спеціаліст повинен бути здатним забезпечити необхідний рівень безпеки в повсякденні як для себе, так і для осіб, про яких піклується. Він також повинен бути готовим забезпечити індивідуальну безпеку та виконувати певні роботи в складі групи фахівців із забезпечення зовнішнього захисту людей в умовах надзвичайних ситуацій.

Завдання: у результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати: основні етапи розвитку проблеми забезпечення безпеки життєдіяльності людини; основні поняття, визначення та терміни безпеки життєдіяльності; джерела небезпеки та їх класифікацію; концепцію допустимого ризику; надзвичайні ситуації та їхню класифікацію; системи забезпечення життєдіяльності людини; об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі «людина - життєве середовище» різного рівня.

Викладацький склад: Сав'юк Г.П.

Тривалість: 1,5 кредити, 54 години, 1 година на тиждень, 9 тижнів.

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль - залік.

Назва дисципліни: **Основи екології**
Статус: Нормативна Рік 2, семестр3:

Метою курсу є оволодіння студентами закономірностей взаємодії суспільства з навколишнім природним середовищем для забезпечення конструктивного природокористування, надання комплексу еколого-економічних знань, формування умінь і навичок з екологічної орієнтації, ефективного впровадження природоохоронних заходів.

Завдання курсу є надати студентам необхідні знання про навколишнє природне середовище як цілісну систему взаємозв'язку явищ, допомогти усвідомити, що будь-яке втручання в природу може призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків для здоров'я людей, акцентувати увагу на тому, що виникнення проблеми охорони навколишнього природного середовища – це результат нераціонального господарювання людини, ознайомлювати студентів з існуючою ситуацією в Україні, а також з практичними заходами щодо усунення негативного впливу людської діяльності на природу та запобігання йому.

Короткий зміст курсу:

- 1) Загальна екологічна ситуація у світі.
- 2) Екологія як наука про довкілля.
- 3) Природа і людина: системний підхід.
- 4) Проблема забруднення природного середовища та стійкості геосистем до антропогенних навантажень.
- 5) Проблема деградації природних компонентів.
- 6) Проблема зміни ланок коло обігу речовин та енергії.
- 7) Проблема збалансованого природокористування.
- 8) Проблема збереження біотичного і ландшафтного різноманіть.
- 9) Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.
- 10) Екологічні проблеми України та її регіонів.

Викладацький склад: Гамбург-Безрука М.В. –викладач дисциплін «Основи екології», спеціаліст другої категорії

Тривалість: 1,50 кредит ECTS/ 54 години-17 тижнів,2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль-залік

Назва дисципліни: **Основи медичних знань.**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2, 3 рік; 4, 5 семестри.

Мета: забезпечення підготовки студента до надання першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах та проведення профілактично-оздоровчої роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей у відповідності до основних положень Концепції медичної освіти педагогічних працівників.

Завдання : засвоєння студентами практичних умінь та навичок оперативно оцінити стан хворого або потерпілого, визначити необхідний об'єм першої долікарської медичної допомоги і вміння своєчасно надати її.

Зміст дисципліни. Основи анатомії та фізіології організму людини; морфо-функціональні особливості організму дітей в різні вікові періоди; питання загальної та особистої гігієни; основні ознаки патологічних станів у дітей різного віку; ознаки клінічної та біологічної смерті; основи проведення реанімації; основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, синдромі тривалого здавлення, отруєннях, переломах, кровотечах, травматичному шоку, пораненнях тощо) і раптових захворюваннях, в звичайних умовах та в екстремальних ситуаціях; основи долікарської діагностики, класифікація раптових захворювань (в тому числі епідемічних процесів) та патологічних станів; техніка надання долікарської допомоги в різних ситуаціях.

Викладацький склад: Воробель А.В., кандидат медичних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 108 годин — 33 тижні, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Анатомія, фізіологія і гігієна дітей шкільного віку**

Статус: Нормативна Рік 1, семестр 2,3:

Мета курсу передбачає професійну підготовку майбутніх педагогів та вихователів, які отримують високий рівень знань про ріст і розвиток дитячого організму, його специфіку у кожному віковому періоді, що забезпечують необхідну ефективність навчально-виховного процесу, застосування нових методів навчання, профілактики відхилень стану здоров'я, а також для використання здобутих знань на роботі, у власному побуті і родині.

Основним завданням курсу є ознайомлення майбутніх педагогів та вихователів з функціонуванням усіх систем дитячого організму в нормі і при відхиленнях, а також з методами гігієни .

Об'єктом вивчення є анатомія, фізіологія та гігієна дитячого організму.

В ході вивчення курсу студенти повинні оволодіти основними принципами і закономірностями індивідуального розвитку людини, віковими особливостями морфології, функціонування органів і фізіологічних систем в умовах повсякденної життєдіяльності та при розумових і фізичних навантаженнях.

В той же час засвоєння цієї інформації передбачає формування у майбутніх вчителів чи вихователів осмислення цінності здоров'я підростаючого покоління.

Вивчення цього курсу сприяє розвитку творчих здібностей студентів і формує певний рівень теоретичних і практичних знань, які здобуваються у різних формах: лекції, спостереження, семінарські заняття, контрольні роботи, самостійне опрацювання літератури, написання рефератів та

Викладацький склад: Рудейчук-Кобзева М.Я

Тривалість: 3 кредити ECTS/ 108 години-35 тижнів,2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль-залік

Навчальна дисципліна: **Анатомія, фізіологія та гігієна дітей шкільного віку**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 1 рік, 1,2семестр

Мета: висвітлити особливості життєдіяльності організму в різні періоди онтогенезу, функції органів, систем органів і організму в цілому в міру його росту і розвитку, своєрідність функції на кожному віковому етапі;

Завдання: сформувати у студентів систему знань про вікові особливості будови організму дитини, механізми перебігу основних фізіологічних функцій, таких як дихання, травлення, виділення, обмін речовин та енергії. Вивчити закономірності основ гігієни дитячого організму. Ознайомитись з фізіологічними процесами, що відбуваються в організмі дитини.

Викладацький склад: Рудейчук-Кобзева М.Я.

Тривалість: 1 семестр -1 кредити ECTS, 1,5 національних кредитів 54 години, 34 аудиторні (16 год.лекції, 18 год.семінари), 2 години на тиждень; 2 семестр - 1 кредити ECTS, 1,5 національних кредитів 54 години, 36 аудиторних (18 год.лекції, 18 год.семінари), 2 години на тиждень

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – екзамен

Навчальна дисципліна: **Основи валеології**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 4 рік, 1 семестр

Мета: сформувати у студентів глибоке розуміння необхідності підтримки здорового способу життя; допомогти здобути глибокі знання в області психологічної, медичної та педагогічної валеології; навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй діяльності з метою профілактики захворювань, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; формування свідомого та відповідального ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації. Курс має міждисциплінарний характер і поєднує в собі педагогічний, медико-психологічний, соціальний, методично-фізіологічний, юридичний компоненти.

Завдання: створювати у студентів систему знань про здоровий спосіб життя, глибокі переконання в необхідності його дотримання особистістю і розуміння головних проблем, які пов'язані із впровадженням його в життя; допомогти студентам оволодіти основними методами діагностики рівня здоров'я і принципами підтримки здорового способу життя; створити у студентів розуміння основних факторів ризику розвитку захворювань та методів їх профілактики.

Викладацький склад: Рудейчук-Кобзева М.Я.

Тривалість: 1,5 кредити ECTS, 1 національних кредитів, 54 години, 18 аудиторних – 9 тижнів, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік

Назва дисципліни: **Методика навчання математики в початкових класах.**

Статус: Нормативна Рік 2, семестр4:

Мета: Розкриття методів і прийомів вивчення теоретичних та методичних питань вивчення змістових ліній освітньої галузі “Математика” та формування предметної математичної компетентності молодших школярів.

Завдання методики навчання математики:

- обґрунтування мети початкового вивчення математики;
- визначення змісту навчання математики;
- розробка засобів навчання (підручники, дидактичний матеріал, наочні посібники, технічні засоби);

- визначення й розробка методів і прийомів вивчення кожного питання розділів програми;
- організація навчання (проведення уроку і позаурочних форм навчання);
- дослідження процесу засвоєння математичних знань учнями;
- вивчення результатів засвоєння математичних знань учнями;
- виявлення можливостей виховного й розвивального впливу на молодших школярів у процесі вивчення математики та розробка методів і засобів реалізації такого впливу.

Перелік питань, які вивчаються на лекції:

Предмет і завдання методики початкового навчання математики.

Методика початкового навчання математики та інші науки.

Методи наукового дослідження, що застосовуються в процесі розробки методики викладання початкового курсу математики.

Освітні, виховні і розвивальні завдання навчання математики в початкових класах.

Зміст початкового курсу математики. Аналіз програмових вимог змістових ліній освітньої галузі “Математика” , “Числа, дії з числами”, “Величини”, “Математичні вирази. Рівності. Нерівності”, “Сюжетні задачі”, “Просторові відношення. Геометричні фігури”, “Робота з даними”.

Математична підготовка дітей в дитячомк садку.

Наступність у навчанні математики між початковими і V-VI класами

Підручник- основний засіб навчання математики в початкових класах.

Предметне й табличне унаочнення. Використання структурних схем і малюнків.

Складові частини уроку математики. Методи вивчення нового матеріалу.

Нумерація чисел і додавання та віднімання в межах 10.

Нумерація чисел 11-20. Табличне додавання і віднімання з переходом через десяток.

Нумерація чисел 21-100. Арифметичні дії в межах 100.

Нумерація чисел 101-1000. Арифметичні дії в межах 1000.

Нумерація багатоцифрових чисел і арифметичні дії в межах мільйона. Величини.

Навчання учнів розв’язувати текстові задачі.

Формування початкових уявлень про дроби.

Пропедевтика алгебри в початкових класах.

Пропедевтика геометрії в початкових класах.

Викладач – к.п.н. Плетеницька Л.С.

Викладацький склад: – кандидат педагогічних наук Плетеницька Л.С.

Тривалість: 6 кредитів ECTS/ 216 години-18 тижнів,6 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль-екзамен

Навчальна дисципліна: **Основи початкового курсу природознавства**

Статус: нормативна

Рік II, семестр

Мета: вивчення курсу має на меті формування природничо-наукового світогляду на основі пізнання закономірностей функціонування та розвитку геосфер нашої планети; вивчення будови, процесів життєдіяльності, різноманітності, значення, поширення різних представників тваринного і рослинного світу; принципів систематики; екологічної характеристики основних систематичних груп рослин та тварин.

Завдання: студенти повинні знати: планетарні характеристики та фізичні властивості Землі, її внутрішню та зовнішню будову; будову Сонячної системи; форми рельєфу суходолу; загальні відомості про гідросферу; загальні відомості про атмосферу; значення рослин у природі і практичній діяльності людини, будову та функції рослинних клітин, процеси росту та розвитку рослин, сезонні зміни у житті рослин та їх причини, принципи систематики рослин; загальну характеристику царства Тварин; роль живих організмів, мінеральної речовини, клімату і рельєфу в утворенні ґрунту.

Викладацький склад: Сав'юкГ.П.

Тривалість: 3 кредити, 108 годин, 2 години на тиждень, 16 тижнів.

Оцінювання: поточне. *Підсумковий контроль:* екзамен.

Назва дисципліни: **Сучасна українська мова з практикумом.**

Статус: варіативна.

Рік: 3-4, семестри – 5 – 8.

Мета: сприяти підвищенню культури мовлення студентів, виробленню і дальшому удосконаленню їх орфографічних і пунктуаційних навичок.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Сучасна українська мова (з практикумом)” є:

- досягти глибокого усвідомлення студентами основних шляхів і процесів появи та розвитку української мови, сформуванню вміння аналізувати мовні явища з урахуванням історичних змін;
- домогтися глибокого розуміння і засвоєння майбутніми вчителями початкових класів усіх тем курсу;
- виробити вміння студентів аналізувати фонетичні, словотворчі, лексичні та граматичні мовні факти згідно з теоретичними відомостями;

- постійно працювати над формуванням культури усного та писемного мовлення, використовуючи під час практичних занять різноманітний стилістично диференційований дидактичний матеріал;
- сприяти професійному спрямуванню вузівського лінгвістичного курсу, враховувати наступність його з відповідною дисципліною середньої школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- будову мовленнєвого апарату;
- фізичну сутність звуків;
- шляхи творення та класифікацію голосних звуків;
- визначення таких основних понять: фонологія, фонема, алофони, варіанти фонем, фонематична транскрипція;
  - етапи становлення фонології як окремої мовознавчої науки;
  - склад фонем сучасної української літературної мови;
  - диференційні й інтегральні (нейтральні) ознаки фонем;
  - шляхи творення та класифікацію приголосних звуків;
  - визначення таких основних понять: мовленнєвий потік, коартикуляція, модифікації, акомодация, асиміляція, дисиміляція, редукція, альтернації;
- сукупність умов, у яких реалізуються і взаємодіють звуки в потоці мовлення;
  - особливості комбінаторних та позиційних фонетичних змін;
  - типи фонетичних та історичних чергувань;
  - визначення основних понять орфографії та графіки;
  - основні ознаки принципів українського правопису;
  - звукове значення букв українського алфавіту;
  - шляхи виникнення і розвитку письма в Україні;
  - правила вживання великої літери в сучасній українській літературній мові;
- поділ словникового складу на загальноновживану і спеціальну лексику;
- принципи протиставлення лексики з погляду її вживання у мовленнєвій діяльності;
  - ознаки міжстильової та стилістично забарвленої лексики;
  - етапи розвитку і становлення фразеологічних студій в Україні;
  - аспекти вивчення фразеологічних одиниць;
  - погляди вчених на проблему класифікації фразеологізмів;
  - предмет розділу “Морфеміка і словотвір”;
  - зміст терміна “морфема”;
  - типи морфем, наявних у слові, функції кожної з них;
  - різницю між коренем та основою слова;
  - ознаки основи;

- значення кожного терміна, що стосується словотвору;
- суть кожного способу словотвору, різницю між ними;
- особливості й послідовність виконання морфемного й словотвірного розборів;
- частини мови, принципи їх виділення;
- семантику, морфологічні ознаки, синтаксичні функції числівників, дієприкметників, дієприслівників;
- особливості відмінювання числівників різних розрядів;
- частини мови, принципи їх виділення;
- семантику, морфологічні ознаки, синтаксичні функції прислівників;
- особливості правопису;
- що таке словосполучення;
- типи синтаксичних відношень у словосполученні;
- типи синтаксичних словосполучень за будовою;
- типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова;
- основні ознаки речення;
- типи речень за метою висловлювання та структурою;
- типи простих речень;
- основні ознаки головних членів речення, їх типи за будовою та способом вираження;
- диференційні ознаки другорядних членів речення, їх види;
- теоретичні відомості про складне речення;
- засоби зв'язку частин складного речення та їх класифікацію;
- розділові знаки в складному реченні;
- теоретичні відомості про складне речення;
- засоби зв'язку частин складного речення та їх класифікацію;
- розділові знаки в складному реченні.

вміти :

- характеризувати звуки з погляду їх артикуляційних і акустичних властивостей, визначаючи звуки за їх суттєвими ознаками;
- ілюструвати прикладами фонетичні закони та явища української мови;
- визначати звуковий склад слів, потоку мовлення, характеризувати кожен звук;
- виділяти фонему у мові;
- ілюструвати прикладами постійні й змінні ознаки звукових одиниць;
- правильно встановлювати різницю між звуком і фонемою;
- записувати слова фонематичною транскрипцією та виконувати їх фонематичний розбір;
- дотримуватися норм вимови, властивих українській літературній мові, помічати відхилення від них, удосконалювати своє мовлення;
- розрізняти два типи комбінаторних змін (асиміляцію і акомодацию);
- ілюструвати прикладами пристосування, уподібнення та розподібнення звуків у мовленнєвому потоці;

- правильно встановлювати різницю між фонетичними та історичними чергуваннями, пояснювати їх;
- визначення таких основних понять: мовленнєвий потік, склад, наголос, інтонація;
- основні закономірності виділення складів в українській мові;
- членувати потік мовлення, визначати словесний, логічний наголоси як засоби його оформлення, виділяти й характеризувати фонетичний склад;
- з'ясовувати специфіку й обсяг вивчення орфографії, графіки у вищому навчальному закладі та школі;
- знаходити орфограми у запропонованих словах і пояснювати їх за допомогою правил орфографії;
- користуватися орфографічними словниками;
- правильно встановлювати співвідношення між звуком і буквою, звуком і фонемою;
- послідовно розрізняти букву, звук, фонему;
- виконувати орфографічний та графічний розбори слова;
- визначати приналежність слова до активного чи пасивного шару лексики;
- встановлювати загальнонародний чи локальний характер слова;
- виявляти приналежність слова до одного з шарів стилістично нейтральної чи специфічної лексики;
- пояснювати стилістичну функцію слова у поданому тексті;
- класифікувати подані фразеологічні одиниці;
- встановлювати джерела української фразеології;
- пояснювати стилістичні функції фразеологізмів;
- розрізняти змінні й незмінні слова, визначати їхню морфемну будову;
- визначати варіанти морфем;
- добирати споріднені слова;
- будувати словотвірний ланцюжок, словотвірне гніздо;
- виконувати словотвірний і морфемний розбори;
- встановлювати граматичні значення слів, мовні засоби їхнього вираження;
- відмінювати числівники, дієприкметники, дієприслівники;
- виконувати повний морфологічний розбір числівників, дієприкметників, дієприслівників;
- встановлювати граматичні значення слів, мовні засоби їхнього вираження;
- відмінювати прислівники;
- виконувати повний морфологічний розбір прислівників;
- виокремлювати та самостійно будувати словосполучення;

– розмежовувати типи синтаксичних відношень у словосполученні;
типи синтаксичних словосполучень за будовою; типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова;

– аналізувати прості речення;

– виокремлювати головні та другорядні члени речення й характеризувати їх;

– розрізняти сполучникові й безсполучникові складні речення;

– складати зазначені конструкції відповідно до комунікативного завдання;

– розрізняти сполучникові й безсполучникові складні речення;

– складати зазначені конструкції відповідно до комунікативного завдання.

Викладацький склад: Івасів Я. І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 216 год. – 48 тижнів, 2 год. на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – екзамен.

Навчальна дисципліна: **Практикум усного і писемного мовлення(англійська)**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3,4 рік; 6,7 семестр

Мета: Загальною метою викладання та вивчення ПУПМ підготовка студентів до ефективної комунікації у їхньому академічному та професійному оточенні. Тому навчальна програма передбачає, що комунікативні мовні компетенції будуть формуватися для адекватної поведінки в реальних ситуаціях академічного та професійного життя, характерних для студентів педагогічних спеціальностей. Навчальна програма ПУМП є професійно зорієнтованою і базується на вміннях загального і професійного характеру. Ці вміння проявляються у різних типах мовленнєвої поведінки.

Завдання: формувати у студентів загальні та професійно орієнтовані комунікативні мовленнєві компетенції (лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну) для забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі. Формувати у студентів загальні компетенції (декларативні знання, вміння й навички, компетенцію існування та вміння вчитися); сприяти розвитку здібностей до самооцінки та здатності до самостійного навчання, що дозволить студентам продовжувати навчання в академічному і професійному середовищі як під час навчання у коледжі, так і після отримання диплома про вищу освіту. Залучати студентів

до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей.

Викладацький склад: Познанський Р. В., спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук.

Тривалість: 3 кредити ECTS/108 годин.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – екзамен

Назва дисципліни: Загальна психологія.

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 3, 4 рік; 4, 5 семестри.

Мета: закласти фундамент психологічних знань, ознайомивши студентів із найзагальнішими поняттями, проблемами та закономірностями психічної діяльності людини.

Завдання : оволодіти такими базовими поняттями «Загальної психології», як об'єкт та предмет психології, метод, методологія, психіка, свідомість, самосвідомість, несвідоме.

Зміст дисципліни. Вступ до загальної психології. Мозок і психіка. Розвиток психіки і свідомості. Психологія особистості. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Психологія соціальних груп. Психологічна характеристика діяльності. Мова і мовлення. Спілкування. Пізнавальні психічні процеси. Увага. Пізнавальні психічні процеси. Відчуття. Пізнавальні психічні процеси. Сприймання. Пізнавальні психічні процеси. Мислення. Пізнавальні психічні процеси. Уява. Пізнавальні психічні процеси. Пам'ять. Емоційно-вольові психічні процеси. Емоції та почуття. Емоційно-вольові психічні процеси. Воля.

Викладацький склад: Максимчук Г. М., кандидат педагогічних наук, спеціаліст другої категорії.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 108 годин — 33 тижні, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: Вікова психологія.

Мета: ознайомити студентів із віковою мінливістю психіки людини, особливостями формування Я-концепції людини, її пізнавальної та емоційно-вольової сфери; з'ясувати питання, пов'язані зі становленням комунікативної діяльності людини тощо.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів уявлення про закономірності, чинники і механізми психічного розвитку людини, особливості формування психічних якостей особистості, становлення і розвиток психічних процесів, емоцій і їх властивостей у дітей, підлітків, юнаків та дорослих;

- ознайомити студентів з провідними течіями, напрямками, теоретичними і концептуальними підходами до психічного розвитку людини, вікового розвитку особистості, системою концептуальних і теоретичних положень, що утворюють основу вікової психології;

- забезпечити вивчення студентами критеріїв, закономірностей, завдань, синтетичних періодів, питань внутрішньоособистісного вибору в процесі психічного розвитку особистості, вікових можливостей засвоєння знань, нормативних і ситуативних криз на кожному етапі психічного розвитку від народження до старості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні категорії вікової психології;
- історичні передумови виникнення і розвитку вікової психології як науки;

- систему концептуальних і теоретичних положень, що утворюють основу вікової психології;

- принципи, критерії та закономірності психічного розвитку людини;

- чинники, що визначають перебіг та результат психічного розвитку;

- теоретичні та концептуальні підходи до вікового розвитку особистості;

- особливості виникнення і розвитку психічних процесів, властивостей, станів та утворень у дітей, підлітків, юнаків та дорослих;

- вікові можливості засвоєння знань;

- навчальні та виховні можливості, засоби та стратегії сім'ї, дошкільних закладів, школи та ін. інститутів соціалізації;

- закономірності виникнення та розв'язання вікових криз протягом онтогенезу від народження до старості;

- процеси та закономірності внутрішньоутробного розвитку та народження дитини;

- особливості розвитку мови; види спілкування у пренатальному, немовлячому, ранньому, дошкільному, молодшому шкільному та підлітковому віці;

- провідні види діяльності на кожному віковому етапі розвитку людини;

- сенситивні періоди розвитку та можливості, які вони відкривають;

- новоутворення та зони ближнього розвитку на кожному з вікових етапів;

- особливості фізичного розвитку, моторики та їх значення для розвитку психіки людини;

- закономірності емоційного, когнітивного та особистісного розвитку дітей, підлітків, юнаків та дорослих;

ВМІТИ:

- самостійно працювати з науковою психологічною літературою;
- вступати у наукові дискусії, демонструючи як наукові знання, так і власну позицію;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- забезпечувати в умовах навчально-виховного процесу неперервний та ефективний процес соціалізації індивіда;
- спрямовувати потребнісно-мотиваційну сферу дитини до завдань навчання та виховання, враховуючи вік та соціальну ситуацію розвитку;
- організовувати навчально-виховний процес, враховуючи вікові особливості сприйняття та засвоєння, провідну діяльність, сенситивні періоди та ін.
- визначати психологічні симптоми криз вікового розвитку та надавати базову психологічну допомогу (рекомендації батькам, рідним, друзям) для їх успішного подолання;
- здійснювати психолого-педагогічний патронаж розвитку пізнавальних здібностей в учнів;
- оперувати та використовувати у власній науково-педагогічній діяльності основні поняття і категорії вікової психології;
- враховувати гендерні фактори в організації навчально-виховного процесу,
- здійснювати аналіз психічного розвитку дитини за основними критеріями;
- знаходити контакт і спілкуватися з дітьми різного віку, орієнтуючись на їх потреби та оцінку власної особистості;
- оволодіти комунікативними засобами подачі матеріалу, бесідувати та диспутувати на задану тему з вікової психології.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Вступ до вікової психології.

Тема 2. Психологічна характеристика дитини від народження до 3-х років (період немовляти, період раннього дитинства).

Тема 3. Психологічна характеристика дошкільника.

Тема 4. Психологія молодшого школяра.

Тема 5. Психологічні особливості підліткового та юнацького віку.

Тема 6. Психологія дорослості та старості.

5. Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

К.п.н. Максимчук Ганна Миколаївна.

Назва дисципліни: **Педагогічна психологія**

Метою вивчення курсу є забезпечення майбутніх учителів початкових класів теоретичними знаннями з основ педагогічної психології, зокрема:

озброєння студентів знаннями психологічних закономірностей навчання і виховання, особливостей педагогічної діяльності, особистості вчителя.

Завдання курсу.

- ознайомити студентів із основами завданнями, поняттями, проблемами, принципами та методами педагогічної психології;
- розкрити зв'язок педагогічної психології з іншими науками;
- ознайомити студентів із психологічними особливостями процесу учіння і наuczіння;
- розкрити основні принципи та закономірності взаємозв'язку процесів навчання та розвитку психіки людини, психологічні засади формування умінь та навичок;
- розкрити психологічні закономірності процесу виховання і самовиховання;
- проаналізувати особливості педагогічної діяльності і особистості вчителя, як організатора навчально-виховного процесу;
- виробити у студентів ряд умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності, активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні категорії педагогічної психології;
- історичні передумови виникнення і розвитку педагогічної психології як науки;
- систему концептуальних і теоретичних положень, що утворюють основу педагогічної психології;
- принципи, критерії та закономірності навчання і виховання;
- види соціальних інститутів виховання і методів формування творчої активної особистості на різних етапах онтогенезу, психологічну сутність педагогічної діяльності;
- особливості педагогічної діяльності, її функції;
- характеристику педагогічної майстерності, стилів педагогічної діяльності, стилів педагогічного спілкування.

вміти:

- самостійно працювати з науковою психологічною літературою;
- вступати у наукові дискусії, демонструючи як наукові знання, так і власну позицію;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти;
- забезпечувати в умовах навчально-виховного процесу неперервний та ефективний процес соціалізації індивіда;
- спрямовувати потребнісно-мотиваційну сферу дитини до завдань навчання та виховання, враховуючи вік та соціальну ситуацію розвитку;
- організовувати навчально-виховний процес, враховуючи вікові особливості сприйняття та засвоєння, провідну діяльність, сенситивні періоди та ін.;

- здійснювати психолого-педагогічний патронаж розвитку пізнавальних здібностей в учнів;
- оперувати та використовувати у власній науково-педагогічній діяльності основні поняття і категорії педагогічної психології;
- враховувати гендерні фактори в організації навчально-виховного процесу;
- знаходити контакт і спілкуватися з дітьми різного віку, орієнтуючись на їх потреби та оцінку власної особистості;
- оволодіти комунікативними засобами подачі матеріалу, бесідувати та диспутовувати на задану тему з педагогічної психології;
- орієнтуватися в сучасних підходах та технологіях навчання.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки.

Тема 2. Психологія навчання.

Тема 3. Психологія виховання.

Тема 4. Психологія педагогічної діяльності.

Тема 5. Психологія особистості вчителя.

5. Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

К.п.н. Максимчук Ганна Миколаївна.

Назва дисципліни: **Вступ до спеціальності**

Статус: Нормативна Рік 2, семестр 3:

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є розкриття перед майбутніми спеціалістами змісту педагогічної діяльності, її сутності та ролі в сучасному суспільстві, основних шляхів оволодіння вчительською професією.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності” є:

- розкрити соціальну значущість педагогічної професії, її місце і функції в сучасному суспільстві, систему вищої педагогічної освіти;
- ознайомити студентів з науковими основами професійної діяльності й спілкування вчителя та вимогами до його особистості;
- розкрити структуру і організацію навчально-виховного процесу у вищому педагогічному закладі; допомогти студентам в оволодінні прийомами

раціональної організації навчальної праці, сприяти їх адаптації до особливостей навчання у вищій школі;

– формувати у студентів професійно-педагогічну спрямованість, потребу в систематичному самовихованні й самовдосконаленні;

– формувати дієві установки на пошук та вдосконалення власного стилю педагогічної діяльності і спілкування як необхідних умов професійного росту;

– сприяти становленню першооснов професійної культури і компетентності майбутніх педагогів.

Короткий зміст. Виникнення і становлення педагогічної професії. Особливості педагогічної професії. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності. Компоненти педагогічної майстерності. Роль початкової школи у національному відродженні. Особливості особистості молодшого школяра, його права та обов'язки. Вища педагогічна освіта в Україні. Принципи та основні форми організації навчального процесу у вузі. Самостійна і науково-дослідна робота студентів. Педагогічна практика. Професійне спілкування. Стилi педагогічного спілкування. Професійне самовиховання майбутніх педагогів.

Викладацький склад: Гой Н.В.– спеціаліст вищої категорії, голова циклової комісії

Тривалість: 1,50 кредит ECTS/ 54 години-17 тижнів,2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль- екзамен

Назва дисципліни: Загальні основи педагогіки.

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2, рік; 4, семестр.

Мета: забезпечити основну теоретичну і практичну педагогічну підготовку студентів до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дошкільного навчального.

Завдання : сформувати у майбутніх вихователів знання про мету, завдання, зміст і методи виховання дітей дошкільного віку; ознайомити з надбаннями педагогічних традицій українського народу, педагогічними теоріями, світовим досвідом виховання дітей до школи; формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання і розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання; навчити творчому підходу до педагогічної діяльності; підготувати до практичного здійснення завдань педагога у сучасних умовах дошкільної освіти; розвивати уміння педагогічного прогнозування.

Зміст дисципліни. Загальні основи педагогіки. Виховання і розвиток. Розвиток системи суспільного дошкільного виховання в Україні. Система освіти України. Виховання і розвиток дітей раннього віку. Виховання дітей дошкільного віку. Гра – провідний вид діяльності дошкільника. Навчання дітей дошкільного віку. Взаємодія дошкільного навчального закладу, сім'ї, школи. Планування на облік навчально-виховної роботи. Організація роботи дошкільного навчального закладу та керівництво ним.

Викладацький склад: Червінська І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Тривалість: 3 кредити ECTS / 108 годин — 18 тижнів; 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Методика навчання української мови**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2,3 рік; 4,5 семестри.

Мета: підготувати студентів до розв'язування типових задач, наведених в ОКХ щодо навчання школярів української мови в 1 – 4 класах загальноосвітньої школи за умов реформування сучасної освітньої системи, реалізації Концепції мовної освіти в Україні:

- сформувати в студентів такі якості й властивості, що дозволять виконувати типову задачу професійної діяльності, а саме: пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з науковою та навчально-методичною літературою.

Завдання:

- ознайомити студентів з науковими засадами та закономірностями методики формування знань, умінь, навичок молодших школярів у галузі української мови;

- розкрити особливості формування в учнів системи початкових уявлень і понять з фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису, прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної мови та правопису й здійснення на цій основі мовленнєвого розвитку дітей, підвищення їхньої мовленнєвої культури;

- сформувати в студентів уміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику навчання мови; розвивати в учнів мовну й мовленнєву компетенції, виховувати свідомих громадян України; проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження.

Короткий зміст курсу.

Основи практичної графіки.

Методика навчання грамоти.

Методика класного та позакласного читання.

Методика розвитку мовлення. Вивчення елементів граматики.

Викладацький склад: Ликтей Л.М., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 4,50 кредити ECTS / 162 години — 18 тижнів; 4 години на тиждень 4 семестр, 13 тижнів 2 години на тиждень 5 семестр

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Дидактика**

Мета: розкрити теоретико-практичні основи дидактики як науки про організацію навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку; сформувати у студентів відповідні професійні уміння та навички, навчити використовувати їх у своїй майбутній практичній діяльності.

Завдання:

- формування у студентів цілісної системи знань про організацію та здійснення навчально-вихованого процесу в сучасній школі;

- вироблення у майбутніх педагогів, на основі засвоєного матеріалу, комплексу педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб початкової школи;

- комплексна підготовка студентів до практичної діяльності у школі I ступеня;

- розвиток фахової компетентності вчителя початкових класів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: предмет, завдання і категорії дидактики; закони, закономірності, принципи, правила навчання; методи, прийоми, засоби навчання; основні види (типи) навчання; теоретичні основи процесу навчання; традиційні та інноваційні форми організації навчального процесу; типологію уроків та їх структуру; вимоги до сучасного уроку в початковій школі; різні підходи до мотивації навчальної діяльності школярів та шляхи, форми, методи оптимізації навчального процесу в початковій школі; причини втрати інтересу до навчання в учнів молодшого шкільного віку; способи організації самостійної діяльності учнів; особливості аналізу навчального процесу в початковій школі; форми та методи діагностики навчального процесу і результатів навчання школярів; методи контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів.

вміти: характеризувати предмет, завдання і категорії дидактики; застосовувати у своїй педагогічній діяльності знання про індивідуальні та вікові особливості учнів молодшого шкільного віку; оперувати основними

поняттями і визначати суть процесу навчання; дотримуватись основних законів, закономірностей, принципів і правил навчання; використовувати на практиці методи, прийоми та засоби навчання; характеризувати види (типи) навчання; застосовувати різні підходи до організації навчального процесу; реалізовувати загальноприйняті форми організації навчального процесу учнів молодшого шкільного віку; розрізняти типи уроків за структурою та використовувати їх відповідно до дидактичної мети; дотримуватись основних вимог до сучасного уроку; застосовувати різні підходи до мотивації та визначати шляхи оптимізації навчальної діяльності учнів початкових класів; організувати самостійну діяльність учнів; аналізувати урок в початковій школі; застосовувати форми та методи діагностики навчального процесу та результатів навчання; використовувати методи контролю та дотримуватись критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів.

Короткий зміст курсу.

ЗМ 1. Предмет та актуальні проблеми дидактики початкової освіти

Тема 1. Предмет і завдання дидактики початкової школи

Тема 2. Процес навчання у початковій школі

Тема 3. Закономірності, принципи і правила навчання

Тема 4. Методи і прийоми навчання

Тема 5. Види навчання

Тема 6. Мотивація навчальної діяльності учнів початкових класів.

ЗМ 2. Організація навчального процесу в сучасній початковій школі

Тема 7. Зміст початкової освіти

Тема 8. Підручники і посібники для початкової школи

Тема 9. Форми організації навчання

Тема 10. Урок як основна форма організації навчання

Тема 11. Типи та структура уроків у початковій школі

Тема 12. Нестандартні уроки

Тема 13. Особливості організації навчального процесу в малочисельній школі

Тема 14. Диференціація та індивідуалізація навчання в школі

ЗМ 3 Організація контролю за навчальними досягненнями школярів

Тема 15. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність учнів

Тема 16. Організація навчального процесу з різними категоріями дітей

Тема 17. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів

Форма підсумкового контролю.

Екзамен.

Викладач.

Червінська Інна Богданівна, к. пед наук, доцент, викладач-методист.

Навчальна дисципліна: Основи корекційної педагогіки**Статус: варіативна**

Мета: ознайомити студентів із підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають суттєві порушення психофізичного розвитку, основними поняттями корекційної педагогіки, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій з особливими потребами, комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання і виховання кожної із категорій дітей.

Завдання:

Надати студентам загальні основи дисципліни, психолого-педагогічну характеристику дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти, висвітлити науково-теоретичні основи побудови процесу навчання, виховання та корекції порушень дітей з особливими потребами в Україні;

Сформувати позитивне професійне та загальнолюдське ставлення до осіб з вадами психофізичного розвитку; готовність фахово здійснювати моніторинг їхнього розвитку, своєчасно виявляти відхилення та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;

Залучити до активної навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності з метою накопичення професійного педагогічного досвіду.

Викладацький склад: Скавінська Л.М., спеціаліст вищої категорії.

Тривалість: 1 кредит/ 54 години

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль – залік.

Навчальна дисципліна: Основи педагогічної майстерності**Статус: нормативна**

Мета: формування в майбутніх педагогів-дошкільників потреби у самовихованні, самовдосконаленні, прояві своєї творчої індивідуальності у професійно-педагогічній діяльності.

Завдання:

- *пізнавальні:* розвивати у майбутніх вихователів уявлення про педагогічну діяльність, створювати умови для формування у майбутніх вихователів гуманної позиції в розуміння мети, завдань власної педагогічної діяльності;

- методичні: ознайомлення майбутніх вихователів дошкільних закладів з напрямками цілеспрямованого професійного творчого вдосконалення, широко використовуючи психологічний інструментарій, та відповідні методи діагностики;

- практичні: формування професійно-педагогічних умінь майбутніх вихователів.

Викладацький склад: Якимів С.М.

Тривалість: 1 кредит/ 54 години

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль – залік

Назва дисципліни: **Дитяча література.**

Статус – варіативна.

Рік – 3

Семестр – 6

Мета: ознайомити студентів з художніми творами-зразками української та зарубіжної літератури, що входять у коло читання учнів молодшого шкільного віку, сформувати літературну компетентність майбутніх педагогів, забезпечити готовність студентів до безпосередньої професійної діяльності.

Завдання –

- розкрити багатство художніх творів, адресованих дітям та тих, що ввійшли до кола дитячого читання;
- сприяти засвоєнню теоретичного матеріалу і вмінню викласти його літературно грамотно, логічно, послідовно;
- поглибити знання з історії української літератури для дітей;
- ознайомити із життєвим шляхом письменників, котрі писали для дітей;
- формувати практичні уміння і навички самостійного аналізу художніх творів дитячої літератури
- вчити студентів користуватися науковою, довідковою літературою, самостійно поглиблювати свої знання з дитячої літератури;
- формувати у студентів уміння сприймати літературний твір для дітей як явище мистецтва слова;
- підготувати студентів до діяльності вчителя рідної мови в початкових класах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію розвитку літератури для дітей;
- відомості про життєвий і творчий шлях визначних письменників, які писали для дітей;

- зміст творів, що увійшли до фонду дитячої літератури й адресовані дітям для читання;
- проблематику творів для дітей та їх художні особливості;
- виховне значення дитячої літератури у формуванні особистості дитини.

вміти:

- визначати особливості літератури для дітей як специфічної галузі мистецтва слова;
- характеризувати основні етапи розвитку літератури для дітей;
- аналізувати твори для дітей, аргументувати власні судження;
- визначати ідейно-тематичну спрямованість літературного твору, його художні особливості, систему образів, мовно-художні засоби;
- висловлювати критичні міркування з приводу прочитаного;
- застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності вчителя початкових класів;
- орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі.

Викладацький склад: Івасів Я. І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 108 год. – 18 тижнів, 3 год. на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – екзамен.

Навчальна дисципліна: **Основи культури і техніки мовлення**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Мета: розкрити закономірності теорії і практики виразного читання і розповідання.

Завдання курсу: підготувати студентів-майбутніх вихователів дитячих садків до професійної діяльності; розкрити місце й значення виразного читання як мистецтва слова в умовах дитячого садка; його складові частини й основні відмінності від художнього читання; викликати інтерес до даної дисципліни; розкрити важливість удосконалення навичок дикції (розвиток мовного апарату (артикуляційної гімнастики), артикуляції голосних і приголосних); глибоко усвідомити місце засобів логіко-емоційної виразності читання: 1) сутності мовного такту, який вказує на системостворюючі зв'язки усіх компонентів виразності між собою; 2) сутності кожного компоненту виразності окремо (пауз, їх різновидів і тривалостей, логічних наголосів (тактових і головних у єдності з емоційною функцією наголошених слів), мелодики і її тональних змін, темпу і його варіювання; навчити студентів

готувати твори для читання та розповідання, уміти провести літературознавчий і дійовий аналізи твору, які дають змогу глибоко проникати в його ідейний зміст, розкривати образи, композицію, сюжет, художні особливості, мову, виховне й освітнє значення; визначати наскрізну дію та основні етапи її розвитку, розписувати мовну партитуру; ознайомити студентів з різними видами розповідання, що використовуються у виховній роботі дитячого садка, їх особливостями, підготовкою й самим процесом.

Викладацький склад Полякова Т.В.

Тривалість: 1,5 кредити ECTS / 54 години.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – залік.

Назва дисципліни: **Методика навчання української мови.**

Мета: підготувати студентів до розв'язування типових задач, наведених в ОКХ щодо навчання школярів української мови в 1 – 4 класах загальноосвітньої школи за умов реформування сучасної освітньої системи, реалізації Концепції мовної освіти в Україні:

- сформувати в студентів такі якості й властивості, що дозволять виконувати типову задачу професійної діяльності, а саме: пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, вміння працювати з науковою та навчально-методичною літературою.

Завдання:

- ознайомити студентів з науковими засадами та закономірностями методики формування знань, умінь, навичок молодших школярів у галузі української мови;

- розкрити особливості формування в учнів системи початкових уявлень і понять з фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису, прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної мови та правопису й здійснення на цій основі мовленнєвого розвитку дітей, підвищення їхньої мовленнєвої культури;

- сформувати в студентів вміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику навчання мови; розвивати в учнів мовну й мовленнєву компетенції, виховувати свідомих громадян України; проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження.

Короткий зміст курсу.

Основи практичної графіки.

Методика навчання грамоти.

Методика класного та позакласного читання.

Методика розвитку мовлення. Вивчення елементів граматики.
Форма підсумкового контролю.
Екзамен.

Навчальна дисципліна: **Методика навчання іноземної мови**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Мета викладання дисципліни:

формування у студентів достатньої методичної компетенції вчителя, тобто сукупності методичних знань, навичок, вмінь та індивідуальних, суб'єктних і особистих якостей майбутніх вчителів. Ця компетенція функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, мотивувати, досліджувати та контролювати процеси навчання, освіти, виховання та розвитку школярів у класній і позакласній роботі з англійської мови,

формування у студентів білінгвальної (рідної й іншомовної) методичної компетенції.

Завдання вивчення дисципліни:

- Показати головні компоненти теорії сучасного навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах;
- ознайомити з теоретичними основами методики навчання іноземних мов;
- розвивати навички та вміння навчальної роботи з формування іншомовної комунікативної компетентності учнів на основі програми з іноземної мови;
- ознайомити студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов в нашій країні та за кордоном;
- Забезпечити формування у студентів умінь реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвиваючу, освітню, гностичну, конструктивно-плануючу, організаторську функції;
- навчити ефективної підготовки до уроку іноземної мови як основної форми організації навчального процесу навчити раціонального планування навчального процесу, у тому числі, уроку як одного з його компонентів;
- навчити ефективного застосування методів, прийомів та засобів навчання відповідно до етапу навчання;
- навчити студентів аналізувати нормативні документи з викладання іноземної мови, навчально-методичні комплекси з англійської мови;

- ознайомити студентів з методами дослідження в методиці навчання іноземних мов та практикою їх застосування під час практичної роботи в школі (протягом педагогічної практики в середніх навчальних закладах).

- сформувати у студентів уміння здобувати декларативні знання з друкованих джерел – носіїв фахових знань та застосовувати набуті знання в практиці роботи (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і ін.), навчити творчого аналізу чинних підручників іноземних мов та сформувати навички ефективного застосування їх у навчальному процесі

- сформувати у студентів уміння критично опрацьовувати наукові джерела, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Викладацький склад: Процишин Н. А.

Тривалість: 1.5 кредитів ЕСТС, 54 години-18 тижнів, 1 година на тиждень.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-екзамен.

Назва дисципліни: **Каліграфія (графіка письма)**

Мета: розкриття наукових концепцій, дидактико-методичних понять, методів та технологій сучасного уроку письма; надання допомоги студентам у процесі оволодіння професійною компетентністю, формування особистості майбутнього вчителя, який зорієнтований не на передачу знань, а на особистісний розвиток дитини і потреби сучасної школи; формування умінь каліграфічного письма у майбутніх учителів початкової школи.

Завдання курсу:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студентів;

- оволодіння студентами дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни; усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; розвиток умінь у майбутніх педагогів до моделювання навчально-виховного процесу уроків письма;

- формування готовності у студентів до творчої активності в професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади навчання грамоти;

- методи й прийоми вдосконалення мовленнєвого розвитку першокласника,

- засоби формування у них наукових уявлень про мову як знакову систему;

- основні вимоги до правильного каліграфічного письма;

- типи та структуру уроків письма.

Уміти:

- будувати урок письма як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект;

- організувати професійну діяльність на уроках письма, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя й учня, планування, діагностування, прогнозування, стимулювання дитини до навчання; презентувати власні зразки каліграфічного письма.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Каліграфія як складова методики навчання української мови

Тема 2. Історія виникнення письма. Сучасні методи, прийоми навчання каліграфічного письма

Тема 3. Вироблення навичок каліграфічного письма в добукварний період навчання грамоти

Тема 4. Навчання каліграфічного письма в букварний період навчання грамоти

Тема 5. Формування навичок письма в післябукварний період навчання грамоти

Тема 6. Труднощі у засвоєнні графічних навичок та шляхи їх подолання

Тема 7. Методика формування навичок письма букв та арабських цифр на уроках математики

Тема 8. Дидактико-методичні вимоги до сучасного уроку письма

Форма підсумкового контролю: залік.

Викладач: Стамбульська Т.І.

Назва дисципліни: **Методика навчання математики**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2,3,4 рік; 4,5,6,7 семестр.

Мета викладання дисципліни: познайомити студентів з основними поняттями і методами вищої математики, необхідними для ґрунтовного засвоєння навчання і виховання молодших школярів, а також підготувати студентів до самостійного вивчення тих розділів математики, які можуть знадобитися додатково в практичній і дослідницькій роботі майбутніх вчителів.

Завдання вивчення дисципліни.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: роль і місце математики в системі шкільних дисциплін; світоглядне значення математики; основні теоретичні положення вибраних розділів математики та їх практичне використання при розв'язуванні задач та обчисленнях; основні властивості і закони арифметичних і логічних

операцій; означення рівнянь, систем рівнянь та нерівностей і способи їх розв'язування; алгебраїчний та геометричний матеріал; основні величини та одиниці їх вимірювання .

вміти: застосовувати одержані теоретичні знання для практичного використання; трактувати теоретичні і практичні завдання з різних позицій в їх діалектичній єдності, вільно володіти математичною термінологією і символікою; користуватися навчальною та науковою літературою з математики для самостійної роботи з метою розширення математичних знань.

Викладацький склад: Плетеницька Л.С. кандидат педагогічних наук
., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 216 годин — 18 тижнів; 2 години на тиждень 4 семестр, 13 тижнів 1 година на тиждень 5 семестр, 18 тижнів 1 година на тиждень 6 семестр, 11 тижнів 1 година на тиждень 7 семестр

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Методика навчання природознавства**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2, рік; 4, семестр.

Мета: теоретично і практично підготувати майбутніх учителів початкових класів до ознайомлення учнів з природою; формувати у студентів професійну компетенцію в галузі екологічного виховання.

Завдання курсу.

Завдання:

Сформувати у майбутніх учителів знання про: об'єкт, предмет, завдання методики навчання природознавства як науки, її зв'язки з іншими науками; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства.

Ознайомити студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи, розглянути існуючі методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та методику розкриття основних змістовних ліній курсу природознавства.

Формувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи, уміння самостійно працювати з науково-методичною літературою та навчальними посібниками.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- предмет, мету та завдання методики навчання природознавства як науки;

- структуру і методи цілісного методичного дослідження;

- структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними;
- способи формування в учнів природничих уявлень та понять;
- класифікацію методів і прийомів формування природничих уявлень і понять в учнів початкових класів;
- форми навчання природознавства у початковій школі;
- типи уроків з природознавства, їх макроструктуру та мікроструктуру; фактори, що зумовлюють варіативність структури уроків;
- засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства;
- технології навчання природознавства;
- зміст позаурочної і позакласної роботи з природознавства; їх види, вимоги до методики організації і проведення усіх видів позаурочної і позакласної роботи з природознавства;
- значення і види оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природознавства;
- значення і місце краєзнавчого куточка, куточка живої природи, географічного майданчика, навчально-дослідної ділянки в системі вивчення природознавства в початкових класах;
- зміст та методику роботи з вивчення навчального предмету «Я і Україна» у 1-4 класі;

вміти:

- аналізувати зміст навчальних програм, підручників і посібників;
- виділяти у змісті природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- визначати педагогічні (освітні, розвивальні, виховні) цілі в реальних педагогічних ситуаціях;
- виділяти уміння усіх груп (власнепредметні, розумові, раціональної навчально-пізнавальної діяльності), управляти об'єктивно зумовленим процесом формування їх у молодших школярів у курсі природознавства;
- вибрати оптимальні методи та прийоми навчання природознавства з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях;
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах;
- обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети;
- виготовляти саморобні засоби наочності;
- використовувати під час побудови різних типів уроків основні технології вивчення природознавства у початковій школі;
- визначати макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип;

- розробляти методичку організації і проведення уроків природознавства всіх типів; писати їх детальні конспекти;
- самостійно працювати з науково-методичною літературою та навчальним і посібниками.

Викладацький склад: Максимчук Г.М. кандидат педагогічних наук

..
Тривалість: 1,50 кредитів ECTS /54 години — 18 тижнів; 2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Методика навчання предмета «Я у світі».**

Метою вивчення курсу є особистісний розвиток учня, формування його соціальної і життєвої компетентностей, толерантного ставлення до відмінностей культур, традицій, різних точок зору.

Завдання – формування життєвих, соціальних, громадянських компетентностей молодших школярів у їхньому ставленні до природи, суспільства, людей і до самих себе, виховання гуманної, соціально активної особистості, яка усвідомлює свою належність до різних елементів етносоціального й соціально-культурного середовища, розвиток навичок взаємодії у сім'ї, колективі, суспільстві через активне спілкування із соціальним оточенням;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

програми з навчального предмета «Я у світі» для загальноосвітніх шкіл; принципи побудови та змісту підручників з навчального предмета «Я у світі»; принципи, методи і прийоми розкриття суті певних явищ про навколишній світ; форм перевірки та оцінки робіт учнів .

вміти:

- аналізувати психолого-педагогічну і методичну літературу; спостерігати, фіксувати та аналізувати уроки вчителів і своїх товаришів; визначати освітні, розвиваючі та виховні цілі уроку; планувати програмний матеріал за темою, розробляти і проводити урок з навчального предмета «Я у світі» ; здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до дітей молодшого шкільного віку.

Короткий зміст курсу.

Тема1 Методика викладання навчального предмету «Я у світі» як педагогічна наука. «Я у світі» як навчальний предмет у початковій загальноосвітній школі

Тема2 Методологічні основи курсу «Я у світі», методи і прийоми викладання предмету у початковій школі

Тема3 Змістова лінія курсу « Я у світі» у чинних навчальних програмах та підручниках в початковій школі.

Тема4 Людина і культура. Використання українських народних традицій у навчанні молодшого школяра

Тема5 Людина як складно організована моральна і самооцінна істота. Неповторність кожної людини

Форма підсумкового контролю.

Екзамен.

Викладач.

Гоцуляк Катерина Іванівна.

Назва дисципліни: **Методика навчання предмета «Основи здоров'я».**

Метою методики навчання «Основи здоров'я» є формування здоров'язбережувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формування в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприяння їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку.

Головними **завданнями** курсу є:

- формування в учнів знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, взаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням;
- розвиток в учнів мотивації дбайливо ставитися до власного здоров'я, удосконалювати фізичну, соціальну, психічну і духовну його складові;
- виховання в учнів потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, свідомого прагнення до ведення здорового способу життя;
- розвиток умінь самостійно приймати рішення щодо власних вчинків;
- набуття учнями власного здоров'язбережувального досвіду з урахуванням стану здоров'я;
- використання у повсякденному житті досвіду здоров'язбережувальної діяльності для власного здоров'я та здоров'я інших людей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

програми з навчального предмета «Основи здоров'я» для загальноосвітніх шкіл; принципи побудови та змісту підручників з навчального предмета «Основи здоров'я»; володіти інформацією про сучасні погляди на здоров'я людини, розуміти суть здоров'я як медико-соціальної категорії

вміти:

користуватись спеціальною додатковою літературою; володіти інформацією про «хвороби цивілізації»; обирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей; спостерігати, фіксувати та аналізувати уроки вчителів і своїх товаришів; визначати освітні, розвиваючі та виховні цілі уроку; планувати програмний матеріал за темою, розробляти і проводити урок з навчального предмета «Основи здоров'я»; здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до дітей молодшого шкільного віку.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Предмет, завдання та методи дослідження методики викладання «Основ здоров'я», зв'язок з іншими науками.

Тема 2. Державні нормативні документи, які відображають зміст валеологічної освіти.

Тема 3. Здоровий спосіб життя – основа здоров'я дитини.

Тема 4. Основні правила особистої гігієни.

Тема 5. Оцінка стану здоров'я. Фізична культура, фізичне виховання і масовий спорт як запорука здоров'я людини.

Тема 6. Імунна система людини.

Тема 7. Середовище проживання людини.

Тема 8. Вплив людини на навколишнє середовище.

Тема 9. Рекомендації щодо здорового способу життя.

Форма підсумкового контролю.

Залік

Викладач. Сороколита Ольга Володимирівна

Назва дисципліни: **Теорія і методика фізичного виховання**

Мета вивчення курсу.

Мета: закласти фундамент знань основ системи фізичного виховання, ознайомивши студентів із найзагальнішими поняттями, проблемами та закономірностями фізичного виховання молодших школярів

Завдання курсу.

1. створити цілісну уяву про вплив занять фізичною культурою на розвиток особистості, формування основних систем дитячого організму, попередження захворювань;
2. набуття знань з використання засобів сучасних фізкультурно-оздоровчих систем та способів організації дітей під час занять з фізичного виховання;
3. набуття знань з використання сучасних методів та принципів фізичного виховання для успішної організації занять з фізичної культури у початковій школі;

4. ознайомлення із загальними основами навчання фізичних вправ та розвитку фізичних якостей.;

5. набуття необхідних знань про організацію й проведення різних форм занять та основ планування і контролю навчальної роботи з фізичного виховання у школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- мету і завдання фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку;
- вікові, анатомо-фізіологічні і психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку;
- руховий режим молодшого школяра;
- основні засоби фізичного виховання для збереження і зміцнення здоров'я школярів;
- загальні основи навчання фізичних вправ та розвитку фізичних якостей;
- основні розділи програми «Фізична культура» для учнів початкової школи;
- вимоги до сучасного уроку фізичної культури;
- структуру, підготовку і методику проведення уроків фізичної культури різних типів (видів);
- методику проведення уроків фізичної культури із міжпредметними зв'язками;
- позаурочні форми організації занять з фізичного виховання молодших школярів.

вміти :

- ефективно застосовувати засоби фізичного виховання для збереження і зміцнення здоров'я молодших школярів;
- формувати в учнів основи знань з фізичної культури і спорту, валеології, особистої і громадської гігієни;
- планувати і контролювати навчальну роботу з фізичного виховання молодших школярів.
- складати, проводити і аналізувати різні форми позакласної роботи з фізичного виховання в початковій школі;
- методично правильно складати, проводити і аналізувати уроки фізичної культури;
- реалізувати міжпредметні зв'язки у процесі фізичного виховання;
- вести пропаганду здорового способу життя серед учнів, вчителів і батьків.

Короткий зміст курсу.

Тема 1 Фізичне виховання школярів – складова частина національного виховання.

Тема 2 Засоби фізичного виховання молодших школярів.

Тема 3 Особливості реалізації методичних принципів та використання методів навчання фізичних вправ у процесі фізичного виховання молодших школярів.

Тема 4 Загальні основи навчання фізичних вправ та розвитку фізичних якостей.

Тема 5 Урок – основна форма організації фізичного виховання у початкових класах.

Тема 6 Основи планування і контролю навчальної роботи з фізичного виховання в школі.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

Мельник О.Й.

Назва дисципліни: **Методика трудового навчання з практикумом**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2,3 рік; 4,5,6 семестри

Мета навчальної дисципліни - формування у студентів базового поняттєво-категорійного, теоретичного і методологічного апарату, необхідного для вивчення дисципліни; навчання студентів практичному застосуванню найпростіших інструментів і пристосувань для ручної обробки різних матеріалів, дотримання правил безпечної праці та гігієни; формування практичних умінь у предметно – перетворювальній, конструкторській та конструктивно – художній діяльності на основі навичок планування послідовності трудових дій; ознайомлення з прийомами художнього конструювання виробів та виконання технік декоративно – прикладного характеру; оволодіння основами естетики та культури праці.

Завдання вивчення дисципліни «Методики трудового навчання з практикумом»:

- ознайомлювати студентів з технологічними процесами сучасного виробництва, формувати у них знання про трудову діяльність українського народу, місцеві традиційні ремесла, архітектурну творчість;

- сприяти творчій ініціативі студентів, їх умінню інтегрувати в навчально-виховний процес знання з основ сучасного виробництва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– загальні основи сучасного виробництва;

– теоретичні основи методики трудового навчання з практикумом;

- зміст трудового навчання і художньої праці, методика проведення уроків трудового навчання і художньої праці з використанням сучасних і новітніх форм і методів навчання;
- санітарно-гігієнічні вимоги до організації навчання та обслуговування робочої кімнати;
- сучасні форми організації навчально-пізнавально-трудової діяльності на уроках праці;
- мати уявлення про характер праці, майстрів народних промислів, зайнятих обробкою різних матеріалів;
- види різних матеріалів, їх властивості, технологію виготовлення і обробки, застосування;
- назви інструментів, що використовуються для обробки матеріалів, їх будову, призначення, прийоми користування;
- правила безпечної праці при обробці різних матеріалів, вимоги гігієни праці;
- форми деталей, розгорток, викрійок, креслень виробів об'ємних форм, моделей, елементи графічної грамоти;
- основи конструювання архітектурних споруд;
- види декоративно – ужиткового мистецтва та народних промислів;

ВМІТИ:

- створювати на заняттях безпечні умови праці на основі знань правил техніки безпеки та за допомогою системи інструктажів;
- формувати практичні уміння у предметно-перетворювальній, конструкторській і конструктивно-художній діяльності;
- використовувати новітні форми організації навчально-виховного процесу;
- опираючись на наукову основу, формувати поняття про сучасне виробництво, характер праці робітників різних професій;
- організовувати і проводити роботу з декоративно – ужиткового мистецтва, художнього конструювання виробів, їх опорядження;
- роз'яснювати технологію отримання різних матеріалів, їх властивостей і застосування при виготовленні різних виробів;
- користуючись інструментами для ручної обробки матеріалів, виконувати технологічні операції та прийоми;
- дотримуватись правил безпечної праці і вимог гігієни праці;
- читати схеми, креслення, ескізи, технічні рисунки та технологічні картки;
- виготовляти різні вироби, площинні та об'ємні наочні посібники з врахуванням вимог технічної естетики;
- ознайомлювати учнів з технологічними процесами сучасного виробництва, формувати у них знання про трудову діяльність українського народу, місцеві традиційні ремесла, архітектурну творчість;
- формувати навички самообслуговування в процесі побутової праці та навчання;

- ознайомлювати учнів з різними видами праці, професіями та кваліфікаційними якостями працівників;
- формувати елементи технічного мислення у дітей, основи конструкторських умінь, забезпечувати розвиток умінь творчо розв'язувати проблемні ситуації, використовувати нестандартні шляхи їх вирішення у власній творчій діяльності;
- досліджувати та добирати матеріали з необхідними для певних видів роботи властивостями, виконувати технологічні операції з їх обробки та застосуванням відповідних ручних інструментів з дотриманням вимог культури, гігієни та безпеки праці;
- читати графічні зображення, технічну документацію;
- організовувати самостійну трудову діяльність за готовими технологічними картками, навчальними посібниками;
- формувати елементи культури праці, політехнічні знання та уміння виконувати технологічні операції, удосконалювати загальнотрудоі уміння;
- здійснювати міжпредметні зв'язки уроків трудового навчання з іншими шкільними предметами;
- здійснювати добір і застосовувати у навчально-виховній роботі з праці засоби народної педагогіки, народознавчий матеріал з історії розвитку ремесел та декоративно ужиткового мистецтва України, свого краю;
- **Викладацький склад:** Цюняк О.П., спеціаліст другої категорії
- **Тривалість:** 3,75 кредитів ECTS / 135 годин — 18 тижнів; 2 години на тиждень 4 семестр, 13 тижнів 1 година на тиждень 5 семестр, 18тижнів 2 години на тиждень 6 семестр.
- **Оцінювання:** поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Методика навчання інформатики**

Основна мета курсу полягає у формуванні методичної культури майбутнього вчителя початкової школи, який зможе організувати урок інформатики у своєму класі.

Завдання курсу:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студентів;
- оволодіння студентами дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни; усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; розвиток умінь у майбутніх педагогів до моделювання навчально-виховного процесу уроків письма;
- формування готовності у студентів до творчої активності в професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні тенденції інформатизації освіти,
- вимоги до вчителя початкових класів в інформаційному суспільстві,
- правила та норми роботи молодшого школяра з комп'ютером,
- основні способи використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй професійній діяльності.

Уміти:

- організовувати урок інформатики;
- планувати навчальний процес з інформатики, вибирати організаційні форми й методи, адекватні змісту матеріалу, що вивчається;
- використовувати програмну підтримку курсу й оцінювати її методичну доцільність;
- розуміти місце і значення методики навчання в професійній підготовці вчителя інформатики в початковій школі;
- володіти методикою викладання окремих тем і питань шкільного курсу.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Предмет методики навчання інформатики та її місце в системі професійної підготовки вчителя інформатики. Інформатика як наука і навчальний предмет у школі. Концепції шкільного курсу інформатики. Стандарт шкільної освіти з інформатики. Методична система навчання інформатики в середній загальноосвітній школі.

Тема 2. Структура навчання інформатики. Пропедевтика навчання інформатики в початковій школі. Базовий курс інформатики. Аналіз програм з інформатики.

Тема 3. Характеристика умов навчання. Основні психолого-педагогічні та санітарно-гігієнічні вимоги до проведення занять.

Тема 4. Засоби навчання. Підручники і посібники. Програмне забезпечення початкового курсу інформатики.

Тема 5. Специфіка уроку інформатики. Методика проведення окремих етапів уроку інформатики. Підготовка вчителя до уроку. Організація і проведення різних типів уроку. Організація оцінювання результатів навчання з інформатики.

Тема 6. Особливості структури уроку з курсу «Сходинок до інформатики».

Тема 7. Методика формування початкових навичок роботи з ПК. Програмне забезпечення для формування початкових навичок роботи з комп'ютером.

Тема 8. Методика навчання поняття інформації та інформаційних процесів. Методика формування поняття інформаційної системи.

Тема 9. Робота плану уроку з теми "Ознайомлення з клавіатурою". Методика формування навичок використання інформаційних технологій опрацювання графічних зображень, мультимедійних та текстових даних.

Тема 10. Методика навчання роботі з електронними таблицями. Методика навчання, створення та використання баз даних, інформаційно-пошукових систем.

Тема 11. Методика формування алгоритмічного мислення. Програми - середовища виконавців алгоритмів. Система уроків з теми "Алгоритми та виконавці" у 2 класі.

Тема 12. Методика вивчення теми "Комунікаційні технології".

Тема 13. Комп'ютерні мережі. Методика навчання основних можливостей використання глобальної мережі Інтернет.

Тема 14. Комп'ютер як засіб перевірки і оцінки. Поняття про програми для тестової перевірки знань.

Тема 15. Методика вивчення мови програмування. Методика навчання учнів роботі з допоміжним алгоритмом, застосування рекурсії. Особливості вивчення систем візуального програмування.

Тема 16. Перспективи розвитку шкільного курсу інформатики.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Викладач: Стамбульська Т.І.

Назва дисципліни: «Образотворче мистецтво з методикою викладання»

Мета вивчення курсу.

Мету художнього виховання засобами образотворчого мистецтва в стислій, сконцентрованій формі визначають як розвиток у дітей високих естетичних ідеалів, формування потреб і здібностей до образотворчого мистецтва в процесі художнього осмислення світу.

Завдання вивчення дисципліни.

Пройшовши курс студенти повинні:

Знати

Основні поняття з теорії та історії мистецтва (види і жанри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну), художні техніки, історію методів навчання малюнку в Україні, за кордоном з давніх часів, психолого-педагогічні засади образотворчого мистецтва. Загальні питання методики викладання в школі.

Психологію дитячої художньої творчості, дидактичні принципи навчання ОМ.

Критерії оцінювання робіт учнів та зображувальної діяльності загалом.

Особливості художніх технік і матеріалів, структуру і види уроків

Психофізіологічну дію кольору на людину.

Просторові властивості кольорів спектру.

Особливості проведення уроків ОМ в початковій школі.

Позакласну і позашкільну роботу з ОМ.

Вміти

Зображувати з натури натюрморт, пейзаж, портрет, володіти основами образотворчої грамоти.

Виконувати декоративні роботи з різних видів ДПМ (розпис: петриківський, яворівський, писанковий) тощо.

Виконувати шрифтові композиції з художнього оформлення в школі (стінгазета, дошка оголошень, вітальна листівка).

Проводити уроки в школі з основних розділів програми (малювання з натури, декоративне, тематичне малювання, ліпка з пластиліну, проведення бесід, гурткової роботи).

Складати конспекти уроків з вище вказаних тем та розділів програми, самостійно виготовляти наочні посібники в різних художніх техніках, таблиці, вміло використовувати ТЗН.

Застосовувати виражальні можливості матеріалів і художніх технік для створення образу, передачі характеру і змісту в творах мистецтва.

Виконувати аналіз уроку і складати план-конспект до різних тем і розділів.

Передавати об'єм і колорит, лінійну і повітряну перспективу в натюрморті, пейзажі, портреті, тематичних станкових композицій.

Створювати декоративні композиції (орнаменти) для оздоблення вжиткових речей тощо.

Короткий зміст курсу. Програма курсу «Образотворче мистецтво. Методика навчання» для студентів спеціальності «Початкове навчання» виконується на третьому році навчання відповідно у двох семестрах і завершується екзаменом.

У першому семестрі, який відповідає розділу «Загальні теоретичні питання образотворчого мистецтва» передбачено вивчення актуальних питань художньої освіти, розкрито мету і головні завдання викладання дисципліни, подано короткий нарис історії образотворчого мистецтва і методів навчання. Особлива увага приділена теоретичному і практичному вивченню основ образотворчої грамоти: видам і жанрам образотворчого декоративно-прикладного мистецтва, дизайну і архітектури, виражальним можливостям матеріалів і художнім технікам. Студенти опановують лінійний, тональний, кольоровий малюнок, основи зображення окремих предметів і натюрморту, пейзажу, птахів, тварин і людей. Завдання цього розділу має важливе значення, оскільки закладаються базові знання з основ образотворчого мистецтва.

У другому семестрі вивчають основи народного декоративно-прикладного мистецтва і дизайну. Студенти знайомляться з орнаментами, які поширені у різних видах народного мистецтва: вишивці, килимарстві, кераміці, писанках, декоративному розписі, різьбі

на дереві тощо. Декоративно-прикладне мистецтво – це ключ до розуміння багатьох проблемних питань, вивчення історії, традицій, національної самобутності, естетичного досвіду і духовних потреб людини. Воно відіграє особливу роль у національно-патріотичному, художньо-естетичному вихованні школярів і студентів. Окрім цього програмою другого семестру передбачено вивчення традицій українського іграшкарства з різних матеріалів (дерева, глини, сиру, соломи, тканин), художньо-оздоблювальні роботи, принципи оформлення шкільних приміщень, матеріально-технічне забезпечення кабінету образотворчого мистецтва, використання ТЗН та інше.

На завершальному етапі вивчення дисципліни програмою передбачено вивчення методики навчання образотворчого мистецтва в початкових класах. В ньому розглядаються: структура і типи уроків з образотворчого мистецтва, міжпредметні зв'язки і дидактичні принципи навчання. Детально розроблена методика таких видів робіт як малювання на теми, ілюстрування літературних творів, малювання з натури, ліплення, декоративне малювання, методика проведення бесід, позакласна і позашкільна робота з образотворчого мистецтва, облік успішності і критерії оцінювання зображувальної діяльності, психолого-педагогічні і композиційні особливості малюнків дітей молодшого віку та інше.

Форма підсумкового контролю.

Екзамен.

Викладач: кандидат мистецтвознавства, доцент Гнатюк М. В.

Назва дисципліни: **Музичне виховання з методикою навчання**

Мета: оволодіння студентами теорією і практикою музичного виховання учнів молодшого шкільного віку на уроках музики та в позаурочний час.

Завдання вивчення дисципліни: дати студентам знання теоретичних основ сучасної методики музично-виховної роботи у початкових класах, розкрити методологію її здійснення; забезпечити професійну практичну підготовку майбутніх педагогів до здійснення естетичного виховання учнів засобами музичного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- концептуальні засади сучасної системи музичного виховання дітей;
- структуру програми з музики для учнів 1–4 класів;
- специфіку уроку музики, його типи, вимоги до проведення;
- суть поняття музична культура особистості;
- особливості музичного розвитку учнів початкових класів;
- психологічні основи музичного сприймання, специфіку його прояву у дітей молодшого шкільного віку;
- методологію здійснення педагогічного керівництва музичною діяльністю на уроці;
- виховні і освітні функції музичного мистецтва;
- мету, завдання, основні принципи програми «Музика» для загальноосвітніх шкіл;
- сучасні вимоги до уроку музики в школі;
- прийоми формування вокально-хорових навичок;
- методику проведення слухання-сприймання музики.

вміти:

- аналізувати сучасний стан музично-виховної роботи з дітьми;
- характеризувати теми уроків музики;
- планувати, структурувати урок музики;
- оцінювати рівні розвитку музичної культури особистості;
- розкривати психологічні механізми музичного сприймання;
- здійснювати педагогічне керівництво процесом слухання-сприймання музики, формування вокально-хорових навичок;
- складати план-конспект проведення уроку музики;
- аналізувати музичні твори з програми «Музика» (початкові класи);
- провести слухання музики, використовуючи методи активізації музичного сприймання.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Загальні питання музичного виховання в загальноосвітній школі.

Тема 2. Провідна роль вчителя музики в музично-естетичному вихованні школярів.

Тема 3. Структура уроку музики.

Тема 4. Особливості та специфіка проведення уроків музики в молодших класах.

Тема 5. Вокально-хорова робота на уроках музики.

Тема 6. Музичне сприймання як складний процес на уроці музики.

Тема 7. Етапи проведення слухання музики на уроці.

Тема 8. Прийоми контролю та оцінка знань учнів на уроках музики.

Тема 9. Позакласна та позашкільна робота вчителя музики.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

К.м-ва Обух Людмила Василівна.

Назва дисципліни: **Основи ритміки і хореографії з їх методикою**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2, рік; 4, семестр

Мета вивчення курсу – освоєння танцювальних вмінь з музичним супроводом та оволодіння методикою проведення хореографічних занять у початкових класах.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами теоретичних і практичних питань ритмічного, естетичного та фізичного виховання учнів засобами хореографічного мистецтва;

- опанування базовими основами ритміки та хореографії, навичками постановки дитячих танців по запису, що дозволить майбутнім вчителям грамотно використовувати засоби ритмічного та хореографічного мистецтва.

- формування професійно-педагогічних знань в організації та проведенні всіх форм ритмічної та хореографічної роботи з дітьми молодшого шкільного віку;

- забезпечення ефективності виховання студентів засобами ритмічного та хореографічного мистецтва;

- розвиток відчуття ритму, пластичності, музичного слуху та пам'яті, координації руху тіла, удосконалення фізичних можливостей людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: суть, мету й завдання ритмічного та хореографічного виховання дітей молодшого шкільного віку; специфічні методи навчання на заняттях з музичної ритміки та хореографії; методику навчання танцювальним елементам; основні базові ритмічні та хореографічні рухи; засоби музичної і хореографічної грамоти;

вміти: розробляти комплекси танцювальних вправ з музичним супроводом; використовувати підготовчі вправи та ігри; вміло підбирати танцювальні елементи в народних та рухливих іграх; складати комплекси з ритміки; сприймати танець, як творчу діяльність, засіб фізичного розвитку й спілкування;

практично виконувати: різновиди ходьби і бігу; стрибки кроком, скачок, закритий та відкритий; рівноваги, хвилеподібні рухи; вправи хореографії біля опори та на середині; махові, колові, пружні вправи, вправи у рівновазі; елементи танців.

Викладацький склад: Павелко Роксолана Олегівна
спеціаліст другої категорії

Тривалість: 1,50 кредитів ECTS / 54 годин — 18 тижнів; 2 години на тиждень

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Навчальна дисципліна: **Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання**

Статус: вибіркова

Рік: 4, семестр: 7

Мета: засвоєння теоретичних основ з основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання, набуття фахових умінь і навичок, спеціальних здібностей: художньо-образного мислення; конкретності акторського бачення; емоційно-образного рішення; акторської майстерності. Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати основні тенденції сценічного та екранного мистецтва в Україні і світі; порядок розробки і створення ролі; прийоми та специфіку сценічної майстерності; національні й міжнародні стандарти та правила їх застосування; фахові вимоги до представників творчих професій; вміти орієнтуватися в тенденціях розвитку сценічної майстерності в Україні і світі; визначити основні елементи роботи над роллю від задуму до кінцевого втілення; аналізувати літературні твори; використовувати практичні навички для втілення сценічного задуму.

Тривалість: 54 год.

Форма контролю: залік

Назва дисципліни: **Теорія та методика виховної роботи**

Статус: нормативна.

Рік, семестр: 2, рік; 3,4 семестр

Мета вивчення курсу.

Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомити студентів – майбутніх учителів початкових класів із теоретичними основами виховної роботи, практичними вміннями та навичками, необхідними для успішного виховання молодших школярів в умовах модернізації освітньо-виховної системи;

Завдання курсу.

Створення цілісної системи виховної роботи та підбір найоптимальніших засобів, технологій, методів, прийомів, форм виховного впливу проводиться з метою:

- усебічного вивчення дитини, збереження її фізичного та психічного здоров'я;
- формування високих інтелектуальних здібностей, розвитку світогляду;
- організації процесу самовиховання;
- координації зусиль педагогів, батьків і громадськості.

Короткий зміст курсу.

Сутність національного виховання як цілісної системи формування особистості молодшого школяра.

Методи виховного впливу педагога на вихованця.

Форми виховної роботи у ЗОШ 1 ступеня.

Технологія колективного творчого виховання.

Виховна робота з дітьми початкової школи.

Викладацький склад: Довбенко Світлана Юріївна. Кандидат педагогічних наук спеціаліст двищоїкатегорії, викладач -методист

Тривалість: 5 кредитів ECTS / 216 годин — 17 тижнів; 2 години на тиждень 3 семестр, 18 тижнів; 3 години на тиждень 4 семестр,

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни: Народознавство

Метою навчання предмета «**Народознавство**» є розширення та поглиблення знань студентів щодо етапів розвитку народознавства, сутності теоретичних засад формування етнокультурознавчих знань молодших школярів, оволодіння методикою організації і проведення позаурочних заходів народознавчої тематики в початковій школі та реалізації етнокультурознавчої лінії змісту навчання.

Головними **завданнями** курсу є :

теоретичні:

етнографія українського народу; теорія і роль фольклору, основи країнознавства, родознавства, народних промислів, видатні постаті та історичні події нашого краю.

методичні:

ознайомити майбутніх вчителів початкових класів з культурою та побутом народу України;

прищепити навички та вміння працювати з історичним українським народознавством, творчо його застосувати на уроках у початковій школі;

практичні:

ознайомити студентів з передовим педагогічним досвідом народознавчої практики в початковій школі;

оволодіти практичними вміннями і навичками роботи з етнокультурознавчим матеріалом;

пізнавальні:

ознайомити майбутніх вчителів початкових класів з українською національною символікою, оберегами, звичаями, традиціями;

формувати почуття національної гідності та самосвідомості, любов до рідного народу, його історії, традицій, звичаїв та обрядів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

питання вивчення народознавства в школі;

загальні складові етнокультурознавчої лінії змісту навчання в початкових класах;

методику формування народознавчих знань учнів початкової школи.

Студенти мають **володіти:**

методикою проведення уроків та факультативних занять з метою реалізації етнокультурознавчої лінії змісту навчання;

методами й прийомами ознайомлення учнів початкової школи з національною культурою українського народу, різновидами національного одягу, посуду, їжі, оберегів, прислів'їв, приказок, народних ігор, казок.

Форма підсумкового контролю.

Залік

Викладач. Сороколита Ольга Володимирівна

Назва дисципліни :**Політологія**

Мета вивчення курсу – вивчення сутності, характеру, закономірностей сфери політики, політичної дійсності, політичного життя особи і суспільства, ознайомлення з особливостями та закономірностями політичного процесу, функціонування політичної системи і влади, сутністю, формами і методами діяльності суб'єктів політики (політичних акторів).

Завдання курсу: • засвоєння студентами знань з історії політичної думки та теорії політичної науки; • отримання знань про категоріальний апарат, методологічні засади та методи політичної науки; • вироблення у студентів навичок виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти політологічного знання, раціонального та ірраціонального в політиці; •

отримання знань та уявлень про природу сучасних політичних процесів, сутність і різновиди політичних систем та режимів; • набуття досвіду критичного оцінювання різноманітних теоретичних підходів та шкіл, що існують в політології; • добуття навичок для практичного застосування теоретичних знань з аналізу політичних процесів та явищ в Україні та інших державах.

Короткий зміст курсу. У результаті опанування дисципліною студенти повинні знати: • історію зародження і розвитку політології, її основні теоретичні засади; • предмет політології, структуру політичної науки; • інструментарій політології: методи, принципи, функції, закони; • структурні елементи політики, політичної влади, політичної системи; • критерії типологізації держав, політичних режимів, політичних, партійних, виборчих систем, політичної еліти, політичного лідерства, політичної культури, етнонаціональних процесів; • особливості функціонування політичних систем різних держав світу та України зокрема; • закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства; • основних учасників міжнародних відносин. Уміти: • використовувати теоретичні знання на практиці; • аналізувати та оцінювати конкретні політичні ситуації; • грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі; • визначати переваги та недоліки різних типів виборчих систем; • орієнтуватися в прийомах, методах і засобах формування та створення у суспільній свідомості відповідних іміджів реальних суб'єктів політики; • розпізнавати політичні ідеології за їхніми базовими положеннями; • встановлювати сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин; • самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, писати політологічне есе, повідомлення, робити доповідь на конференцію, круглий стіл, готувати відповідь на семінарське заняття. Зміст курсу включає такі теми: 1. Політологія як система знань про політику. Політична влада. 2. Політична система суспільства. 3. Держава в політичній системі суспільства. 4. Політичні партії і партійні системи. 5. Політична еліта та політичне лідерство. 6. Етнонаціональна політика. 7. Політична культура, політична свідомість, політична ідеологія. 8. Вибори та виборчі системи. 9. Світова політика та міжнародні відносини.

Викладацький склад: Максимець Б.В.

Форма підсумкового контролю. «Початкова освіта» – диференційований залік

Назва дисципліни: **Програмне забезпечення ЕОМ**

Статус: вибіркова

Рік: 3,4; семестр: 6,7,8,9.

Мета: формування базових знань щодо можливостей організації та обробки інформації за допомогою сучасних програмних засобів обробки електронної офісної інформації. В межах дисципліни розглядаються

принципи організації та обробки електронної інформації за допомогою текстових процесорів, електронних таблиць, графіки, презентацій, баз даних.

Завдання: навчити студентів орієнтуватися у сучасних програмних засобах обробки електронної офісної інформації, їх можливостям, навичкам роботи з ними; сформувати у студентів систему знань, вмінь та навичок, необхідну для ефективного використання комп'ютерної техніки та засобів сучасних інформаційних технологій у своїй майбутній діяльності

Викладацький склад: Дудка О.М., Никорак Я.Я.

Тривалість: 6 кредитів ЄКТС, 324 год.

Форма контролю: екзамен

Навчальна дисципліна: **Основи алгоритмів та дискретна математика**
Статус: вибіркова

Рік: 4, семестр: 7,8

Мета: є засвоєння студентами теоретичних знань з основ дискретної математики та практичних навичок розв'язування певних задач та оперування з відповідними структурами при побудові програмних продуктів. Завдання: формувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для засвоєння курсу програмування, побудови дискретних математичних моделей реальних об'єктів, проектування систем обробки інформації з використанням алгебричного підходу, розробки ефективних алгоритмів та їх аналізу; навчити використовувати апарат дискретної математики для розв'язування практичних задач, що пов'язані з розробкою програмних комплексів для ЕОМ та створенням алгоритмів вирішення прикладних проблем. Тривалість: 6 кредитів ЄКТС, 324 год.

Форма контролю: зал

Назва дисципліни: **Основи програмування**

Метою курсу є отримання студентами теоретично-прикладних знань про засоби та методи алгоритмізації та структурного програмування, що використовуються при розробці програм для розв'язання обчислювальних задач.

Мета курсу досягається через практичне оволодіння студентами навичками роботи з прикладним програмним забезпеченням загального та навчального призначення, ознайомлення з функціональним призначенням основних пристроїв комп'ютера та принципами їх будови і дії

Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

формування у студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті;

поняття інформаційної моделі задачі;

поняття неформальної моделі задачі;
основні вказівки навчальної алгоритмічної мови;
основні елементи однієї з мов програмування – алфавіт, числа, рядки, описи, ідентифікатори, оператори, величини, операції;
типи даних у мові програмування, набір функцій та операцій, допустимих для кожного з типів даних;
принципи побудови опису програми мовою програмування;
сутність вказівки надання значень; призначення та правила описування вказівок розгалуження й повторення; звернення до алгоритмів; поняття про алгоритми-процедури й алгоритми-функції;
особливості використання табличних і рядкових величин;
В результаті вивчення курсу студент повинен знати:
визначення вхідних даних і результатів;
формування поняття алгоритму та його властивостей;
способів та форм подання алгоритму;
основні базові структури алгоритмів;
сутність методу послідовного уточнення алгоритму;
основні ідеї та принципи технології структурного програмування;
порядок складання алгоритмів і програм;
правила запису структурованих алгоритмів і програм;
вміти:
застосовувати різні форми опису алгоритмів і переходити від однієї форми опису алгоритмів до іншої;
визначати тип величини, описувати її навчальною алгоритмічною мовою та мовою програмування;
використовувати прості й складені умови при побудові алгоритмів і програм;
застосовувати метод послідовних уточнень при побудові алгоритмів і програм;
описувати алгоритми розв'язання задач різних типів навчальною алгоритмічною мовою та мовою програмування;
складати й реалізовувати найпростіші лінійні, розгалужені, циклічні алгоритми на опрацювання табличних і рядкових величин, графічної інформації, на використання допоміжних функцій і процедур;
розробляти та налагоджувати програми на комп'ютері.

Форма підсумкового контролю

Залік

Викладач.

Василів Микола Миколайович

Назва дисципліни: **Сучасні інформаційні технології в початковій школі**

Основна мета курсу полягає у формуванні методичної культури майбутнього вчителя початкової школи, який зможе організувати урок інформатики у своєму класі.

Завдання курсу:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студентів;
- оволодіння студентами дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни; усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; розвиток умінь у майбутніх педагогів до моделювання навчально-виховного процесу уроків письма;
- формування готовності у студентів до творчої активності в професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні тенденції інформатизації освіти,
- вимоги до вчителя початкових класів в інформаційному суспільстві,
- правила та норми роботи молодшого школяра з комп'ютером,
- основні способи використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй професійній діяльності.

Уміти:

- організувати урок інформатики;
- планувати навчальний процес з інформатики, вибирати організаційні форми й методи, адекватні змісту матеріалу, що вивчається;
- використовувати програмну підтримку курсу й оцінювати її методичну доцільність;
- розуміти місце і значення методики навчання в професійній підготовці вчителя інформатики в початковій школі;
- володіти методикою викладання окремих тем і питань шкільного курсу.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Викладач: Стамбульська Т.І.

Навчальна дисципліна: Англійські терміни в інформатиці

Рік, семестр: 3, рік; 6, семестр

Мета: формування у студентів розвивального практикуючого навчання, яке передбачає розвиток студента як особистості для самостійного набуття знань і досвіду практичного використання інформаційних технологій для розв'язання задач у повсякденному житті та застосування їх у різних сферах людської діяльності, формування мотивації до навчання протягом всього життя. В межах дисципліни розглядаються принципи організації та обробки електронної інформації за допомогою текстових процесорів, електронних таблиць, графіки, презентацій, баз даних.

Завдання: формування в студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті; розвиток в студентів уміння самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, використовувати електронні засоби обміну даними; формування в студентів уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології з метою ефективного розв'язання різноманітних завдань щодо отримання, обробки, збереження, подання інформації, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю в умовах інформаційного суспільства.

Викладацький склад: Дудка О. М., спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук наук.

Назва дисципліни: **Основи інтернет**

Статус: вибіркова

Рік: 3; семестр: 6.

Мета: формування важливої складової інформаційної культури студентів – знань та вмінь, необхідних для повноцінного та ефективного використання світового інформаційного простору. Розвинення в студентів уміння знаходити й систематизувати необхідну інформацію, спілкуватися за допомогою електронних засобів обміну інформацією, використовувати й самостійно освоювати сучасні програмні засоби, формування у студентів теоретичної бази, необхідної для подальшого самостійного освоєння Інтернет-простору, та розширення світогляду.

Завдання: є набуття студентами знань щодо ознайомлення з особливостями побудови інформаційних систем та їх специфікою, вивчення правил роботи глобальних інформаційних системах та набуття студентами практичних навичок щодо роботи в глобальній мережі Internet; використання глобального інформаційного простору задля пошуку потрібної інформації, розміщення своєї інформації в глобальній мережі та розв'язання різних завдань за допомогою глобальної мережі Internet.\

Викладацький склад: Никорак Я.Я.

Тривалість: 1,5 кредитів ЄКТС, 81 год.

Форма контролю: залік

Назва дисципліни: **Класичний танець**

Мета: фізичне та художньо естетичне виховання майбутніх педагогів шляхом набуття хореографічних знань, умінь та навичок.

Завдання - оволодіння методикою педагогічної, постановочної і репетиційної роботи в сфері класичного танцю в

дитячому хореографічному колективі; гармонійний фізичний і естетичний розвиток студентів; виховання музикальності; розвиток ритмічності і емоційної виразності танцювальних рухів, відчуття характеру музики; орієнтуватися в методиці викладання як окремих рухів і комбінацій так і уроку танцю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- хореографічну термінологію, назви рухів, танцювальних елементів, вправ і фігур;

- функції, які виконує та чи інша вправа класичного екзерсису;

- порядок виконання вправ класичного тренажу;

- музичний розмір та характеристику музичного супроводу;

- вихідне положення та припарасйон кожної вправи екзерсису;

- структуру уроку класичного танцю і окремих його частин;

- роль і місце класичного танцю в системі професійної підготовки.

вміти:

- виконувати рухи біля станка та на середині залу;

- володіти методикою виконання елементарних рухів класичного танцю в позах;

- виконувати стрибки в елементарних позах;

- складати комбінації екзерсису біля станка;

- володіти методикою виконання рухів і вправ.

5. Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

Павелко Роксолана Олегівна.

Назва дисципліни: **Теорія і методика сучасного танцю**

Мета: засвоєння студентами основ сучасного хореографічного мистецтва, оволодіння навичками виконання танцю, координацією рухів, фізична підготовка студента, виховання пластичної культури тіла, органічності, вільності руху.

Завдання – оволодіти методикою виконання сучасних стилів: джаз-модерн, диско, хіп-хоп, європейської та латиноамериканської програм. В ході вивчення курсу передбачено практичні заняття та позааудиторна самостійна робота студентів. Це дозволяє вивчити питання з історії виникнення, розвитку сучасної хореографії, оволодіти практичними навичками та вмінням виконання хореографічних комбінацій сучасної хореографії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- назви вивчених танців, коротку характеристику та методику їх виконання;

- витоки та походження вивчених танців.

вміти:

- згідно з навчальними вимогами виконувати базові рухи, комбінації;
- визначати особливості темпу, ритму, стилю базових елементів та танцювальних варіацій;
- швидко засвоювати композиції, задані викладачем;
- володіти добре розвинутою увагою;
- відмінною музичною та хореографічною пам'яттю.

Форма підсумкового контролю.

Екзамен.

Викладач.

Павелко Роксолана Олегівна.

Назва дисципліни: **Народно-сценічний танець**

Мета: фізичне та художньо-естетичне виховання майбутніх педагогів шляхом набуття хореографічних знань, умінь та навичок народно-сценічного танцю; відображення музичних творів танцювальними рухами в поєднанні з педагогічними методами роботи з дітьми.

Студенти повинні вміти:

- грамотно виконувати вправи біля станка;
- володіти технікою виконання рухів українського, російського, польського, молдавського, італійського, угорського та інших танців;
- свідомо і невимушено пересуватися у сценічному просторі;
- емоційно, пластично, сценічно, артистично сприймати і відтворювати музичний і хореографічний матеріал;
- відтворювати фольклорні особливості, національного колориту та стилю під час виконання елементів, фігур, комбінацій та етюдів народно-сценічного танцю.

Мета: освоєння танцювальних вмінь з музичним супроводом та оволодіння методикою проведення хореографічних занять у дошкільних закладах. Підготовка студентів до оволодіння основами ритмічної і хореографічної майстерності, методикою навчання рухів, постановкою хореографічних номерів у дошкільних групах.

3. Завдання курсу.

Завдання – сформулювати у студентів уявлення про багатогранність народно-сценічного танцю; гармонійний фізичний і естетичний розвиток студентів; виконання виконавських навичок при вивченні танців різних народів світу;

розвиток координації, пластичності та емоційної виразності; вироблення вміння рухатись по площині залу в різноманітних малюнках і ракурсах; виховання культури виконання рухів з точною передачею манери того чи іншого танцю; виховання музикальності; прищеплення навичок

ансамблевого виконання; розвиток навиків побудови уроку, побудови комбінацій, етюдів в характерах танців різних народів світу

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- усі позиції ніг та позиції і положення рук;
- основні принципи постановки корпусу, ніг, голови;
- послідовність вправ та методику виконання кожної вправи біля станка;
- хореографічну термінологію, назви рухів, танцювальних елементів, вправ;
- основні рухи, характерні особливості та манеру виконання українського, російського, польського, молдавського, італійського, угорського та інших танців;
- різницю і відмінність при виконанні танців різних народів світу;
- видатних діячів хореографічного мистецтва та найбільш відомі професійні танцювальні колективи України;

вміти:

- грамотно виконувати вправи біля станка;
- володіти технікою виконання рухів українського, російського, польського, молдавського, італійського, угорського та інших танців;
- свідомо і невимушено пересуватися у сценічному просторі;
- емоційно, пластично, сценічно, артистично сприймати і відтворювати музичний і хореографічний матеріал;
- відтворювати фольклорні особливості, національного колориту та стилю під час виконання елементів, фігур, комбінацій та етюдів народно-сценічного танцю.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

Павелко Роксолана Олегівна.

Назва дисципліни **Історико-побутовий танець.**

Мета: формування теоретичних знань з історії хореографічного мистецтва, умінь проводити ґрунтовний аналіз професійної діяльності балетмейстерів і танцівників та умінь дати професійну оцінку творам різних жанрів, різних епох.

Завдання – ознайомити студентів з еволюцією балетного мистецтва; навчити чітко визначати особливості та характеризувати балетне мистецтво різних країн певної епохи; навчити характеризувати діяльність видатних балетмейстерів і танцівників певної епохи; виробити вміння історичного підходу до певної хореографічної події, стильового чи жанрового явища, конкретного хореографічного твору; розвиток здібностей до творчого й логічного аналізу складних явищ суспільного життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- витоки та епохи розвитку хореографічного мистецтва;
- систему формування і розвитку класичного, народного, сучасного танцю;
- процес становлення світового хореографічного мистецтва та шляхи розвитку української національної хореографії;
- основні вимоги та виразні засоби танцю;
- особливості основних мистецьких стилів у хореографії;
- відомості балетмейстерів та танцівників світового та вітчизняного хореографічного мистецтва, їх здобутки.

вміти:

- проводити ґрунтовний аналіз професійної діяльності балетмейстерів і танцівників;
- давати професійну оцінку творам різних жанрів різних епох;
- характеризувати діяльність видатних балетмейстерів і танцівників певної епохи;
- визначити особливості та характеризувати балетне мистецтво різних країн певної епохи.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач

Павелко Роксолана Олегівна.

Назва дисципліни :**Мистецтво-балетмейстера**

Мета: підготовка студентів до самостійного керування та створення репертуару в дитячих хореографічних колективах з врахуванням специфічних завдань, умов і контингенту учасників колективу різних типів і видів танцювального мистецтва, підготовка висококваліфікованих керівників дитячих хореографічних колективів.

Завдання курсу.

Завдання – студенти повинні вміти раціонально використовувати методи та прийоми роботи з дітьми, вміти вести планомірну та репетиційну роботу, застосовувати придбані в процесі навчання знання на практиці; студенти повинні навчитися створювати власні етюди та танцювальні номери які б відповідали всім нормам та законам драматургії; вироблення умінь, навичок і бажання самостійного навчання, оволодіння новою інформацією, уміння використовувати здобуті знання на практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- Сферу творчої діяльності балетмейстера.
- Еволюцію балетмейстерської творчості.

- Творчі концепції балетмейстерів минулого та значення їх діяльності у розвитку хореографічного мистецтва.
- Поняття «ідея», «тема», «сюжет», «лібрето» та їх втілення в хореографічному творі.
- Основні закони драматургії хореографічного твору.
- Змістовний зв'язок танцю з метроритмічною структурою та формою музичного твору.
- Принципи роботи з хореографічним текстом та малюнком .
вміти:
- Підбирати та аналізувати музичний матеріал для постановки номера.
- Створювати хореографічний текст.
- Використовувати малюнки для переміщення виконавців на сценічній площадці.
- Підпорядковуватись при створенні хореографічного номеру законам драматургії.
- Планомірно проводити репетиційну роботу.
- Здійснювати постановку танцю за записом.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

Павелко Роксолана Олегівна.

Назва дисципліни **Основи теорії музики і сольфеджіо.**

Мета: розвиток у студентів музичних знань та вмінь; формування навичок практичної роботи з розвитку музичних здібностей дітей в умовах навчального закладу. Опанування студентами основних видів роботи (написання музичного диктанту, читання з листа одноголосих прикладів, вправи з теорії музики, слуховий аналіз. Стимулювання творчої активності студентів (створення вокальних вправ, музичних ігор тощо). Вивчення методичної літератури.

Завдання – забезпечити студентів теоретичною і методичною базою, яка дасть можливість емоційно-усвідомлено сприймати музику, навчатися орієнтуватися в її окремих виражальних засобах, жанрах та стилях; розвиток музично-аналітичної уяви й уміння цілісної орієнтації в музично-художньому потоці; формування практичних навичок; формування музично-ритмічних відчуттів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- нотну грамоту, основні засоби музичної виразності;

- будову простих інтервалів, тризвуків, їх обернення та визначення;
- схеми тактування простих розмірів;
- тональності, паралельні тональності, будову мажорної та мінорної гам;
- інтервали: прості, складені, їх будову, консонанси, дисонанси;
- акорди, основні види тризвуків та їх обернення.

вміти:

- будувати гами від звуку: мажорні і мінорні, записати ключові знаки альтерації;
- запис і читка нот у басовому ключі, на додаткових лініях;
- визначати розмір, розтавити тактові риси;
- аналізувати прості інтонаційні приклади;
- визначати тональність, лад, мелодичні зміни, ритмічні особливості;
- будувати і визначати інтервали;
- читка з листа;
- визначати на слух ладові особливості мелодії.

Короткий зміст курсу.

Тема 1. Музична грамота. Звук. Нотне письмо.

Тема 2. Ритм і метр.

Тема 3. Лад. Тональність. Гами.

Тема 4. Інтервали.

Тема 5. Акорди.

Тривалість: 1.5 кредитів ЕСТС, 81 година

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-залік.

Форма підсумкового контролю.

Залік.

Викладач.

К.м-ва Обух Людмила Василівна.

Навчальна дисципліна: **Практичний курс англійської мови**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3,4 рік; 5,6,7,8 семестр

Мета: Загальною метою викладання та вивчення ПКМ є підготовка студентів до ефективної комунікації у їхньому академічному та професійному оточенні. Тому навчальна програма передбачає, що комунікативні мовні компетенції будуть формуватися для адекватної поведінки в реальних ситуаціях академічного та професійного життя,

характерних для студентів педагогічних спеціальностей. Навчальна програма ПКAM є професійно зорієнтованою і базується на вміннях загального і професійного характеру. Ці вміння проявляються у різних типах мовленнєвої поведінки.

Завдання: Залучати студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей. Допомогати студентам у формуванні загальних компетенцій з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювати впевненість студентів як користувачів мови, а також їх позитивне ставлення до вивчення мови. Сприяти становленню критичного самоусвідомлення та вмінь спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється. Досягати широкого розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій.

Викладацький склад: Познанський Р. В., спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук.

Тривалість: 9 кредитів ECTS/324 години.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – екзамен

Навчальна дисципліна: **Країнознавство**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік; 7,8 семестр

Мета: оволодіння сукупністю знань про історію, географію, суспільний лад, політичну систему та економічний розвиток, освіту, культуру і туризм країн, найбільш привабливих у туристичному аспекті; забезпечення студентам фундаментальних знань про виникнення та розвиток культури англослов'янських та інших країн світу.

Завдання: ознайомити студентів з історією, географією, основними туристичними атракціями, культурою та способом життя країн, найбільш привабливих у туристичному аспекті; сформуванню у студентів уявлення про корелятивні зв'язки у розвитку мовної та культурної систем; розкрити основний туристичний потенціал країн, що вивчаються; розвинути у студентів навички презентації іноземною мовою.

Викладацький склад: Познанський Р. В., спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук.

Тривалість: 4 кредити ECTS/216 годин.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль – залік

Навчальна дисципліна: **Методика навчання англійської мови у початкових класах.**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 5 семестр

Мета викладання дисципліни:

формування у студентів достатньої методичної компетенції вчителя, тобто сукупності методичних знань, навичок, вмінь та індивідуальних, суб'єктних і особистих якостей майбутніх вчителів. Ця компетенція функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, мотивувати, досліджувати та контролювати процеси навчання, освіти, виховання та розвитку школярів у класній і позакласній роботі з англійської мови,

формування у студентів білінгвальної (рідної й іншомовної) методичної компетенції.

Завдання вивчення дисципліни:

- Показати головні компоненти теорії сучасного навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах;
- ознайомити з теоретичними основами методики навчання іноземних мов;
- розвивати навички та вміння навчальної роботи з формування іншомовної комунікативної компетентності учнів на основі програми з іноземної мови;
- ознайомити студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов в нашій країні та за кордоном;
- Забезпечити формування у студентів умінь реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвиваючу, освітню, гностичну, конструктивно-плануючу, організаторську функції;
- навчити ефективної підготовки до уроку іноземної мови як основної форми організації навчального процесу навчити раціонального планування навчального процесу, у тому числі, уроку як одного з його компонентів;
- навчити ефективного застосування методів, прийомів та засобів навчання відповідно до етапу навчання;
- навчити студентів аналізувати нормативні документи з викладання іноземної мови, навчально-методичні комплекси з англійської мови;
- ознайомити студентів з методами дослідження в методиці навчання іноземних мов та практикою їх застосування під час практичної роботи в школі (протягом педагогічної практики в середніх навчальних закладах).
- сформувані у студентів умінь здобувати декларативні знання з друкованих джерел – носіїв фахових знань та застосовувати набуті знання в практиці роботи (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і ін.), навчити творчого аналізу чинних підручників іноземних мов та

сформувати навички ефективного застосування їх у навчальному процесі

- сформувати у студентів уміння критично опрацьовувати наукові джерела, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Викладацький склад: Процишин Н. А.

Тривалість: 3.0 кредитів ЕСТС, 54 години - 9 тижнів, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-залік.

Навчальна дисципліна: **Англійська література**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7/8 семестр

Мета викладання дисципліни:

послідовне і всебічне вивчення літературного життя Англії, у всій сукупності її явищ і фактів, формування уявлення про англійську художній літературі в конкретному різноманітті її проявів і в її послідовному розвитку, дослідження та вивчення характерних особливостей історичного розвитку та періодизації англійської літератури, її жанрів, що формувались у різні історичні періоди і особливостей їхнього впливу на формування моралі та культури, вивчення естетично-філософських засад епох, найважливіші стилі, найвідоміші постаті літературного процесу та знакові твори.

Завдання вивчення дисципліни:

- знайомство з історією становлення літературної традиції в Англії
- аналіз літературного процесу в контексті культурно-історичної ситуації
- виявлення закономірностей взаємодії загальних тенденцій, національного і індивідуального початку в літературному процесі, що протікає в рамках англійської літератури
- характеристика творчості найбільш видатних англійських письменників
- поглиблення теоретико-літературної компетенції студентів і формування навичок професійного читання
- формування погляду на англійську літературу як на складову частину світової культури.
- робота з низкою літературознавчих статей, в результаті якої студенти освоюють обраний автором шлях розбору твору; осмислюють його суспільно-філософські та естетичні позиції; пошуки і вирішення актуальних проблем,

поставлених в цьому творі; прийоми поєднання в критичному тексті власних роздумів автора з цитатно і внетекстовою матеріалом.

- формування у студентів навички аналізу досліджуваного художнього твору.

Викладацький склад: Процишин Н. А.

Тривалість: 1.5 кредитів ЕСТС, 108 годин-18 тижнів.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-залік.

Навчальна дисципліна: Дитяча англійська література

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Мета викладання дисципліни:

залучення школярів до найвищих досягнень світової літератури і культури, загальнолюдських і національних духовних цінностей, виховання естетичного смаку, високої читацької і загальної культури, вироблення імунітету проти низькопробних явищ масової культури;

розвиток дитячої особистості засобами читацької діяльності, формування читацької компетентності молодших школярів, яка є базовою складовою комунікативної і пізнавальної компетентностей, ознайомлення учнів з дитячою літературою як мистецтвом слова, підготовка їх до систематичного вивчення курсу літератури в основній школі; вивчення історії літератури, що адресована дітям, а також літератури, що від початку дітям не призначалася, проте згодом увійшла в коло дитячого читання, з'ясування місця поняття „дитяча література" в теоретико-літературному дискурсі та спроможність сучасного літературознавства визначити його іманентні ознаки, посилення інтересу дітей через знайомство з іншою національною культурою через фольклорний матеріал, літературні тексти для кращого розуміння тонкощів його вживання, розширення кругозору, необхідності поважного ставлення до інших народів і їх культурі, дослідження та вивчення характерних особливостей історичного розвитку та періодизації англійської літератури, її жанрів, що формувались у різні історичні періоди і особливостей їхнього впливу на формування моралі та культури,

Завдання вивчення дисципліни:

- підвищити рівень теоретичної та культурної підготовки студентів;
- поглибити знання студентів з літератури країн, що вивчаються;
- навчити проводити порівняльний аналіз творів, що написані англійською та рідною мовами.
- характеристика творчості найбільш видатних дитячих англійських письменників

- поглиблення теоретико-літературної компетенції студентів і формування навичок професійного читання
- формування погляду на англійську літературу як на складову частину світової культури.
- формування у студентів навички аналізу досліджуваного художнього твору.

Викладацький склад: Процишин Н. А.

Тривалість: 1.5 кредитів ЕСТС, 54 години-18 тижнів, 3 години на тиждень.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-залік.

Навчальна дисципліна: **Передовий досвід та авторські методики навчання англійської мови в початкових класах**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Мета викладання дисципліни:

Мета викладання дисципліни – формування у студентів достатньої методичної компетенції вчителя. Методична компетенція – це сукупність методичних знань, навичок, умінь та особистих якостей майбутніх вчителів. Ця компетенція функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, мотивувати, досліджувати та контролювати процеси навчання, освіти, виховання та розвитку школярів у класній і позакласній роботі з англійської мови. Згідно з сучасною європейською тенденцією система методичної освіти майбутнього вчителя іноземної мови передбачає формування у студентів білінгвальної (рідної й іншомовної) методичної компетенції.

Завдання навчання дисципліни:

1. Показати головні компоненти теорії сучасного навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах.
2. Ознайомити студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов у нашій країні та за кордоном.
3. Забезпечити формування у студентів умінь реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвивальну, освітню, гностичну, конструктивно-плануючу, організаторську функції.
4. Під час лекцій та семінарських занять забезпечити оволодіння студентами декларативними та процедурними знаннями з теорії та практики методики навчання іноземних мов.
5. Навчити студентів аналізувати нормативні документи з викладання іноземної мови, навчально-методичні комплекси з англійської мови.
6. Сформувані у студентів умінь здобувати декларативні знання з друкованих джерел – носіїв фахових знань та застосовувати набуті знання в

практиці роботи (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і ін.).

7. Ознайомити студентів з методами дослідження в методиці навчання іноземних мов та практикою їх застосування під час практичної роботи в школі (протягом педагогічної практики в середніх навчальних закладах).

8. Сформувати у студентів уміння критично опрацьовувати наукові джерела, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Студент повинен знати:

- авторів, представників методів навчання іноземним мовам; принципи методів навчання іноземним мовам; основні етапи процесу навчання за цими методами.
- методологічні основи навчання іноземних мов, які зумовлюють зміст, цілі, методи, принципи;
- методи та підходи до навчання вимови, вокабуляру, граматики, слухання говоріння, читання, письма;
- основні методичні закономірності навчання предмету;
- сучасні тенденції у навчанні, способи здобуття знань з різноманітних джерел та критичного їх оцінювання;
- авторські методики в методиці навчання іноземних мов;
- виробничі функції учителя іноземної мови.

Студент повинен вміти:

- аналізувати методи навчання іноземним мовам з метою виділення основних принципів, етапів процесу навчання, позитивних і негативних сторін кожного з розглянутих методів;
- висловлюватись за змістом навчальних тем;
- реалізувати такі функції вчителя іноземної мови: комунікативно-навчальну (сформувати в учнів іншомовну мовну, мовленнєву, соціокультурну та навчальну компетенцію); гностичну (аналізувати і прогнозувати навчальну діяльність учнів, власну професійну діяльність); конструктивно-плануючу (планувати і творчо конструювати навчальний процес); організаторську (проводити уроки і позакласні заходи); освітню (забезпечити освіту учнів засобами іноземної мови); виховну (виховувати учнів через систему особистого ставлення до іншомовної культури і процес оволодіння цією культурою); розвивальну (розвивати інтелектуальну й емоційну сфери особистості учнів, їх пізнавальні й розумові здібності).

Концепція навчання іноземної мови становить сукупність узагальнених методичних положень щодо раціональної організації навчально-виховного процесу з ІМ в умовах, заданих соціальним замовленням і затверджених відповідними державними органами освіти, у різних типах навчальних закладів відповідно до кінцевих і проміжних цілей з урахуванням відповідної сітки годин, передбаченої навчальним планом.

Тривалість: 1.5 кредитів ЕСТС, 54 години-18 тижнів, 3 години на тиждень.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю-залік.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Актив — ініціативна група вихованців, яка усвідомлює вимоги керівника колективу і допомагає в організації діяльності колективу.

Атестація педагогів — комплексна перевірка, що здійснюється спеціальною атестаційною комісією з метою визначення рівня кваліфікації педагога, що дає їм змогу претендувати на присвоєння більш високого кваліфікаційного рівня.

Афект — максимально можливий за інтенсивністю емоційний короточасний стан людини (лють, жах, відчай тощо), під час перебігу якого знижується ступінь самовладання; дії та вчинки, продиктовані логікою емоцій.

Бакалавр — це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі повної загальної середньої освіти здобув поглиблену загальнокультурну підготовку, фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці — і здатний вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідних посад, у певній галузі народного господарства.

Бесіда — метод безпосереднього спілкування, який дає змогу одержати від співрозмовників інформацію, що цікавить учителя, за допомогою заздалегідь підготовлених запитань.

Благополучна сім'я — сім'я з високим рівнем внутрішньої моральності, духовності, координації та кооперації, взаємної підтримки та взаємодопомоги, з раціональними способами вирішення сімейних проблем.

Важковиховувані особи — категорія осіб, в яких під впливом несприятливих для розвитку соціальних, психолого-педагогічних та медико-біологічних умов з'являється негативне ставлення до навчання, норм поведінки, знижується або втрачається почуття відповідальності за свої вчинки.

Викладання — організація та управління вчителем пізнавальною діяльністю учнів, в результаті чого відбувається розвиток і виховання школярів.

Вихованість — комплексна характеристика особистості, враховує наявність і рівень сформованості в неї суспільне значущих якостей.

Виховання — соціальне і педагогічне організований процес формування людини як особистості.

Виховуючі ситуації — спеціально організовані педагогічні умови для формування в учнів мотивів позитивної поведінки чи подолання недоліків.

Відчуття — психічний процес, що полягає у відображенні мозком властивостей предметів і явищ, станів організму під безпосереднім впливом подразників на відповідні органи чуття.

Відповідальність — якість особистості, що характеризується прагненням і вмінням оцінювати свою поведінку з точки зору користі або шкоди для суспільства, порівнювати свої вчинки з суспільними нормами, законами.

Відставання — невиконання учнями вимог або однієї з них, наявне на одному з проміжних етапів навчального процесу.

Вікова криза — нетривалий за часом (до 1 року) період розвитку людини, що характеризується бурхливими психологічними змінами.

Віковий період — відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку і має характерні, відносно стійкі якісні особливості.

Внутрішкільний контроль — систематична, цілеспрямована перевірка адміністрацією школи роботи педагогічного колективу, окремого вчителя.

Графічні роботи — відображення знань учнів у кресленнях, графіках, діаграмах, гістограмах, таблицях, ілюстраціях, ескізах, замальовках із натури.

Громадська думка — система загальних суджень людей, яка виникає в процесі їх діяльності і спілкування та виражає ставлення до різних явищ, подій, що становлять загальний інтерес.

Громадянське виховання — формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціальне, політичне і юридичне дієздатною та захищеною.

Державна атестація студента — це визначення фактичної відповідності рівня його освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам освітньої (кваліфікаційної) характеристики.

Державний стандарт загальної середньої освіти — збір норм і положень, що визначають державні вимоги до освіченості учнів і випускників шкіл на рівні початкової, базової та повної загальної середньої освіти, а також гарантії держави щодо її здобуття.

Дидактика — галузь педагогіки, яка розробляє теорію навчання та освіти.

Дидактична мета — очікуваний, раніше запланований викладачем результат навчальної діяльності, спрямований на поліпшення засвоєння учнями знань, набуття вмінь та навичок.

Дипломна робота — індивідуальне завдання науково-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки.

Дискусія — метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок.

Диспут — вільний, жвавий обмін думками, колективне обговорення питань, що хвилюють його учасників.

Дисципліна — свідоме дотримання учнями правил і норм поведінки, чітке й організоване виконання ними своїх обов'язків, підпорядкування громадським інтересам.

Дитячі громадські організації — об'єднання громадян віком від 6 до 14 років, метою яких є діяльність, спрямована на реалізацію та захист прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів.

Диференціація в освіті — процес та результат створення відмінностей між частинами освітньої системи (підсистем).

Ділова гра — діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, взаємна критика гіпотез, їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень.

Довільне запам'ятовування — форма запам'ятовування, за якої людина ставить перед собою мету запам'ятати і використовує для цього спеціальні прийоми.

Екологічне виховання — систематична педагогічна діяльність, спрямована на розвиток у людини культури взаємодії з природою.

Екстеріоризація — процес переходу від внутрішньої, психічної діяльності до зовнішньої, предметної.

Емоції — елементарні переживання, що виникають у людини під впливом загального стану організму.

Естетична культура — сформованість у людини естетичних знань, смаків, ідеалів, здібностей до естетичного сприймання явищ дійсності, творів мистецтва, потреба вносити прекрасне в оточуючий світ, оберігати природну красу.

Естетична свідомість — форма суспільної свідомості, яка є художньо-емоційним освоєнням дійсності через естетичні сприйняття, почуття, судження, смаки, ідеали і виражається в естетичних поглядах та мистецькій творчості.

Естетичне виховання — педагогічна діяльність, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси.

Ефективність виховання — співвідношення між метою виховання і результатами, досягнутими у процесі формування особистості, соціальних груп.

Задатки — природні особливості людини, які є передумовою для розвитку індивіда.

Закономірності виховання — стійкі, повторювані, об'єктивно існуючі зв'язки у вихованні, реалізація яких сприяє ефективному розвитку особистості.

Закономірності навчання — стійкі педагогічні явища, які базуються на повторюваності фактів, навчальних дій і є теоретичною основою принципів навчання.

Заліковий кредит — це одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння кредитних модулів, або блоку кредитних модулів.

Заохочення — схвалення позитивних дій і вчинків із метою спонукання вихованців до їх повторення.

Запам'ятовування — процес пам'яті, завдяки якому відбувається закріплення нового через поєднання його з набутих раніше.

Здібності — психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності.

Зміст освіти — система наукових знань, практичних умінь і навичок, засвоєння й набуття яких закладає основи для розвитку та формування особистості.

Індивідуальність — сукупність зовнішніх та внутрішніх особливостей людини, що формують її своєрідність, відмінність від інших людей.

Інновації — нові форми організації праці та управління, нові види технологій, які охоплюють не тільки окремі установи та організації, а й різні сфери.

Інноваційний потенціал педагога — сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, яка виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність.

Інновація освіти — цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікацій мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог.

Інспектування — система державного контролю за виконанням закладами й установами освіти постанов, директив уряду в галузі освіти, навчальних планів та програм, інструкцій, наказів і розпоряджень керівних органів з одночасною практичною допомогою тим, кого контролюють, вжиттям заходів щодо запобігання й усунення недоліків.

Інтерактивна гра — метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки.

Інтеріоризація — процес перетворення зовнішніх, реальних дій з предметами на внутрішні, ідеальні.

Компетентнісний підхід — оцінка підготовленості фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня до професійної діяльності на основі наявності в них визначених стандартами компетенцій.

Компетентність — знання, уміння, навички та досвід, які формують професійні властивості фахівця на достатньому рівні для якісного виконання ним професійних функцій.

Компетенція — загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню.

Компоненти педагогічної діяльності — відносно самостійні функціональні види діяльності, кожний з яких охоплює групу умінь, необхідних для реалізації певного виду педагогічної діяльності чи педагогічного заходу.

Контроль за навчанням — постійний нагляд, спостереження і перевірка успішності знань учнів із метою отримання об'єктивної інформації про навчально-виховний процес.

Кредит — одиниця обсягу та вимірювання результатів навчання, досягнутих на певний момент виконання програми навчання, — система змістових модулів, які з урахуванням засвоєння студентами окремих навчальних елементів можуть бути засвоєні за 36 годин навчального часу.

Кредитний модуль — це закінчений обсяг інформації, яку має засвоїти студент, або закінчений обсяг навчальної діяльності, яку має виконати студент. ECTS-кредити відображають навантаження студента за відповідним курсом. Один семестр денного навчання відповідає 30, один рік — 60 кредитам ECTS, що присуджуються по завершенні періоду навчання і складання іспитів.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу — це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій і залікових одиниць (залікових кредитів), охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань і вмінь та навчальної діяльності курсанта, студента (слухача) у процесі як аудиторної, так і самостійної роботи.

Критерії — ознаки, за допомогою яких роблять висновок про рівень вихованості людини, оцінюють результати виховного впливу.

Критерії оцінювання — описи того, що має зробити особа, яка навчається, як очікується, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Культура педагогічної діяльності — рівень виконання вчителем своїх професійних обов'язків.

Курсова робота — різновид письмової домашньої роботи. Охоплює зміст усього курсу й орієнтує студента на застосування знань у практичних ситуаціях.

Лабораторна робота — вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуття практичних навичок роботи.

Лабораторні роботи — вивчення у школі природних явищ за допомогою спеціального обладнання.

Лекція — основний вид аудиторних навчальних занять, призначений для засвоєння теоретичного матеріалу; інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Метод науково-педагогічного дослідження — спосіб дослідження психолого- педагогічних процесів формування особистості, встановлення об'єктивної закономірності виховання і навчання.

Методика дослідження — комплекс методів, процедура, послідовність здійснюваних пізнавальних і перетворюючих дій, операцій та впливів, спрямованих на вирішення дослідницьких завдань.

Методична робота в школі — спеціально організована діяльність педагогічного колективу, що створює умови для підвищення майстерності педагога.

Мимовільна пам'ять — запам'ятовування та відтворення, які не мають спеціальної мети щось запам'ятати чи пригадати.

Мораль — система ідей, принципів, законів, норм і правил поведінки та діяльності, які регулюють гуманні стосунки між людьми.

Моральне виховання — виховна діяльність сім'ї, школи з формування в учнів моральної свідомості, розвитку морального почуття, навичок, умінь, відповідної поведінки.

Навчальна екскурсія — форма організації педагогічного процесу, спрямована на вивчення учнями поза межами школи і під керівництвом учителя явищ, процесів через безпосереднє їх сприймання.

Навчальна програма — документ, що визначає зміст і обсяг знань, умінь і навичок з кожного навчального предмета, зміст розділів і тем із розподілом їх за роками навчання.

Навчальний план — документ, що визначає набір навчальних предметів, які вивчають у закладі освіти, їх розподіл, тижневу й річну кількість годин, відведених на кожний навчальний предмет, структуру навчального року.

Навчальний посібник — книга, матеріал якої розширює межі підручника, містить додаткові, найновіші та довідкові відомості.

Навчання — цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої засвоюються знання, формуються уміння й навички.

Національне виховання — виховання дітей на культурно-історичному досвіді свого народу, його звичаях, традиціях та багатовіковій мудрості, духовності.

Неблагополучна сім'я — сім'я, яка через об'єктивні або суб'єктивні причини втратила свої виховні можливості, внаслідок чого в ній виникають несприятливі умови для виховання дитини.

Обдарованість — індивідуальна потенціальна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності.

Об'єкт педагогіки — сфера суспільної діяльності, основним завданням якої є виховання і навчання людини.

Органи самоврядування — демократично обрані уповноважені колективу, які допомагають педагогові здійснювати керівні функції.

Освіта — процес засвоєння систематизованих знань і формування на їх основі світогляду, розвитку пізнавальних можливостей, а також набуття

умінь і навичок для практичного застосування загальноосвітніх та професійних знань.

Освітній округ — навчально-виховне об'єднання загальноосвітніх навчальних закладів різних типів і форм власності з дошкільними, позашкільними та іншими закладами і установами, що створюється для забезпечення освітніх і культурно-освітніх потреб громадян певної території.

Особистість — соціальне зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин.

Оцінювання — сукупність методів (письмові, усні та практичні тести/екзамени, проекти і портфоліо), що використовуються при оцінюванні досягнення особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Педагогіка — наука, що вивчає процеси виховання, навчання і розвитку особистості.

Педагогічна вимога — педагогічний вплив на свідомість учнів із метою спонукати їх до позитивної діяльності або гальмування негативних дій і вчинків.

Педагогічна діяльність — вид соціокультурної діяльності, спрямованої на передачу накопичених людством культури й досвіду від старших поколінь молодшим, створення умов для їх всебічного гармонійного розвитку та підготовку до виконання певних соціальних ролей у суспільстві.

Педагогічна компетентність вчителя — інтегративна риса, що включає знання, вміння, навички, зафіксовані у кваліфікаційних вимогах, та особистісні нахили й орієнтири щодо розвитку особистісної культури, поглиблення власного досвіду, здійснення інноваційної діяльності.

Педагогічний досвід — сукупність знань, умінь і навичок, набутих у процесі безпосередньої педагогічної діяльності; форма засвоєння педагогом раціональних здобутків своїх колег.

Перевиховання — виховний процес, спрямований на подолання негативних якостей особистості, що формувалися під впливом несприятливих умов виховання.

Переконання — метод виховного впливу, за допомогою якого вихователь звертається до свідомості, почуттів, життєвого досвіду дітей із метою формування свідомого ставлення до дійсності і норм поведінки.

Підручник — книга, що містить основи наукових знань з певної навчальної дисципліни відповідно до мети навчання, визначеної програмою і вимогами дидактики.

Пізнавальна гра — метод навчання, що допомагає учневі самостійно орієнтуватися у мотивах вчинків дійової особи, обирати і втілювати зовнішні прояви її внутрішнього світу, прогнозувати педагогічний вплив.

Позакласна виховна робота — різноманітна діяльність учителів, вихователів, спрямована на виховання учнів і здійснювана в позаурочний час.

Позашкільні навчальні заклади — заклади освіти, які дають змогу дітям виявляти свої творчі здібності, одержувати додаткову освіту,

підвищувати можливості у професійному становленні та забезпечують соціальний захист.

Покарання — осуд недостойних дій та вчинків з метою їх припинення, запобігання у майбутньому.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Правове виховання — виховна діяльність сім'ї, школи, правоохоронних органів, спрямована на формування правової свідомості та правомірної поведінки дітей.

Практикум — форма навчального процесу, за якою учні самостійно виконують практичні та лабораторні роботи, застосовуючи знання, навички й уміння.

Практичні роботи — застосування знань учнями у ситуаціях, наближених до життєвих.

Предмет педагогіки — відносини, які виникають у процесі педагогічної діяльності, методи, принципи, на основі яких вона реалізується, закони і закономірності, яким вона підпорядковується як цілісний процес.

Предметні гуртки — науково-освітні гуртки, організовані з метою розширення й поглиблення знань учнів з різних предметів навчального плану школи й розвитку в них інтересу до відповідних галузей науки, художньої літератури й мистецтва, техніки тощо.

Привчання — організація планомірного і регулярного виконання дітьми певних дій з метою перетворення їх на звичні форми суспільної поведінки.

Приєм виховання — складова частина методу, що визначає шляхи реалізації вимог методів виховання.

Приєм навчання — сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу.

Принципи виховання — керівні положення, які відображають загальні закономірності процесу виховання і визначають вимоги до змісту, організації і методів виховного впливу.

Принципи навчання (дидактичні принципи) — певна система основних дидактичних вимог до навчання, дотримання яких забезпечує його ефективність.

Проблемна ситуація — психологічний стан, що виникає в результаті мисленнєвої взаємодії суб'єкта (учня) з об'єктом (навчальним матеріалом), який викликає пізнавальну потребу розкрити суть процесу або явища, що вивчається.

Проблемно-розвивальне навчання — система регулятивних принципів діяльності, цілеспрямованості та проблемності, правил взаємодії викладача та учнів, вибору і вирішення способів та прийомів створення проблемних ситуацій і вирішування навчальних проблем.

Прогнозування — передбачення ситуацій (обставин, процесів, явищ, подій), які раніше не мали місця, але можливі в перспективі.

Профільне навчання — засіб диференціації та індивідуалізації навчання, що за рахунок змін у структурі, змісті й організації освітнього процесу сприяє повнішому врахуванню інтересів, нахилів і здібностей учнів, створення умов для навчання старшокласників відповідно до їх інтересів і намірів щодо продовження освіти.

Процес навчання — спеціально організована пізнавальна діяльність, яка моделюється (визначаються цілі, завдання, зміст, структура, методи, засоби, форми) для прискореного опанування людиною основ соціального досвіду, накопиченого людством.

Психіка — здатність мозку відображати об'єктивну дійсність у формі відчуттів, уявлень, думок, інших суб'єктивних образів об'єктивного світу.

Психокорекція — діяльність, пов'язана з виправленням певної якості, формуванням бажаної поведінки, набуттям умінь та навичок, які б відповідали віковим та ситуативним нормам.

Психолого-педагогічний експеримент — метод, що забезпечує спостереження за змінами психологічних характеристик дитини в процесі педагогічного впливу на неї.

Рада школи — орган колегіального управління шкільними справами, вирішення найважливіших питань щодо удосконалення навчально-виховного процесу.

Рівень вихованості — ступінь сформованості в учня відповідно до вікових можливостей найважливіших якостей особистості, які є показниками вихованості.

Родинне виховання — це виховання дітей в родині батьками, родичами, опікунами або особами, які замінюють батьків.

Розвиток людини — процес становлення особистості, вдосконалення її фізичних та духовних сил під впливом зовнішніх і внутрішніх, керованих і некерованих чинників, серед яких найважливішими є цілеспрямоване виховання й навчання.

Розумове виховання — діяльність вихователя, спрямована на розвиток інтелектуальних сил і мислення учнів з метою прищеплення культури розумової праці.

Розповідь — образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події.

Рольова гра — імпровізоване розігрування заданої ситуації.

Самовиховання — систематична і цілеспрямована діяльність особистості, орієнтована на формування і вдосконалення її позитивних якостей та подолання негативних.

Самоосвіта — процес набуття знань у процесі самостійної роботи поза систематичним навчанням у стаціонарному навчальному закладі.

Самооцінка — оцінювання особистістю самої себе, своїх можливостей, якостей та місця серед інших людей.

Самопізнання — процес відкриття себе, пізнання свого внутрішнього світу, сильних і слабких сторін своєї особистості.

Самоповага — особисте оцінне судження, виражене в позитивному ставленні індивіда до самого себе.

Саморегуляція — здатність людини керувати собою на основі сприймання й усвідомлення актів своєї поведінки та психічних процесів.

Самоставлення — ставлення людини до самої себе.

Семінарські заняття — обговорення колективом підготовлених студентами доповідей, рефератів, повідомлень, головних питань з основного розділу (чи кількох розділів).

Сензитивність — підвищена чутливість людини у певні періоди розвитку до тих чи інших чинників.

Симуляція — метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

Совість — особлива форма самоконтролю, важливий компонент моральної самосвідомості, які виявляються у здатності самостійно формувати для себе моральні обов'язки, вимагати від себе їх виконання, оцінювати свої вчинки.

Соціалізація — процес інтеграції індивіда в суспільство, засвоєння ним соціального досвіду, системи соціальних зв'язків та відносин, на основі яких відбувається формування значущих якостей особистості.

Соціометрія — галузь соціології, яка вивчає міжособистісні взаємини у малих групах кількісними методами, зосереджуючись на внутрігрупових симпатіях і антипатіях; прикладна наука, метод вивчення структури й рівня міжособистісних емоційних зв'язків у групі.

Спадковість — здатність організму відтворювати потомство, передавати свої ознаки наступним поколінням, відновлення у нащадків біологічної подібності.

Сприймання — психічний процес відображення предметів і явищ дійсності за безпосередньої їх дії на органи відчуття, що супроводжується розумінням цілісності відображуваного.

Статеве виховання — процес засвоєння підростаючим поколінням знань про взаємини статей, формування культури поведінки і потреб керуватися у стосунках з особами протилежної статі нормами моралі.

Статут школи — сукупність норм і правил життя колективу з урахуванням його особливостей і перспектив розвитку.

Сугестивний метод — психологічний вплив на особу або групу осіб, розрахований на беззаперечне сприйняття незалежно від їх думок і волі.

Темперамент — індивідуально-типологічна характеристика людини, яка виражається в силі, напруженості, швидкості та врівноваженості перебігу її психічних процесів.

Тестування — метод діагностики із застосуванням стандартизованих запитань та завдань, що мають певну шкалу значень.

Трудове виховання — виховання свідомого ставлення до праці через формування звички та навиків активної трудової діяльності.

Увага — форма психічної діяльності людини, що виявляється в її спрямованості й зосередженості на певних об'єктах з одночасним абстрагуванням від інших.

Уміння — здатність свідомо діяти на основі засвоєних знань і навичок.

Умовивід — форма зіставлення кількох різних суджень.

Урок — логічно закінчена, цілісна, визначена в часі частина навчально-виховного процесу, за якої вчитель займається з групою учнів (у постійному складі) за певним розкладом.

Уміння — власна навчальна діяльність учня.

Уява — психічний процес створення образів предметів, ситуацій, обставин через використання наявних у людини знань в новій комбінації.

Факультатив — навчальний курс, не обов'язковий для відвідування.

Фізичне виховання — система заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я людини, загартування її організму, розвиток фізичних можливостей, рухових навичок і вмінь.

Форма організації навчання — спосіб організації навчальної діяльності, який регулюється певним, наперед визначеним розпорядком; зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя та учнів, що здійснюється у визначеному порядку і в певному режимі.

Формальна група — група, структура і діяльність якої раціонально організовані та стандартизовані згідно з точно приписаними груповими правилами, цілями і рольовими функціями.

Форми виховної роботи — варіанти організації виховного процесу, композиційна побудова виховного заходу.

Формування особистості — процес соціального розвитку молодої людини, становлення її як суб'єкта діяльності, члена суспільства, громадянина.

Характер — сукупність стійких психічних властивостей людини, які виявляються у її поведінці й діяльності.

Школознавство — галузь педагогічної науки, що досліджує принципи та організаційні засади діяльності загальноосвітніх навчально-виховних закладів, зміст і методи управління шкільною справою, особливості керівництва школою, організації її роботи.

ФАХОВЕ СПРЯМУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ

Модель професійної компетентності вихователя визначається як єдність його теоретичної і практичної готовності. При цьому педагогічні уміння групуються таким чином:

- уміння «переводити» зміст об'єктивного процесу виховання в конкретні педагогічні завдання;

- уміння будувати і приводити у рух логічно завершену педагогічну систему: комплексне планування навчально-виховних завдань;

- обґрунтований відбір змісту освітнього процесу; оптимальний вибір форм, методів і засобів його організації;

- уміння виділяти і встановлювати взаємозв'язки між компонентами і факторами виховання, приводити їх в дію;

- уміння оцінювати результати педагогічної діяльності: самоаналіз і аналіз освітнього процесу та результатів діяльності педагога;

- визначення нового комплексу домінуючих педагогічних завдань. Вивчення професійної компетентності вихователя дозволяє твердити,

що в її структурі, як правило, виділяють три найважливіші компоненти:

- загально-професійні знання та вміння (психолого-педагогічні);

- предметні знання та вміння;

- професійно важливі якості особистості вчителя.

Важливо зазначити, що для майбутніх фахівців дошкільної освіти головними цілями у навчанні дошкільників іноземної мови є:

- формування у дітей первинних навичок спілкування іноземною мовою;

- уміння користуватися іноземною мовою для досягнення своїх цілей, вираження своїх думок і почуттів в реально виникаючих ситуаціях спілкування;

- створення позитивної установки на подальше вивчення іноземних мов;

- пробудження інтересу до культури інших країн;

- виховання активно-творчого і емоційно-естетичного ставлення до слова;

- розвиток лінгвістичних здібностей вихованців з урахуванням вікових особливостей їх структури;

- децентрація особистості, або можливість подивитися на світ з різних позицій.

Важливою складовою для майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу є формування здоров'я збережувальної компетентності, яка включає:

- концептуальні основи знань про здоров'я сучасної людини, розвиток культури духовного і фізичного здоров'я;
- прищеплення здорового способу життя (психолого-педагогічні та медико-гігієнічні аспекти);
  - навички безпечної поведінки;
- культивування здоров'ятворчої, здоров'язбережувальної, життєактивної поведінки;
  - оперування знаннями про здоров'я і його складовими;
- формування в особистості ціннісного ставлення до навколишнього середовища, до людей, до самої себе;
- володіння методами комплексної оцінки стану здоров'я і системою практичних умінь та навичок, які забезпечують збереження та зміцнення здоров'я;
- використання знань про збереження і зміцнення здоров'я, про саморегуляцію і самокорекцію;
  - володіння методами і засобами надання першої допомоги;
  - здатність проводити профілактику травматизму.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Авторитарний стиль виховання - регламентація батьками поведінки дітей відповідно до стандартів.

Авторитарний стиль - контроль за поведінкою дитини відповідно до потреб її розвитку з одночасним спрямуванням її розвитку, допомогою їй, визнанням її прав і врахуванням можливостей.

Авторитет (лат. auctoritas - влада) - вплив особи, заснований на знаннях, моральних чеснотах, життєвому досвіді.

Адаптація (від лат. adaptatio (adaptare) - пристосовую) - здатність організму пристосовуватись до різних умов зовнішнього середовища.

Активність (у навчанні) - характеристика особливостей пізнавальної діяльності особистості, що полягає в усвідомленому використанні нею інтенсивних методів, засобів, форм оволодіння знаннями, вироблення вмінь і навичок.

Акселерація (лат. acceleratio - прискорення) - прискорений розвиток і збільшення антропометричних показників людини.

Аналітичні вміння - вміння аналізувати і діагностувати рівень розвитку ігрової діяльності групи загалом і кожної дитини зокрема.

Базисна довіра до світу - уявлення дитини про надійність дорослих, емоційна близькість із ними.

Бесіда - метод отримання інформації за допомогою словесного спілкування дослідника з дитиною з метою виявлення фактів, що характеризують її особистіші прояви (інтереси, знання, ставлення та ін.).

Бесіда - діалогічний метод навчання, при якому педагог шляхом постановки системи запитань підводить тих, хто навчається, до розуміння нового матеріалу чи перевіряє засвоєння ними вже вивченого.

Будівельно-конструкційні ігри - різновид творчих ігор, у яких діти відображають навколишній предметний світ, самостійно зводячи споруди і обігруючи їх.

Валеологія - наука про збереження і зміцнення здоров'я.

Вередування - скороминуші несправедливі бажання, прояви невиправданого незадоволення.

Види спілкування - вербальне, мануальне (від лат. шагша118-ручний), технічне, матеріальне, біоенергетичне.

Вимога - метод педагогічного впливу на свідомість вихованця з метою викликати, стимулювати або загальмувати окремі види його діяльності. Види вимог: вимога-прохання, вимога-довіра, вимога-схвалення, вимога-порада, вимога-натяк, умовна вимога, вимога в ігровому оформленні, вимога-осуд, вимога-недовіра, вимога-погроза.

Виховання - процес цілеспрямованого формування особистості дитини.

Виховання авторитарне - освітньо-виховна концепція, що передбачає беззастережне підкорення волі вихователя.

Виховання всебічне - виховання, яке передбачає формування в особистості певних якостей відповідно до вимог розумового, морального, трудового, фізичного й естетичного виховання.

Виховання гармонійне - виховання, яке передбачає, щоб якості складових виховання (розумового, морального, трудового, фізичного, естетичного) доповнювали одна одну, взаємно збагачувалися.

Виховання екологічне (від гр. oikos - дім, середовище і logos - учення) - набуття людиною знань у царині екології та формування в неї моральної відповідальності за збереження природного довкілля і розумного співіснування з ним.

Виховання економічне - виховання, що передбачає вирішення таких завдань: формування економічного мислення, оволодіння економічними знаннями, вміннями та навичками економічних взаємин.

Виховання естетичне - розвиток у людини почуттів прекрасного, формування умінь і навичок творити красу в навколишній дійсності, уміти відрізнити красиве від потворного, жити за законами духовної краси.

Виховання моральне - виховання, що передбачає оволодіння нормами й правилами моральної поведінки, формування почуттів і переконань, умінь та навичок.

Виховання правове - формування у громадян високої правової культури, що передбачає свідоме ставлення особистості до своїх прав і

обов'язків, поваги до законів та правил людського співжиття, готовності дотримуватися і сумлінно виконувати визначені вимоги, які виражають волю й інтереси народу.

Виховання фізичне - виховання, що ставить за мету створення оптимальних умов для забезпечення достатнього фізичного розвитку особистості, збереження її здоров'я, оволодіння знаннями про особливості організму людини, фізіологічні процеси, які відбуваються в ньому, набуття санітарно-гігієнічних умінь та навичок догляду за власним тілом, підтримання й розвиток його потенцій.

Виховання національне - історично зумовлена і створена етносом система виховних ідеалів, поглядів, переконань, традицій, звичаїв, спрямованих на доцільну організацію діяльності членів суспільства, в процесі якої відбувається процес оволодіння морально-духовними цінностями народу, забезпечується єднання і спадкоємність поколінь, соборність народу.

Виховання статеве - оволодіння підростаючим поколінням етикою й культурою у сфері взаємин статей, формування у нього потреб керуватися нормами моральності в стосунках між особами протилежної статі.

Вікова педагогіка - наука, що вивчає закономірності навчання і виховання дітей різних вікових груп.

Впертість - свідоме намагання дитини виконувати свої несправедливі бажання.

Вправи - це багаторазове виконання розумових або практичних дій з метою опанування ними.

Вторинна статева ідентифікація - усвідомлення свого соціального призначення як чоловіка або жінки і відповідної поведінки в сім'ї, суспільстві.

Тендерне виховання (англ. gender - рід) - засвоєння дитиною знань про соціальні особливості буття статей.

Гра - один з найцікавіших видів людської діяльності, провідна діяльність дошкільника, засіб його всебічного розвитку, важливий метод виховання.

Гра дидактична - метод імітації (наслідування, відображення), прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що надані або виробляються самими учасниками

Гра-драматизація - зображування, розігрування в особах літературних творів зі збереженням послідовності епізодів.

Гуманізація виховання - створення оптимальних умов для інтелектуального й соціального розвитку кожного вихованця; виявлення глибокої поваги до людини; визнання природного права особистості на свободу, соціальний захист, розвиток здібностей і вияв індивідуальності, самореалізацію фізичних, психічних і соціальних потенцій, на створення соціально-психічного фільтра проти руйнівних впливів негативних

чинників навколишнього природного і соціального середовища; виховання у молоді почуттів гуманізму, милосердя, добротності.

Гуманність (лат. humanus - людський, людський) - увага до людей, прагнення добрих стосунків з ними, готовність надавати допомогу, виявляти співчуття і співпереживання.

Дефектологія (лат. defectus - вада і грец. logos - слово, вчення) - наука, що досліджує різноманітні аспекти навчання і виховання дітей із проблемами фізичного та психічного розвитку.

Державний стандарт освіти - сукупність єдиних норм і вимог до рівня освітньої підготовки у певних навчально-виховних закладах.

Дидактика (грец. didaktikos - повчальний) - наука про навчання, його закони і закономірності, принципи і зміст, методи і форми організації.

Дидактика (від грец. didaktikas - повчальний) - найважливіша галузь педагогіки, яка вивчає теоретичні основи організації процесу навчання, його закономірності, принципи, методи

Дидактика (від гр. didaktikos - навчаю) - галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти й навчання.

Дидактична гра - система впливів, спрямована на формування у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, удосконалення пізнавальних умінь і навичок.

Дисциплінованість - здатність свідомо виконувати правила поведінки, обов'язки, доручення в сім'ї та дошкільному навчальному закладі.

Диференціація навчання - підбір змісту, методів і форм навчання залежно від особливостей дітей.

Дошкільна дидактика - теорія навчання дітей дошкільного віку, яка визначає мету, розробляє зміст, методи й форми організації навчання дітей.

Дошкільна педагогіка - наука про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу до школи.

Дошкільний навчальний заклад - заклад освіти дітей від двох місяців до шести (семи) років, який здійснює догляд, оздоровлення, виховання і навчання дітей.

Естетика (грец. aἰσθητική - чуттєво сприйманий) - наука про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, суть і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси.

Естетична діяльність (практика) - безперервний процес формування і реалізації певних творчих умінь, навичок, здібностей, гармонізації себе і світу.

Естетична культура особистості - своєрідний сплав особистіших якостей, які обумовлюють критерії оцінювання нею прекрасного і потворного, вияв чуття міри у власній творчості.

Естетична освіта - процес засвоєння мистецьких знань, умінь і навичок.

Естетична свідомість - сукупність поглядів, знань, суджень, оцінок, ідей, ідеалів.

Естетичне виховання - послідовне формування у дітей естетичного ставлення до життя, розвиток сприймання і розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб і здатності до художньої творчості.

Естетичне почуття - спричинені взаємодією з естетичними цінностями (творіннями природи і людського таланту) емоції людини.

Естетичне сприймання - процес відображення сутності предметів і явищ естетичної дійсності, співвідношення сприйнятого зі сповідуваними особистістю критеріями.

Естетичний ідеал - соціально обумовлений взірець досконалості, який є орієнтиром в оцінюванні естетичних явищ і власної художньо-творчої діяльності.

Естетичний розвиток особистості - процес становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості.

Естетичний смак - здатність особистості до індивідуального відбору із сукупності естетичних явищ і предметів тих, які найбільше відповідають її поглядам та ідеалам, породжують позитивні відчуття в процесі сприймання.

Естетичні погляди - думки, судження, уявлення про прекрасне і потворне, які є основою ставлення до явищ буття загалом і явищ мистецтва зокрема.

Естетичні потреби - внутрішня необхідність в осягненні певних естетичних цінностей і розвитку певних умінь.

Естетичне ставлення - здатність до емоційного переживання, активного засвоєння художнього досвіду, самостійного навчання, пошукових дій, спеціальних художніх й творчих здібностей.

Етичні бесіди - розмови вихователя з дітьми на моральні теми під час занять, у повсякденному житті.

Етнізація (грец. ейпіков - племінний, народний) - природне входження дітей у духовний світ свого народу, нації як елементу загальнолюдської культури, позбавлене національної обмеженості та егоїзму.

Етнопедagogіка (грец. еШіюв - народ і paidagogike - наука про виховання і навчання людини) - наука про досвід народу у вихованні підростаючих поколінь, відображений у морально-етичних ідеалах, поглядах на мету і засоби формування людини, у сукупності народних засобів, умінь і навичок виховання дітей.

Завдання виховання - забезпечення всебічного гармонійного розвитку особистості.

Задатки - генетично детерміновані анатомо-фізіологічні особливості мозку та нервової системи, які є індивідуально-природною передумовою процесу розвитку й формування особистості.

Закономірності виховного процесу - чинники, які відображують необхідне, суттєве, стійке, повторюване, загальне для певної галузі відношення між явищами об'єктивної дійсності.

Закономірності навчання - чинники, які виражають найбільш необхідне, суттєве, істотне, загальне для організації навчання.

Закономірності педагогічного процесу - об'єктивні, стійкі й істотні зв'язки, які зумовлюють ефективність навчання, виховання, розвитку особистості дитини.

Заняття - форма дошкільного навчання, за якої вихователь, працюючи з усією групою дітей у встановлений режимом час, організовує і спрямовує пізнавальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини.

Заохочення - метод виховання, що передбачає педагогічний вплив на особистість і виражає позитивну оцінку вихователем поведінки вихованця з метою закріплення позитивних якостей та стимулювання до активної діяльності.

Засоби виховання - надбання матеріальної та духовної культури (художня і наукова література, музика, театр, радіо, телебачення, витвори мистецтва, навколишня природа та ін.), форми і види виховної роботи (збори, бесіди, конференції, ігри тощо), які використовують у процесі дії того чи того методу.

Засоби навчання - предмети шкільного обладнання, які застосовують у процесі навчально-виховної роботи (книги, зошити, таблиці, лабораторне обладнання, письмове приладдя та ін.).

Здоровий спосіб життя - життєдіяльність людини з урахуванням особливостей і можливостей свого організму, забезпечення соціально-економічних і біологічних умов для його розвитку та збереження.

Зміст освіти - чітко окреслена система знань, умінь та навичок, якими людина оволодіває у певному навчальному закладі.

Знання - ідеальне вираження в знаковій формі об'єктивних властивостей і зв'язків світу природного і людського; результат відображення навколишньої дійсності.

Звичаї - безпосередні приписи певних дій у конкретних ситуаціях, що відтворюють сімейні стосунки у життєдіяльності наступних поколінь.

Звичка - спосіб поведінки, здійснення якого у певній ситуації набуває для індивіда характеру внутрішніх потреб.

Здібності - психічні особливості людини, які створюють передумови для успішного оволодіння певним видом діяльності.

Зміст розумового виховання - формування у дітей певного обсягу знань про предмети і явища (суспільне життя, природу, людину тощо), способів мислительної діяльності (вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати).

Змістова цілісність - відображення у меті й змісті освіти досвіду людства у взаємозв'язку знань (в тому числі про способи дій), умінь і навичок досвіду творчої діяльності, досвіду емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Імідж (від англ. image - образ, зображення) - враження, яке справляє людина на оточуючих, стиль її поведінки, зовнішності, її манери. .

Ілюстрація (від лат. illustratio - освітлюю, пояснюю) - метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (світлина, малюнки, схеми тощо).

Імпровізація (від лат. improvisus - непередбачений, раптовий) - діяльність особистості, учителя-вихователя, що здійснюється у процесі педагогічного спілкування без попередньої підготовки, осмислення.

Індивідуальність (від лат. individuum - неподільне) - людина особистість, яка відрізняється сукупністю рис, якостей, своєрідністю психіки, поведінки та діяльності, що підкреслюють її самотність, неповторність.

Індукція (від лат. inductio - виведення) - метод дослідження, навчання, пов'язаний із рухом думки від одиничного до загального.

Індивідуально-психологічні відмінності - стійкі особливості психічних процесів, за якими люди відрізняються один від одного.

Ініціативність - самостійність дитини у виборі дії, прийнятті рішення, що дає їй змогу відчувати себе джерелом дії.

Інноваційна педагогічна технологія - цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів, педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів

Інноваційне навчання - зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі початкова діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Інтерактивні навчальні технології - ігрові технології навчання і розвитку, що побудовані на цілеспрямованій спеціально організованій груповій та міжгруповій діяльності, «зворотному зв'язку» між всіма учасниками для досягання взаєморозуміння й корекції навчального і розвивального процесу, індивідуального стилю спілкування на основі рефлексивного аналізу

Інтерв'ю (англ. interview - зустріч, бесіда) - усне опитування.

Класична педагогіка - педагогіка, яка орієнтувалася на засади античної культури, дотримувалася формально-граматичних принципів, зосереджувалася на вивченні латинської та грецької мов, згодом - природничих предметів.

Класифікація методів - класифікація, що передбачає групування методів навчання залежно від джерел інформації, логіки мислення, рівня самостійності в процесі пізнання.

Колектив - група людей, які об'єднані суспільно значущими цілями, спільними ціннісними орієнтаціями, сумісною діяльністю, спілкуванням, взаємною відповідальністю

Колектив - соціально значуща група людей, які об'єднані спільною метою, узгоджено діють у досягненні означеної мети та мають органи самоврядування.

Компетентність людини - спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання. Вони дозволяють людині визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати, незалежно від контексту (від ситуації), проблеми, характерні для певної сфери діяльності

Концепція самоцінності дошкільного дитинства - вчення, згідно з яким окремі психічні функції розвиваються не самостійно та автономно, а у взаємозв'язку як якість цілісної, наділеної природними задатками особистості дитини.

Космологізм (грец. kosmos - Всесвіт) - сприймання космосу як втілення гармонії, краси, творчості людини.

Культура поведінки - сукупність корисних, стійких форм щоденної поведінки у побуті, спілкуванні, різних видах діяльності.

Логічне мислення - операції порівняння, синтезу, аналізу, узагальнення, абстрагування, дедуктивних (від загального до часткового) та індуктивних (від часткового до загального) його форм.

Логопедія (від гр. logos - слово і paideia - виховання, навчання) - наука, яка вивчає порушення мовлення і займається корекцією мовленнєвих дефектів.

Материнська школа - виховання дітей від народження до 6 років, коли закладаються основи фізичного, розумового і морального розвитку особистості.

Мета виховання - ідеальне передбачення кінцевих результатів виховання.

Метод навчання - система послідовних способів взаємопов'язаної діяльності педагога і дітей, спрямована на досягнення навчально-виховних завдань.

Метод навчання - спосіб упорядкованої взаємодії вчителів та учнів, за допомогою якого вирішуються проблеми освіти, виховання і розвитку у процесі навчання

Методи навчання - способи спільної діяльності педагога та учнів, спрямовані на досягнення ними освітніх цілей

Метод навчання - це упорядкована за певними принципами система цілеспрямованих послідовних дій суб'єктів навчання над свідомо визначеним предметом діяльності із застосуванням відповідних засобів, внаслідок чого отримують очікувані результати навчання

Метод презентацій використовується для представлення досягнень або викладення матеріалу, що вимагає унаочнення у максимальному обсязі.

Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності - це сукупність прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на учнів, що (порівняно з традиційними методами навчання) першою чергою

спрямовані на розвиток у них творчого самостійного мислення, активізацію пізнавальної діяльності, формування творчих навичок та вмінь нестандартного розв'язання певних професійних проблем і вдосконалення навичок професійного спілкування

Методи морального виховання - способи педагогічної взаємодії, за допомогою яких здійснюється формування особистості відповідно до мети і завдань морального виховання і вікових особливостей дітей.

Методи педагогічного дослідження - сукупність прийомів, операцій, спрямованих на вивчення педагогічних явищ і розв'язання різноманітних науково-педагогічних проблем.

Методика педагогічного дослідження - комплекс теоретичних та емпіричних (заснованих на досвіді) методів, поєднання яких забезпечує надійніше дослідження такого складного і багатофункціонального об'єкта, як процес виховання.

Методологічні принципи педагогіки - основні положення, на яких ґрунтується дослідницьке і практичне перетворення педагогічних систем.

Мислення - пов'язаний із мовленням психічний процес пошуків і відкриттів нового, узагальненого відображення дійсності в процесі її аналізу і синтезу.

Моніторинг (англ. monitoring - спостереження) - збір, оброблення та аналіз інформації про хід дослідження, його проміжні та остаточні результати.

Мораль (лат. moralis - моральний, від mos (moris) - звичай, воля, закон, властивість) - система поглядів, уявлень, норм, оцінок, які регулюють поведінку людей; форма суспільної свідомості.

Моральне виховання - цілеспрямована взаємодія дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок-поведінки.

Моральний реалізм дитини - концепція, згідно з якою у дітей дошкільного віку значно вище розвинута логіка моральних суджень, ніж моральні почуття.

Моральний розвиток - рівень засвоєння уявлень про моральні норми, сформованості моральних почуттів і моральної поведінки.

Моральні інстанції (лат. instantia - безпосередня близькість) - прагнення поводитися згідно з моральними нормами не тому, що цього вимагають дорослі (батьки, вихователі), а тому, що це приємно для себе й інших.

Моральні почуття - стійкі переживання у свідомості людини, які зумовлюють її вольові реакції, ставлення до себе, інших людей, явищ суспільного буття.

Навички - застосування знань на практиці, що здійснюється на рівні автоматизованих дій через багаторазові повторення.

Навчальна діяльність - особлива форма активності дитини, зорієнтована на зміну себе як суб'єкта учіння.

Навчання - спільна діяльність педагога і дитини, зорієнтована на засвоєння знань, умінь і навичок, способів пізнавальної діяльності.

Народна дидактика - досвід народу в розумовому вихованні, формуванні основ світогляду підростаючого покоління.

Народна дидактика - складова частина етнопедагогіки, яка об'єднує педагогічні знання і досвід народу в навчанні дітей.

Народна педагогічна деонтологія (грец. deon (deontos) - потрібне, необхідне і logos - слово, вчення) - етична сфера думок і вчинків кожної людини.

Народна фамілістика - знання і досвід будівництва міцної та здорової сім'ї.

Народне дитинознавство - ставлення народу до дітей, виховні чинники формування особистості у дошкільному віці.

Народні звичаї - усталені правила поведінки; те, що стало звичним, визнаним, необхідним; форма виявлення народної традиції (як вітатися, як ходити в гості та ін.).

Народні ігри - прадавній засіб виховання і навчання дітей; нескінченне джерело духовних сил, патріотичних почуттів, формування характеру і світогляду дошкільнят.

Народні традиції - досвід, звичаї, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління.

Народознавство - вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу.

Національна самосвідомість - відчуття належності до певної нації, яке виявляється в етнічному самовизначенні (віднесенні себе до певної етнічної групи).

Національний дитячий садок - дошкільний заклад, який забезпечує трансляцію культури народу, сприяє етнізації особистості, засвоєнню духовних надбань нації.

Національні почуття - комплекс емоцій, які фіксують суб'єктивне ставлення людей до своєї нації, її потреб і форм життя, а також до інших народів.

Новація (лат. novatio - оновлення, зміна, від novo - оновлюю) - власне нове (метод, методика, технологія, програма тощо).

Обдарована дитина - дитина, яка вирізняється яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або має внутрішні задатки для таких досягнень у певному виді діяльності.

Обдарованість - високий рівень загальних і спеціальних здібностей, які є передумовою творчих досягнень.

Освіта - певна сукупність систематизованих знань, умінь і навичок, поглядів і переконань, певної практичної підготовки, що досягаються в навчально-виховному процесі

Освітній проект - це форма організації занять, що передбачає комплексний характер діяльності всіх його учасників, отримання освітньої продукції за певний проміжок часу - від одного заняття до декількох місяців

Освіта дошкільна - початковий структурний компонент системи освіти, який забезпечує розвиток і виховання дітей в родині та дошкільних виховних закладах (дитячих яслах, садках).

Освіченість - міра пізнавальної активності індивіда, яка проявляється у рівні набутих знань, що можуть бути використані у практичній діяльності.

Особистість - соціально-психологічне поняття; людина, яка характеризується з соціально-психологічного погляду насамперед рівнем розвитку психіки, здатністю до засвоєння соціального досвіду, можливістю спілкуватися з іншими людьми.

Операційно-технологічна цілісність - внутрішня цілісність процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази, ділової взаємодії педагога і вихованців, освіти і самоосвіти.

Опіка - намагання відгородити дитину від життєвих реалій, випробувань, намагання вирішення всіх проблем за неї, задоволення її потреб і примх.

Організаційна цілісність - наслідок єдності процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази; ділової взаємодії педагогів і вихованців щодо змісту освіти і в міжособистісному спілкуванні; самоосвіті та самовихованні.

Пам'ять - процеси фіксування (запам'ятовування), зберігання, відтворення, забування індивідом його попереднього досвіду.

Пам'ять - здатність організму зберігати й відтворювати інформацію про зовнішній світ та про свій внутрішній стан для подальшого її використання у процесі життєдіяльності.

Пансофічна школа - школа всезагальної мудрості, яка оберігає людину від життєвих незгод, допомагає досягнути світло істини, досягти вищої мети життя.

Патріотизм (грец. *paths* - батьківщина) - любов людини до Батьківщини, відданість їй і своєму народу.

Педагогічна діяльність - вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта, розвиток тих, хто навчається... Однією з найважливіших характеристик педагогічної діяльності є її спільний характер: вона обов'язково припускає педагога і того, кого він вчить, виховує, розвиває. Ця діяльність не може бути діяльністю лише «для себе». Її сутність - у переході діяльності «для себе» у діяльність «для іншого», «для інших». У цій діяльності поєднуються самореалізація педагога та його цілеспрямована участь в зміні того, хто навчається (рівня його навченості, вихованості, розвитку, освіченості)».

Педагогіка (від гр. *paides* - діти; *ano* - веду) - наука про навчання, освіту та виховання людей відповідно до потреб соціально-економічного розвитку суспільства.

Педагогіка вальдорфська - сукупність методів і прийомів виховання та навчання, які ґрунтуються на антропософській (антропософія - релігійно-містичне вчення, що ставить на місце Бога обожнену людину)

інтерпретації розвитку людини як цілісної взаємодії тілесних, душевних і духовних чинників.

Педагогічна емпатія (англ. empathy - співчуття) - співпереживання, адекватна реакція на вчинки й почуття дітей.

Педагогічна і психологічна компетентність — здатність зрозуміти потреби дітей, раціонально спрямувати зусилля і засоби на уміння бачити перспективи розвитку дитини.

Педагогічна інноватика - розроблення, освоєння та впровадження нових педагогічних технологій, методик, засобів.

Педагогічна культура батьків - компонент загальної культури, який акумулює в собі накопичений попередніми поколіннями досвід виховання дітей у сім'ї.

Педагогічна технологія - систематичне і послідовне втілення на практиці попередньо спроектованого навчально-виховного процесу. Це проект певної педагогічної системи, реалізований на практиці

Педагогічна технологія - це строго наукове проектування і точне відтворення педагогічних дій, що гарантують успіх.

Поняття «педагогічна технологія» ширше, ніж поняття «технологія навчання» і «технологія виховання»

Педагогічна рефлексія - вміння батьків аналізувати, критично оцінювати власну виховну діяльність, знаходити причини своїх педагогічних помилок.

Педагогічне дослідження - процес наукового визначення, вивчення та аналізу результатів актуальної педагогічної проблеми.

Педагогічне спостереження - спеціально організоване, цілеспрямоване, систематичне та планомірне сприйняття досліджуваного об'єкта в природних умовах повсякденного життя.

Педагогічний експеримент - комплексний дослідницький метод, суть якого полягає в дослідженні педагогічного явища у спеціально створених умовах, організованих ситуаціях.

Педагогічний процес - спеціально організована, динамічна взаємодія педагога і дітей, спрямована на забезпечення їх навчання, виховання, розвитку.

Педагогічні знання - уявлення батьків про вікову динаміку розвитку дитини, самоцінність періоду дошкільного дитинства, про основні завдання виховання.

Педагогічні інновації - створення, освоєння і використання педагогічних нововведень.

Пермісивний стиль виховання - відсутність контролю за розвитком, вихованням і життєдіяльністю дитини, що може бути зумовлена надмірною любов'ю до неї, недостатнім досвідом батьків, побоюванням втручатися в її розвиток, переоцінкою її можливостей.

Перспективне планування - черговість вирішення поставлених завдань на тривалий період (навчальний рік, півріччя, квартал, місяць).

Перспективність навчання і виховання - визначення пріоритетних напрямів підготовки дітей до школи з урахуванням її потреб.

Поточне (календарне) планування - планування педагогічної роботи на термін від 1- 2 днів до 1- 2 тижнів, місяця, кварталу.

Правове виховання дітей — виховання, яке полягає у прищепленні їм елементарних правових знань, формуванні найпростіших навичок правової поведінки.

Предметно-ігрова діяльність - ігри, що допомагають усвідомлювати світ предметів, сприяють оволодінню новими об'єктами дійсності.

Привчання - організація планомірного і регулярного виконання вихованцями певних дій з елементами примусу, обов'язковості з метою формування стійких звичок у поведінці.

Приєм виховання м складова методу, що визначає шлях реалізації його вимог.

Приєм навчання - складова методу, певні разові дії, спрямовані на реалізацію його вимог.

Приклад - метод виховання, який передбачає організацію взірця для наслідування з метою оптимізації процесу соціального успадкування.

Принципи виховання (від лат. ргіпсірііші - основа, начало) - вихідні положення, які є фундаментом змісту, форм, методів, засобів і прийомів виховного процесу.

Принципи освіти (від лат. ргіпсірііш - основа, начало) - вихідні положення, покладені в основу діяльності всієї системи освіти України та її структурних підрозділів.

Приєм навчання - конкретна дія вихователя чи дитини.

Принцип навчання - основне вихідне положення теорії навчання, що впливає із його закономірностей, окреслює загальне спрямування навчального процесу, вимоги до його змісту, методики й організації.

Принцип наочності навчання - необхідність демонстрації дітям конкретних предметів, явищ, процесів, моделей.

Принцип свідомості й активності - використання методів навчання, які відкривають дитині можливості бути реальним суб'єктом процесу пізнання.

Принцип систематичності й послідовності — раціональне планування пізнавального матеріалу, дотримання логічної послідовності під час подання його дітям, у повтореннях того, що вивчається, з метою глибшого його засвоєння.

Природовідповідна освіта дитини - забезпечення відповідних до її розвитку змісту, форм і методів навчання та виховання.

Програма виховання і навчання - державний документ, який визначає цілі, завдання і зміст роботи з дітьми з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Проектувальні (конструкційні) вміння - вміння проектувати рівень розвитку ігрової діяльності дітей у передбачуваній часовій перспективі.

Реактивність організму - здатність організму змінювати фізіологічні функції під впливом зовнішнього середовища.

Режисерські ігри - ігри дитини з іграшками та їх заміниками за створеним нею сюжетом.

Рівень розумової активності - здатність дитини самостійно ставити пізнавальні завдання та знаходити способи їх вирішення.

Розвивальне середовище - комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, ергономічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі.

Розповідь - монологічне, послідовне викладення матеріалу в описовій чи розповідній формі

Розвиток фізичний - ріст біологічного організму в результаті поділу клітин.

Рушійна сила розвитку - результат суперечностей між біологічними, фізичними і психічними потребами та наявним рівнем фізичного, психічного й соціального розвитку особистості.

Рушійна сила виховного процесу - результат суперечностей між соціально-психічними і фізіологічними потребами та наявним рівнем вихованості особистості.

Рушійна сила навчального процесу - результат суперечностей між пізнавальними і практичними завданнями, з одного боку, а з другого - наявним рівнем знань, умінь і навичок, з іншого. **Розумове виховання** - систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на розумовий розвиток дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, розвитку пізнавальної діяльності, здатності до самостійного пізнання.

Розумовий розвиток - ступінь розвитку в дитини пізнавальних процесів (відчуттів і сприймання, мислення та мовлення, пам'яті й уваги), сформованість уміння міркувати, обґрунтовувати свої думки, діяти адекватно до вимог старших, виявляти інтерес до пізнання навколишнього середовища, здатність швидко і правильно розуміти те, що їй говорять, вибудовувати власні судження, користуватися поняттями й узагальненнями.

Самовиховання - систематизована і цілеспрямована діяльність особистості, спрямована на формування й удосконалення її позитивних якостей та подолання негативних.

Самоспостереження - цілеспрямоване фіксування об'єктом педагогічного дослідження себе самого: думок, почуттів, душевного стану.

Свобода - усвідомлена поведінка і діяльність у конкретному правовому полі.

Свобода волі - здатність особи самостійно приймати рішення і діяти на свій розсуд.

Сенсорне (лат. *sepsōshgi* - орган чуттів, від *sepsi* - відчуття) **виховання** - система педагогічних впливів, спрямованих на формування способів чуттєвого пізнання, вдосконалення відчуттів і сприймань.

Сенсорний розвиток дитини - розвиток її відчуттів і сприймання, формування уявлень про властивості предметів (форму, колір, розмір, положення у просторі тощо).

Сенсорні еталони - зразки якостей предметів, створені людством у процесі суспільно-історичного розвитку.

Синтез - метод, який передбачає мисленнєве або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле.

Система освіти - сукупність закладів освіти, наукових, науково-методичних і методичних установ, науково-виробничих підприємств, державних і місцевих органів управління освітою та самоврядування в галузі освіти.

Система виховання - сукупність взаємопов'язаних цілей і принципів організації виховного процесу, методів і прийомів поетапної реалізації у рамках певної соціальної структури (сім'ї, дитячого садка, школи, вузу, держави).

Систематизація знань - об'єднання, групування предметів і явищ за характерною або суттєвою ознакою.

Систематизовані знання - організовані у певній послідовності й повноті знання, що дає змогу розглядати і використовувати їх як єдине ціле.

Сім'я - мала соціально-психологічна група, члени якої пов'язані шлюбними або родинними стосунками, спільністю побуту і взаємною моральною відповідальністю.

Сімейна педагогіка - галузь педагогіки, яка вивчає закономірності виховання дітей у сім'ї.

Соціальна компетентність дитини - відкритість до світу людей як потреба особистості, навички соціальної поведінки, готовність до сприймання соціальної інформації, бажання пізнавати людей, робити добрі вчинки.

Соціальна педагогіка - галузь педагогіки, яка вивчає закономірності становлення і розвитку особистості в процесі навчання і виховання у різних соціальних інститутах.

Соціально-психологічна адаптація до школи - активне пристосування дитини до класу, вчителя, свого місця у школі.

Спадковість - здатність біологічних організмів передавати своєму потомству певні задатки.

Спадкоємність навчання і виховання - врахування школою рівня знань, умінь і навичок дітей, подальший їх розвиток; перехід від навчально-ігрової діяльності до навчальної.

Спільна праця - складний різновид колективної діяльності, що передбачає досягнення спільного результату шляхом виконання послідовних трудових дій над певним об'єктом, який переходить від одного учасника трудового процесу до іншого.

Спостереження - цілеспрямоване збирання фактів про предмети і явища дійсності, поведінку і діяльність особистості з метою їх аналізу і тлумачення.

Спостереження - метод навчання, який передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному й виробничому середовищі без втручання ззовні у ці явища і процеси.

Спрямованість особистості - система мотивів поведінки людини.

Статеве виховання - засвоєння знань про взаємини статей, формування культури статевої поведінки.

Ступінь компетентності - комплекс особистіших якостей і властивостей, потреб і здібностей, елементарних теоретичних уявлень, що становлять систему знань дитини, життєво важливих практичних умінь, які гарантують здатність реалізувати можливості розвитку особистості.

Суспільний ідеал - уявлення про те, яка особистість відповідає вимогам суспільства.

Сюжетно-рольова гра - образна гра за певним задумом дітей, який розкривається через відповідні події (сюжет, фабула) і розігрування ролей.

Талант - поєднання особливих здібностей, завдяки яким людина створює значущі, новаторські продукти діяльності.

Творчі ігри - ігри, які придумують самі діти, відображаючи у них враження від пізнання навколишнього світу.

Теорії розвивального навчання - сукупність принципів, методів, прийомів навчання, спрямованих на ефективний розвиток психічних функцій, особистіших якостей дітей.

Терморегуляція (грец. *thermos* - теплий і лат. *regulo* - упорядковуую) - здатність організму зберігати температуру тіла на певному рівні незалежно від зміни її у навколишньому середовищі.

Тестування (англ. *test* - випробовування) - метод діагностики, який використовує стандартизовані запитання і завдання, що мають визначену шкалу значень.

Трудове виховання - цілеспрямований процес формування у дітей трудових навичок і вмінь, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності.

Уміння - здатність людини свідомо виконувати певну дію на основі знань, готовність застосувати знання у практичній діяльності на засадах свідомості.

Умовляння - один із прийомів методу переконування, спрямований на попередження навмисних дій вихованця з метою їх гальмування, враховуючи індивідуальні особливості його соціально-психічного розвитку.

Увага - спрямованість і зосередженість особистості, що передбачає підвищення рівня сенсорної, інтелектуальної, рухової активності індивіда.

Уява - процес створення людиною образів об'єктів на основі попереднього досвіду.

Фізичне виховання дітей дошкільного віку - систематичний вплив на організм дитини з метою його морфологічного і функціонального вдосконалення, зміцнення здоров'я, формування рухових навичок і фізичних якостей.

Фізичний розвиток м процес зміни морфологічних і функціональних ознак організму, основою якого є біологічні процеси, зумовлені спадковими генетичними факторами, умовами зовнішнього середовища і вихованням.

Функції педагогіки (від лат. functio - виконання, звершення) м чітко окреслені напрями й види діяльності, пов'язані із завданнями всебічного гармонійного розвитку особистості.

Функції сім'ї - біологічна (репродуктивна), соціальна, економічна.

Функція (від лат. functio - виконання, звершення) - спосіб діяння речі або елемента системи, спрямований на досягнення певного ефекту. Функція сім'ї спрямована на вирішення біологічних (репродуктивних), соціальних та економічних завдань у системі продовження роду.

Художнє сприймання - пізнання дійсності засобами різних видів мистецтва.

Цілісність педагогічного процесу - єдність мети, змісту, методів виховання і навчання, виховання і самовиховання, процесів, етапів і дій.

Цінність - значущість, якої люди надають речам і явищам і яка є основою ставлення до них.

Цінності моральні загальнолюдські - набуті попередніми поколіннями незалежно від расової, національної чи релігійної приналежності морально-духовні надбання, які визначають основу поведінки й життєдіяльності окремої людини або певних спільнот.

Цінності моральні національні - історично зумовлені й створені певним етносом погляди, переконання, ідеали, традиції, звичаї, обряди, практичні дії, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях, але відбивають певні національні прояви, своєрідність у поведінці та слугують основою соціальної діяльності людей окремої етнічної групи.

Честь - категорія етики, що характеризує особистість з позиції готовності відстояти, підтримати гідність, репутацію - свою особисту чи колективу, — членом якого вона є.

Шкільна дезадаптація (франц. des... - від..., роз... і лат. adaptatio - пристосування) дитини - прояв психогенного формування особистості, що зумовлений особливостями її об'єктивного і суб'єктивного статусу в школі та сім'ї і може спричинити порушення навчальної діяльності в майбутньому.